

ოლე

მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთის“ გამოცემა

The Literary Magazine OLE

ჟურნალი გამოდის 2004 წლის ივნისიდან
ISSN 1512-3995

ოლე – ბრყენა, გინა მოგრძე ტყე ველთა შუა
სულხან საბა

ოლე – ახომი საჩრდილობლად დატოვებული
ხე
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

ოლე – გიორგი ლეონიძის პოეტური შედეგები

მთავარი რედაქტორი
აკაკი დაუშვილი
რედაქტორები
ფარნა რაინა
ნუნუ ძამუკაშვილი
მხატვრული რედაქტორი
სოფიო ქელიძე

მისამართი: 2200 თელავი
ერეკლე II-ის გამზირი №6
III სართული
მობ: 555 46 44 29
მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთი“
მობ: 558 48 24 80

მასალების გამოგზავნა შეგიძლიათ
ელექტრონული ფოსტით
E-mail: akakidau@mail.ru

ჟურნალ „ოლეს“ წინა ნომრების წაკითხვა
შეგიძლიათ საქართველოს პარლამენტის
ეროვნული ბიბლიოთეკის საიტზე www.nplg.gov.ge —
ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელის“
ვებგვერდზე.

„ოლეს“ რედაქციაში შემოსული მასალა
არ რეცენზირდება და ავტორს არ უბრუნდება

საქართველოს
აუღბურის, სპორტისა
და ახალგაზრდობის
სამინისტრო

ჟურნალის ეს ნომერი გამოდის
საქართველოს კულტურის, სპორტისა
და ახალგაზრდობის სამინისტროსა
და „შემოქმედებითი საქართველოს“
ხელშეწყობით

შემოქმედებითი
საქართველო
CREATIVE GEORGIA

№5,(70), 2024

ოქტომბერი

გამოდის სამ თვეში ერთხელ

„ოლე“ ლიტერატურული ჟურნალი

შინაარსი

ანა კალანდაძე – 100

2. ლია ნადირაშვილი. მე და ატმის რტო

პოეტის ერთი ლექსი

4. ფარნა რაინა. წამებულს, – ერის
სიყვარულის გვირგვინი გშენის!..

ქრისტიანული პოეზია

6. ელდარ უზულაძე. ლექსები

მხატვრული ლიტერატურა

13. მარიამ კოზმანიშვილი. ლექსები

25. გივი ჩიქვინაძე. შემოდგომა

ბარბარესათვის. მოთხრობა

29. ნინო არსენაშვილი. ლექსები

34. თინათინ თელაველი. ლექსები

38. გიორგი შარვაშიძე. უკანასკნელი

ცრემლი. მოთხრობა

დრამატურგია

40. ვანო ჩხიკვაძე. ბლეფი. პიესა

გავევებისთვის საკითხავი

60. ნუნუ კამუკაშვილი. ლექსები

თარგმანი

64. მიხეილ ელიზაროვი. ბერიკაცი

კონდრატევი

კრიტიკა-პუბლიცისტიკა

66. თამარ ავღალიანი. სინანულის
სათნოების გამოვლენის ერთი თავისებურება
ქართულ აგიოგრაფიაში

71. ნანა ჩჩუელიშვილი. აპოლიტიკური
რომანტიზმი

74. ანანია ბროველი. ცხენის „მოპარვა“-
ჩუქების“ ოპერაცია და იმპერიული ძალების
მარცხი

დაიბეჭდა გამომცემლობა „მერიდიანში“

გარეკანის პირველ გვერდზე ანა კალანდაძის პოსტერი.
მხატვარი სოფიო ქელიძე

მე და ატმის რტო

11 წლის ვიყავი, როცა მამამ სახლში ერთი წიგნი მოიტანა. წიგნი კი ვუწოდებ, მაგრამ რვეულისხელა გამოცემა იყო. მეუცხოვა ავტორი – ანა კალანდაძე. მანამდე მისი ლექსები არ წამეკითხა. ყდა მუქი მწვანე ტონის იყო, ზედ – ხასხასა მწვანე ფერით გამოსახული რტო. ავიღე და ალაღბებზე გადავშალე. შემომანათა სათაურმა „პანანინა რტო ვარ“. ყდაზედაც ეს ეწერა. ლექსის პირველი ეფექტი ძალიან ემოციური იყო! ტირილი მინდოდა, მაგრამ მეჩვენებოდა, მე თუ ვიტყვებდი, რტოს ქარი აჯობებდა... ანას შემოქმედებაში უამრავი ლექსია გაერთიანებული, ალბათ, უფრო მნიშ-

ვნელოვანი, ვიდრე – დასახელებული ლირიკული ნიმუში (ზოგადად, ძალიან მიყვარს ანა კალანდაძის პოეზია!), მაგრამ დღემდე არ ვიცი, რა განაპირობებს ჩემს ალტაცებულ და მოკრძალებულ დამოკიდებულებას ანა კალანდაძის ლექსისადმი „პანანინა რტო ვარ“. პოეტი არც რომანტიკოსია და არც სიმბოლისტი, თუმცა ამ ლექსში თვალში საცემია ბუნების (პანანინა რტოს, ქარისაც, მზისაც) ასეთი მაღალი ხარისხის პერსონიფიცირება. წლების განმავლობაში რამდენჯერაც ვკითხულობდი (სიმბოლურად ვუწოდებ კითხვას, თორემ დაზეპირებული მაქვს, რა ხანია) ლექსს, იმდენჯერ

განსხვავებულ ემოციებს მიტოვებდა; მისი კითხვა-გააზრებით მოგვრილი ხიბლი კი უცვლელი იყო!

ჯერ იყო და ვტიროდი პანანინა რტოს დაუცველობასა და უსუსურობაზე: „დამიყვავე, ქარო, ნუ ხარ მკაცრი: პატარა ვარ, მოფერება მინდა!“ ბავშვურ ოცნებებში დიდხანს ვეძებდი, რომ დავხმარებოდი და გულში ჩამეკრა. წლების შემდეგ ქარსაც გავუგე. ქარი ხომ ქარია და მან დანდობა არ იცის: „ქარი მარხევს და ყვავილებს მაცლის, ყვავილს მომწყვეტს, გაიტაცებს მინდვრად...“ ამ პერიოდში უკვე გალაკტიონსაც ვკითხულობდი და ამ ტაეპების წაკითხვისას მახსენდებოდა: „ქარი ქრის, ქარი ქრის, ქარი ქრის, ფოთლები მიქრიან ქარდაქარ...“ და მეჩვენებოდა, რომ ანას ატმის რტოც უკვე ხედ იქცა და ქარიც თავის მოვალეობას ასრულებს: აყვავებული ხის ვარდისფერი ყვავილების ფურცლებს ჰაერში ფანტავს.

კიდევ გავიდა წლები და ამ მინიატურულმა ლექსმა თავისი იდუმალი მისია გამანდო. ქარი, ანუ წუთისოფელი, პრობლემებს გვიქმნის, მაგრამ ამ პრობლემების მოგვარებით ვიზრდებით, ვყალიბდებით,

ვძლიერდებით... ქარისა და მეზღისადმი მავედრებელი („დამიყვავე, ქარო, ნუ ხარ მკაცრი:“ „მეზღეო, ნუ დამტოვებ მარტო“...) რტოც ასეთ ბრძოლაში იზრდება და ძლიერდება, რადგან მზე, ყველაფრის სანყისი და საარსებო ძალა სამყაროში, არ მიატოვებს და ქარის სათელად არ გაიმეტებს მას: „მეფერება მზე ალერსის მთხოვარს, ვარდისფერად ცამან ჩამომთოვა... მე მიგალობს, როდი მიმატოვა, თოხიტარა, პანანინა რტო ვარ...“

ჩემთვის ეს ლექსი დევიზად იქცა (გთხოვთ, არ შემომედავოთ! ვიცი, რომ ანა კალანდაძეს ამაზე უკეთესი ლექსებიც აქვს დაწერილი. მე, უბრალოდ, ამ ლექსისადმი ჩემს დამოკიდებულებაზე ვცადე საუბარი)! ასე რომ, 11 წლისა მეც „თოხიტარა, პანანინა რტო“ ვიყავი, მასთან ერთად გავიზარდე და გავძლიერდი, ახლა უკვე შვილიშვილებით დამტკბარი, და დღესაც კი საოცარი ემოციებითა და სიყვარულით ვსაუბრობ ამ ლექსზე, რომელმაც ტირილიც მასწავლა და სიბრალეიც, ანალიზიც და ბრძოლაც.

ლია ნალირაშვილი

ნამეზულის, –
ერის სიყვარულის
გვირგვინი
გშვენის!..

ილია, – ნიშნავს:
ღირსებას და...
სიცოცხლეს –
ერის...
ილია, – ნიშნავს:
ჯვარცმულს,
წმინდანს,
ნამუსს და
სინდისს!..
შენით –
აკვანშიც,
უკვდავება მომავლის
მღერის...
ჯიშიც,
ჯილაგიც –
კვლავ,
დავითის,
თამარის
სვით დის!..

ძნელია, ეგ ზომ,
დრო, როდესაც:
გვრისხავს და...
ქუფრობს,
ომში ვართ, ხშირად,
და... ნაომარ

ჭრილობებს –
ვიხვევთ...
უფრო, ძნელი და...
სავალალო
ის არის, –
უფრო,
შიგნიდან ტყდება,
როცა –
ჩვენი ერთობის
ციხე...

ყინული, დღემდე,
შინაშულის,
ველარ-რით
შელხვა,
გარეშე მტერიც
მახეს გვიგებს, –
ლიმილის ჩენით...
ვითარ წყალობა, –
ზენაარის
და... მხსნელი
შენ ხარ:
მისანი,
მამა,
მეგზური და...
მოძღვარი, –
ჩვენი...

შენ მფარველობდი
ამ სამოთხეს:
ვაზიანს,
ტყიანს,
შენ იყავ, მისთვის, –
გამფანტველი –
ნისლის და
ლრუბლის...
მზესაქართველოს
როცა –
გულში ესროლეს
ტყვია,
შენ აეფარე –
წმინდანი და...
ღმერთკაცი, –
შუბლით...

ნათელს დაიფენს
შენზე –
სიტყვის სათქმელად,
ენაც,
ღვთიური არის:
თავდადება,
ამაგი –
შენი...
შენი სიბრძნეა:
ჩვენი ყოფნის –
შვებაც და...
ლხენაც,
ნამებულს, –
ერის სიყვარულის
გვირგვინი გმვენის!..

და სისხლშივე აგრილებენ შანთებს.
ეკარგება სხეულს ფერი სინედლის
და სიცოცხლე ჭრილობიდან ჟონავს.
უკვე ცერზე დგება ხალხი მილეთის,
რომ უცქიროს სურათს გაუგონარს.
— მხოლოდ ქრისტე! — მოძრაობენ ტუჩები.
(რწმენა მისი ვერ ითქმება ამბად)
და ნაკვერჩხლებს ამოვსებულს ლურსმნებით
აფარებენ ცეცხლმოდებულ საბნად.
ოჰ, ეს ტანჯვა ათჯერ სიკვდილს ეყოფა
და ჯალათი, ნამითაც არ შემკრთავს,
ყელში სწვდა და ხელით ახრჩობს დედოფალს,
ჯერაც ცოცხალს, ნამებისგან ვერ მკვდარს.
და სულს, სხეულს მტრედით რომ შორდება...
ცის სილურჯე რომ ირჩია ბინად,
ფრთებით მიაქვს საქართველოს გოდება
და ნამებულ შვილიშვილთა გმინვა...
ჯალათი კი, ღვარულ ოფლში გაბანილს
სისხლით იზელს ამობურცულ კუნთებს,
მერე ერთხანს ეჭვით დასცქერს და ბარით
მიცვალებულს შუბლს ყვირილით უმტვრევს...
ხოლო ხალხი — დაფანტულს და ფერაშლილს
ჰგავს მგლებისგან დაფეთებულ ფარას.
ბრბო ირევა და საშინელ ჯგლეთაში
თავდახრილი ქართველები დგანან...

ო, დედოფლის თვალებს ღვთიურ სინაზის
შვენის ფერი — დარჩენილებს ღიად...
სხვის მიწაზე, ცოდვით სავსე შირაზში
გულისწამსვლელ ნაფლეთებად ყრია
ქეთევანი, — ასე უღვთოდ ნამუსრი,
სურვილს რწმენით რომ უბზარავს ირანს...
საქართველოს სიმტკიცე და ნამუსი!...
დედოფალი — ორთავ სოფელს შინა!..

მოქცევა

დღე — შაბათი...
მთები — დილისნისლიანი...
გალავანთან მეძებრები ჰყეფენ...
სასახლიდან გამობრძანდა მირიანი...
სპა გაყურდა... თაყვანი სცა მეფეს.
ცხენს მოევლო,
მზის პირველ სხივს დააკვირდა,
მერე წასვლა მუხრანისკენ ბრძანა
(სანადიროდ მიდის მეფე და სარკმლიდან
იმზირება დედოფალი ნანა).
სურს გახედოს თხოთის მთიდან უფლისციხეს,
დატკბეს ცქერით ასპისა და კასპის.
მკლავზე, ალბათ, საშევარდნო ტყავს დაიხვევს
და მარეკი ააყვირებს საყვირს.
თუმც სიმშვიდე არ ეტყობა, მგონი, დიდად,

ედუარდ უგულავა

ნადირობაც თითქოს უჩანს არად...
 ფიქრობს მეფე, ისევ ფიქრობს და ფიქრისგან
 აეხადოს ლამის თავის ქალა.
 ვერ ივინყებს, ახსენდება ის დღე უცებ,
 ის ზღვა ხალხი და სიუხვე ფერთა...
 ნაჭრებით და
 ყვავილებით რთავდნენ ქუჩებს,
 არმაზობას ზეიმობდა მცხეთა.
 მაგრამ, უცებ
 ეს რა მოხდა?! რა ღვთის რისხვა?!
 მძლავრი ქარი სალოცავებს მისწვდა,
 გაჩნდა სეტყვა, ღვთაებები ჩამოიმსხვრა,
 ხმამ ნგრევისამ შეძრა ცა და მიწა.
 დრო გავიდა...
 ფიქრი ფიქრს და დღე დღეს ცვლიდა,
 თუმცა იგი დღემდე მაინც ვერ ხსნის, –
 თუ რა ძალამ დაამსხვრია არმაზი და
 ღვთაებები – ოქროსა და ვერცხლის;
 და იმ ქალწულს...
 ვერ ივინყებს ვერც იმ ქალწულს...
 სხვა ქვეყნიდან რწმენით მოსულს ნინოს,
 თითქოს ეძებს
 კვართს უფლისას აქ დამარხულს,
 კვართის პოვნას ის მცხეთაში ცდილობს.
 სასაუბროდ მაყვლოვანში ვის არ იწვევს
 და თითქოსდა ფლობს ღვთაებრივ უნარს.
 ქადაგებს და ღმერთს უწოდებს ჯვარცმულ ქრისტეს
 და სწეულებს ჯვრის შეხებით კურნავს.
 ან ეს ჯვარი, უჩვეულო ნინოს ჯვარი,
 რა ძალაა?! რა ბეჭედი აზის?!
 თმით შეკრული ვაზის ორი ლერწი არი,
 ორად-ორი ლერწი არი ვაზის...
 დიახ, მეფე
 ქრისტეს რჯულთან მწყრალად არი,
 მაგრამ მანაც ხომ იხილა თავად,
 აი, თუნდაც, როცა ნანა დედოფალი
 უკურნებელ სენით გახდა ავად;
 თუმც მკურნალნი
 იღვრებოდნენ სიმწრის ოფლად,
 სანუგეშოს ვერ ამბობდნენ ვერას.
 (როგორია?! შენ სიყვარულს, შენ დედოფალს
 უეჭველი სიკვდილი რომ ზვერავს)...
 მაგრამ ნანას იმედიან თხოვნით შემდეგ,
 კდემით სავსე და ბავშვურად მორცხვი,
 ლოცვად დადგა ნინო და სენს უკურნებელს
 დედოფალი გამოსტაცა ლოცვით.
 და თქვა ნანამ
 (ცეცხლში ნაწრთობ ფოლადს ჰგავდა,
 სიტყვა მისი ძლიერი და სანდო) –
 „არ არსებობს სხვა უფალი ქრისტეს გარდა,
 რომელსაც რომ ეს ქალწული ამბობს!“

.....

ფიქრებისგან გამოერკვა მირიანი,
აი, ხედავს, მთა იწყება თხოთის.
მზე ანათებს, ცა ლივლივებს ლილიანი
და რაშები მიიწვევენ ოთხით.
მაგრამ მეფეს,
ნადირობის ჟინით გართულს,
ემმა ისე შეეპარა გულში,
ქრისტიანთა გაგონება უკვე არ სურს,
და სიბრაზე ნერვებს მწარედ უშლის, –
ძალა მათი, მგონი, ისე დიდი არი,
იქნებ, უკვე შეწყალებაც არ ღირს.
დაისაჯოს უნდა ყველა ქრისტიანი, –
თქვა გულში და რა მოსწია აღვირს...
მზე დაბნელდა...
დაბნელდა და მხედრებს უკვირს,
რა სიშავეც გადაეკრა ცის ფერს,
მერე ირგვლივ გაიშალა ფერი კუპრის,
თვალთან თითს რომ ვერ მიიტან ისე...
აი, რაში, შიშით აღვირგანაშვები,
ეხეთქება... სხვებს აყენებს ზიანს...
დაფრთხა ხალხი, აირია და რაშები
ჭიხვინებენ, ტორით მიწას თხრიან.
ხოლო მეფე (შიში როდი შეჰფერს მეფეს)
სთხოვს შეწვენას არმაზსა და ზადენს,
თუმცა უკუნს
ვერც ეს თხოვნა შუქს რომ ვერ ფენს,
მკლავით იწმენდს ოფლს სიმწრისგან ნადენს.
– მე არ ვიცი, –
ამბობს იგი, – ვის მადლს ვენდო,
ვისი ძალა ავიფარო ფარად.
თუ არსებობ, დამეხმარე ნინოს ღმერთო,
რომ მხოლოდ შენ გემსახურო მარად!
და გაბრწყინდა
მზე და ჰოი, საოცრებავ,
ბნელს სხივებით ამოშანთა ხახა.
უცებ მეფე, რა აღსრულდა უფლის ნება,
დაქვეითდა, მიწა მუხლით გახნა...
განეშორა ყოველგვარი მძიმე ვნება,
სიხარულის ცრემლები სდის მეფეს.
ხელებს იწვდის... აღმოსავლეთს ესაღმება...
ლოცვას ამბობს უფლის სადიდებელს.
სულში ისე გაეშალა რწმენის კვირტი,
ქრისტეს გარდა აღარ ახსოვს არვინ,
– ჭეშმარიტად, შენ ხარ ღმერთი, ჭეშმარიტი!
ძეო ღვთისავ!.. შენ გმორჩილებ!.. ამინ!..

უარყოფა

**„მიუგო მას იესომ: ქეშმარიტად გეუბნები:
ამაღამ, ვიდრე მამალი მეორედ იყივლებს,
სამჯერ უარმყოფ მე“ [მარკ. 14,30];**

გაჭრილდა მძიმე კარი გალანის,
ის, რაც მოხდა, ჯერ ბუნდოვნად გახსოვს.
დახრილ თვალებს არ უსწორებ არავის,
ფრთხილად ჯდები ცეცხლის შორიახლოს.
ვერ გრძნობ, პეტრევ, ფეხქვეშ მინის სიმყარეს,
ჩუმად ზვერაგ მღვდელმთავართა ეზოს.
აღბათ, მალე მოძღვარს გამოიყვანენ,
ნახვა მისი იქნებ კიდევ შეძლო.
იქვე ახლოს ხორხოცებენ კაცები,
ცეცხლს უშვერენ ტანს ნახევრად შიშველს.
– შენ იესოს მოწაფე ხარ, არ ვცდები! –
ამბობს ქალი და თითს შენკენ იშვერს.
– არა! არა! ეს არ არის მართალი! –
შიში ბზარავს შენს უმწეო ხავილს.
სადღაც ბნელში უკვე ყივის მამალი,
ეს პირველი ყივილია მამლის...
ფეხზე დგები, არ გასურს მასთან კამათი,
ძლივს გადიხარ შიდა ეზოს გარეთ.
იცდი, ერთი უმძიმესი საათი
და ხელს ვილაც უცებ მკლავზე გავლებს.
გასურს ნახვიდე, მაგრამ ვერსად მიდიხარ,
ხროვასავით გარს გეხვევა ხალხი,
– მე შენ გიცნობ! – ჩაგსისინებს ცივი ხმა, –
თავად ვნახე, შენ იესოს ახლდი!
ხელების კვრით დაგიღურჯეს სხეული,
მშიერ მზერით დაგიჭამეს სახე.
გაჰყვირიან... – კილო გალილეურთ
შენს სიცრუეს ხომ ისედაც ამხელს.
ბრბო იოლად არც შენ არ შეგეშვება,
ახლა შენს ხმას მხოლოდ შიში ახშობს,
– ჩემი სახე, აღბათ, სხვაში გემლებათ,
მე იესოს არც კი ვიცნობ, ხალხო!
არა! გულში არასოდეს დათბება,
უკვე ღმერთი უარყავი ორგზის
და გულ-ღვიძლში გიტრიალებს შანთებად
შიშის სამთითს შავი ანგელოზი.
სამოსს გაფლეთს რამდენიმე მოლაყბე,
ხელს გკრავენ და ენარცხები მიწას.
კვლავ გაჰყვირი, – არ ვარ მისი მოწაფე,
მას საერთოდ არც კი ვიცნობ, ვფიცავ!..
და ძარღვებში დგას სიცივე სამარის,
ებრძვის სული აუტანელ ტკივილს...
სადღაც ბნელში შეყუჟული მამალი
ფრთებს ისწორებს და მეორედ ყივის.
კვლავ ივსება ეზო ჯარისკაცებით,
მოჰყავთ ხელ-ფეხდაჯაჭვული ქრისტე
და მოძღვარი, დაღლილი და ნაცემი,
უცებ შედგა და თვალებში გიცქერს.
ღვთიურ მზერას თვალს უსწორებ ნვალებით,
ჯერ არაფერს შეუშლიხარ ასე,
გიცქერს უფლის დიდი, ლურჯი თვალები,
სევდითა და მწუხარებით სავსე.
დაგდის ცრემლი სირცხვილისგან უმართავს,

ინყებს სული ცოცხალ გვამში როკვას...
შენ უფალი უკვე სამჯერ უარყავ,
გული შენი უკვე სამჯერ მოკვდა.
მაგრამ, ალბათ, მძიმე არის ძალიან,
გოლგოთის გზა გაიაზროს კაცმა,
სადაც ჯვარიც უფლის ასატანია,
რომ იმ ჯვარზე მერე თავად აცვან.
რომ კურნებად სულიერი კეთრისა –
კაცის ცოდვებს დაეღვაროს სისხლად,
რომ შემუსროს ბჭენი ჯოჯოხეთისა
და განიხვნას კარნი სამოთხისა!

ლაზარე გამოვედ გარეთ

გლოვობენ მართა და მარიამ,
შეძრულ სულს ნამლობენ ლოცვით.
ლაზარე ოთხი დღის მკვდარია,
ხრწნას ინყებს სისხლი და ხორცი.
შემუსრავს სიჩუმე სამარის
სიცოცხლეს, საჩუქრად მოძღვნილს.
ღმერთმანი, საშველი არ არის,
რას შეცვლის სტუმრობა მოძღვრის?!
მარიამს რა დარჩა ნუგეშად,
დამხობილს იესოს ფერხთით?!
მკლავები გაშალა უეცრად,
ბავშვივით ატირდა ღმერთი...
წინასწარ იტყვივებს იარებს
და ნათლად ჩაესმის ეგებ,
ბრბო როგორ ღელავს და ღრიალებს:
„ჯვარს აცუ, ჯვარს აცუ, ეგე!“
– ოჰ, თურმე რა ძლიერ უყვარდა, –
ჩურჩულებს იქ მყოფთა რიგი
და მტირალ მარიამს უფალმა
ჰრქვა: „სადა დასდევით იგი?“
ანიშნებს, ბრმის თვალის ამხელი,
გასწიონ ქვაბიდან ლოდი.
გროვდება სეირის მნახველი,
საფლავთან ზღვა ხალხი მოდის.
ბნელში წევს სიკვდილი ვერანი
არცა რა აშინებს პირშავს.
ჰაერში ირევა მკბენარი,
მზე ხურს და ადუღებს ქვიშას.
და თითქოს სურნელმა საკმევლის
გააღლო ჰაერი მდარე,
მოძღვრის ხმა გაისმის გარკვევით:
„ლაზარე, გამოვედ გარე!“
და სახემ შეიგრძნო ნიავი...
და ყურმა შეიცნო ბგერა...
მკვდრის სისხლმა დაინყო შრიალი,
მკვდრის გულმა დაინყო ძგერა.
ნანახმა გონება დაბინდა,
სხვა შიში ეწვია მნახველს...
ლაზარე გამოდის ქვაბიდან,
გამოდის და თვალებს ახელს.
ინვება ეჭვების ფითილი,

გრილდება უდაბნოს თეჯა.
 მას ძალუძს სიკვდილთან ჭიდილი,
 ვინც თავად სიცოცხლე შექმნა!
 ხარობენ იმედის კვირტები
 და ქვეყნის ოთხივე მხარე,
 ყოველდღე იღვიძებს სიტყვებით: –
 „ლაზარე, გამოვედ გარე!“

იმ დღეებში

იმ დღეებში კალამს დადებს აღმწერელი ჟამთა...
 დაინწყება უღმობელი დევნა ქრისტიანთა.
 იხმობს შავი ანგელოზი თავის ერთგულ მხლებლებს,
 ჯადოთი და შელოცვებით მკვდართა დამძახებლებს.
 ჯოხს აქცევენ ქვენარმავლად, წყლად აქცევენ ღვინოს,
 რომ ასეთმა სასწაულმა ბევრი შეაცდინოს.
 სხვა სიმძაფრით მიიზიდავს დუჟმორეულ ნადირს
 ყველა, ვისაც საკმეველის სურნელება ასდის.
 იმ დღეებში გული მოყვასს უფრო შეიძულებს,
 ვაი, მაშინ ორსულებს და ვაი, მეძუძურებს.
 იმედს დაფლეთს გაჭირვება, ხორცს დააღპობს ქირი,
 ბევრი სული გაქვავდება, უფალს შესანიერი.
 რა ამო შეიქმნება სიმწრით თითის კენეტა,
 ვაი, მაშინ ცოდვილთა და მცირედ მორწმუნეთა...
 კერპების წინ მოიყრიან განყალბულ მუხლებს,
 ვისაც შიში და შიმშილის გრძნობა შეანუხებს.
 არ იქნება მოსვენება, არ იქნება ძილი,
 ცაზე მთვარე იტრიალებს, სისხლით გაჟღენთილი.
 ადამის ძე პეშვით შეჭამს უნაყოფო მინას
 და სამშვინველს უმზურვალეს კენესით გამოინვაგს,
 რადგან შვებას ვერ იპოვის, დანატრული ძილის
 და კუპრისფერ ყიამეთში ფეხშიშველა ივლის.
 სახეს ხელით დაიფარავს, ცივი ქარით ნაცემს,
 სული – გვამში, ხოლო გვამი ბნელში იბარბაცებს.
 შავი წყალი დასდინდება ქვებზე დამსკდარ ქუსლებს,
 ხორცი ცოცხლად ამჟავდება, მატლი იფუსფუსებს.
 ბრბო ლასლასით შეგროვდება სასაფლაოს კართან,
 „თქვენ ამოდით და ჩვენ ჩავალთ!“ – ჩასძახებენ მკვდართა...
 და თუ მაინც გათენდება როგორმე და ძნელად,
 მზე არას გზით არ ამოვა ძაძაჩაუცმელად.
 სმენას დაფლეთს მგლის ყმუილი და ყრანტალი ყორნის,
 მხეცი სტომაქს ვერ წამონვეს, ლეშით ამოყორილს;
 და როს ქანცი გაეცლება ერთა შორის ომებს,
 ბოროტი რომ საბოლოო ჟინით გაილომებს, –
 აღსრულდება! (უფლის სიტყვას არ სჭირდება დავა,
 ცა და მიწა გადავა და იგი არ გადავა)
 და სხვა შიში ჩაუდგება თვალში ევას ნაგრამს,
 როცა ზეცის შავ კაბადონს ელვა გადაგრაგნავს,
 დაიმსხვრევა ხმაურისგან ნიჟარები ყურის,
 რადგან მიწას საყვირების ზარი გადაუვლის.
 ჩამოცვივა ვარსკვლავები თავზარდამცემ ხმებად
 და ყოველი სულიერი მიწას განერთხმება.
 ვინც იყოს და როგორც იყოს, ქვეყნის ოთხივ კიდეს –
 რასაც თესდეს, უსათუოდ, იმას მოიმკიდეს...
 ნამში ბოლო მოელება უსასრულო ლოდინს
 და მიხვდება ძე კაცისა, რომ უფალი მოდის!

მარიამ
კოზმანიშვილი

ოჲ, რა არის ყველაზე რთული,
მარიამო? –
დედამინაზე სიყვარულის და
ზევანში სასუფეველის
დაძმასურენა.
შეძლებდე, ნეტა!

მ. კოზმანიშვილი

* * *

რაც თავი მახსოვს, საცხოვრისს ვიცვლით,
სულ ვარემონტებთ... ვგეგმავთ... ვალაგებთ...
ველარ დავხურე სევდის დავთარი...
ხმალი ქარქაშში ველარ ჩავაგე...
მოვდევე აღმართებს, ქვისა და ეკლის...
ვერ იქნა, ველარ გავიაპრილე...
რით მივადგები, ჯვრით თუ გვირგვინით?
ამქვეყნიური ყოფის ნაპირებს?

ორი შემოდგომა

ეს „ბიჭი“ ჩემს ფანჯრებთან აღამებდა...
მოდიოდა და იდგა მოლოდინადქცეული,
თვალეებში ნატვრანაგუბებულები...
დამინახავდა და გაიბადრებოდა,
მზედ ამოენთებოდა,
ილიმებოდა...
ეს „ბიჭი“ სკოლიდან დაბრუნებულს,
ჩრდილივით მომყვებოდა,
სახლამდე მაცილებდა,
ვითომ „სულერთია“- ს გამომეტყველებით...
ვითომ შემთხვევით...
ვითომ „გზა მაინც იქით მაქვსო“...
წვალობდა და მასევიდებდა
თავისი სიჯიუტით...
ეს „ბიჭი“ სავალდებულო სამხედრო
სამსახურს იხდიდა,
მე რომ გავთხოვდი...
მითხრეს, იტირაო...
ამ „ბიჭმა“ ორი ომი გამოიარა,
სამშობლოს დასაცავად
სიცოცხლეს სწირავდა...
ოცნება კი ვერ აისრულა,
დღესაც გასხვისებულ,
დანანევრებულ,
პარტიებად დაშლილსა და
აშლილ ქვეყანას სტირის...
როგორ დაბერებულა!

დღემდე ქარის მოტანილ ამბებს
ვისმენდი მასზე...
დღემდე ვერსად გადავეყარეთ ერთმანეთს...
ის ფარატინა გოგო ვახსოვდი...
ის კაფანდარა ბიჭი მახსოვდა...
ვდგავართ ერთმანეთის პირისპირ,
ორი შემოდგომა,
ორი, დროით ნაგვემი ადამიანი...
მე – სხვისი ცოლი,
ის ქმარი – სხვისი...
ვდგავართ და ერთმანეთის თვალეებში,
ჩვენს უერთმანეთოდ გაფრენილ
ცხოვრებას ვკითხულობთ...
მის მზერაში ისევე კიაფობს მიმქრალი
გრძნობის ნაპერწკალი...
მე ისევე სევდა მღრღნის,
შემორჩენილი უხერხულობის და
„რა ჩემი ბრალიას“ სევდა...

* * *

დღემდე რა არ გადამხდა...
გაცვდა თმენის ქამარიც...
ბავშვობიდან ეს გული
რამდენ ტკივილს ინახავს...
მტერიც მყავს და მოკეთეც,
მეგობარიც და მაინც,
ზოგჯერ ისე მარტო ვარ,
მზე მიჯდება ინახად.

არ გეტყვი

არ გეტყვი, მიყვარხარ...
არ გეტყვი, დაბრუნდი...
არ ვგავარ სხვა ქალებს.
სხვა სული ჩამბერეს,
სხვა გული ჩამიდგეს,
სხვა ხისგან გამთალეს.

ქარს ფიფქად გაყვებები...
ცეცხლივით ჩაქვრები...
არასდროს ვიტირებ.
სულს ტრფობის ნაპერწკალს
ჩაფუქრობ, ნავაკვეთ,
ვით ლამპას – ფითილებს.
კოშკიდან ჩამოვშლი
დალაღთა ჩქერალებს,
ავანთებ ღიმილებს...
სხვა მოვა ღამეთა
ფერადი სიზმრიდან,
მომიტანს ბილილებს...
არ გეტყვი – მაკლიხარ,
არ გეტყვი – მჭირდები...
არ ვგვევარ სხვა ქალებს...
გადავშლი ძვირფასო,
ქარებით გადავშლი
კართან შენს ნაკვალევს.

* * *

ბევრს გაფუშალე გული, წიგნივით,
ბევრთან დავღვარე სული, წვიმებად,
მაგრამ ყრმობითვე გამწყრალმა ბედმა,
შემორიგება აღარ ინება...
ცხოვრება ჩვეულ კალაპოტს მისდევს,
მუნჯი თევზივით მივდევ დინებას...
ნაბიჯს მიმოკლებს სევდის სიმძიმე,
სიბერის შიში მეპოტინება...
და ვნატრობ ძალას, ღვთისგან ბოძებულს,
რაც განმარიდებს დარდის ქვაბურებს,
რაც ამამლერებს გრძელი გზის ბოლოს
და სიცოცხლისკენ შემომაბრუნებს.

* * *

აჰა, შეგიწვი ერბოკვერცხი, ხელისგულებით,
აჰა, დაგიდე მადლი, ქვაზე და გავიარე...
შენ, უმადური, ძველებურად მედიდგულები,
თითო სამსჭვალით მილიავებ მტკივან იარებს.
აჰა, მზის მადლით მოგიქარგე გზა და სავალი,
აჰა, წვიმებსაც ავუკრძალე შენი შეხება...
არ ილანდება უკუნიდან, გამოსავალი
და ფრთები, ჩემი, დამსხვრეული ყრია ფეხებთან...
შენ არ იფიქრო, სიამაყის გქონდეს უფლება,
უმადურობა სენია და მკვლელი, სინდისის...
დროა, ვიპოვნო სასურველი თავისუფლება,
ვინც არ ნებდება, უფლის კართან მადლით მიდის ის.
ნუ დაიმძიმებ სულს უსაგნო ხიბლის რულითა,
სიხარბის ცოდვას ნუ დაიდებ მტანჯველ
მანძილად...
აჰა, შეირგე საზრდო, ჩემი ხელისგულიდან...
მხარს ნუ აუქცევ იმ ლოდს, სადაც შენთვის
განძია.

* * *

ამ კუნაპეტი ღამის კალთიდან
ხომ შეიძლება, შენი ხმა ამყვეს?
დაემჩნეს ცხელი ნათითურები,
მაგ ყელისაკენ გადახრილ ამ ყელს?
ხომ შეიძლება, რიჟრაჟის შრიალს
თან ახლდეს შენი ნაბიჯის ექო?
თავად მზე დადგეს თითისწვერებზე
და სიხარულად ამოჰყვეს ბექობს?
ხომ შეიძლება, ახდეს მირაჟი,
სულს შერჩენილი ღალი სიზმრიდან?
ერთად გაუყვეთ ჩვენს წილ გზა-სავალს,
ერთი აზრით და ერთი მიზნითა?..
მაგრამ იქამდე, მაგრამ მანამდე,
მეხვევა, მახრჩობს, შიშები – ღამის
და ჟინიანი ბავშვის ურცხვობით,
შენი სახელი ვიკივლო ღამის.

* * *

თქვენ მოიყვანეთ წვიმა, მაესტრო?...
ეს ელვის ჯოხიც თქვენი იქნება...
არ მოველოდი თქვენგან ასეთ ტონს,
შემანყვეტინეთ ცუდ დროს ფიქრები.
ახლა ვლამბავდი ოცნების კაბას,
ვქარგავდი რწმენის მტკიცე ძაფებით...
რად შემამოფოთეთ?.. სად არის აბა,
თქვენი ზრდილობა, ეგზომ ნაქები?
ვერ ვიმორჩილებ ძაფს, ცრემლში დამბალს,
ეს ცა ტირის თუ ჩემი თვალები?..
ვაი, რა იქნა მზისფერი კაბა,
ამოქარგული, წვით და ვაებით?..
ეს თქვენ მიგიძღვით ბრალი, ბატონო,
თქვენ ამინენთ სული ამ დილით...
ახლა რა პირით უნდა დამტოვოთ,
წვიმის კაბით და წვიმის მანდილით?..
ო, ნაიყვანეთ მაესტრო, წვიმა,
მე აღარ მინდა დარჩენა მასთან...
შორს, რწმენის დიად მწვერვალზე მივალ
და სიჯიუტე მიმყვება ქართა!

გილოოჯვთ ყველას!

საფერისცვალე

უფალო, ფერი უცვალე ჩემს სულს,
უფალო, მომეც ნიჭი სიკეთის,
მასწავლე, „მას სურს“ და არა „მე მსურს“,
დამიმეგობრე, ვისაც ვიკვეთდი...
უფალო, ნათლის სხივად გარდამქმენ,
გული მზესავით ენთოს, ინვოდეს...
სულ ვიფუფუფუსო, როგორც არაქნემ,
სითბოს ვთესავდე, სწორედ მზისოდენს...
უფალო, მასაც უცვალე ფერი,
ვის სულშიც ბოლმის ფუთფუთებს მახრა,

მას, ვინც ტკივილებს ლექსებად მღერის,
ვისაც მეგობრად ცრემლები ახლავს...
ფერისცვალების ფარავდეს მადლი,
ამერს და იმერს, ნაცნობს და უცნობს,
მატარე ცისკენ ბალახის სანდლით,
იქამდე, სადაც ბრმა სული სულს სცნობს.

* * *

გადავსხვაფერდით...
შევიცვალეთ...
დავმორდით ერთურთს...
დავრჩით სახლებში,
ალარ ვალებთ
სტუმრისთვის კარებს...
ქარს ალარ მივდევთ
სატანტალოდ,
დავკეცეთ ფრთები,
და სულერთია,
ინჰიმებს,
თუ გამოიღარებს...
ვატარებთ ნიღბებს,
ახლა უკვე
ცხადად, ამკარად...
ვმაღავთ სახეებს
და თვალბშიც
სევდის ბინდია...
ხიდრატეხილებს
არ გვაერთებს
შუქი – სიკეთის
და დღეს ჩვენ შორის
პანდემიის
შავი ხიდია...
დავითოკაცდით,
გავემიჯნეთ
ლხინსა და სიცილს,
ზამთართან ერთად
ზაფრავს გულებს
დრო და მანძილი...
ჟამია შიშის,
დისტანციის,
შორიშორს ყოფნის
და ლამეებიც
დაზაფრულებს
ალარ გვაძინებს...
გადავსხვაფერდით...
შევეჩვიეთ
და შევეგუეთ...
შეგვალა სახლში
ამ უჯიმო სენის
ზეობამ...
გამოვისხამდი
დალილი სულზე
ახლა ქარის ფრთებს
და ჩავამსხვრევდი
ქარაფებში
ამ უმწობას.

მარიამ კოზანიშვილი

* * *

კმარა ილუზიები, მოტყუება – თავის,
გეყო განურჩევლობა, თეთრისა და შავის.
არ ყოფილა სამყარო ვარდისფერი მხოლოდ,
ბედნიერი არ არის ყველა ზღაპრის ბოლო.
მოთმინება ისწავლე. კმარა გვემა სულის...
ძალით მაინც ვერასდროს შეისრულებ სურვილს...
ნასასვლელი წავა და მოსასვლელი მოვა...
დღეებს – დაუბრუნებელს, არ სჭირდება გლოვა.

ოჯახი

ჩიტმა ბუდეში ჩაფინა ჩალა,
ბუდე აფუვდა, ვით ბებოს ბლითი,
მერე ცხოვრება მოსწყინდა ცალად
და მოიყვანა მეორე ჩიტი.
იფიჟიფეს და იფაციფუცეს,
მყუდრო ბუდეში დადეს კვერცხები,
ერთად უმზერდნენ ქვეყანას, უვრცესს,
ოჯახს სტუმრობდნენ ლალი მერცხლები...
ერთ დღეს ბუდიდან, როგორც ზმანება,
გადმოფრატუნდა ბარტყი, ლოფლოფა,
მარმამის ქარგვას თავი ანება
და გადაიქცა მზერად ობობა...
ბარტყს ბარტყი მოჰყვა,
ამზევდა ჩალა,
დღეებს ყლაპავდა დროის მორევი,
არცერთი ჩიტი არ იყო ცალად,
არც ვინმე იყო მათი მომრევი.

* * *

ჰა, ცხოვრების ნახევარი გაილია...
დრო დიდგულობს, ბოროტი და უმეცარი...
მოდის, სანამ შემოდგომის მზისფერ დღეებს
საბელივით გამოიბამს კუდზე, ქარი.

მოდის, სანამ გულს გამოხრავს სევდის მახრა,
ძილის ღმერთი უშენდლო სიზმრებს მაჩვევს...
მოდის, სანამ შემოდგომის ფერად ნოხზე
დეკემბერი დაიბერტყავს რძისფერ ლანჩებს.

* * *

გადავილაღე...
ყველაფერმა დაკარგა აზრი...
მოლაღურს ვგავარ,
ახლა დღეებს სევდით ვუგალობ...
ვილაც ღიღინით,
პოეზიის მიჰყვება გამზირს,
მე თავს ვაფარებ
ცრემლიანი ლექსის ბუნგალოს.

* * *

მომენატრა აკაციის მწვანე ტევრი,
მტვრიან გზაზე მოსიერნე მზე და
ჩვენი ეზოს ყურძენივით ვარდისფერი
სარაფანის უკმარობის სევდა.
მომენატრა დედაჩემის ჩუმი მზერა,
მისი ხელით გამომცხვარი პური...
სათამაშოდ გადმოსული, მამისფერა
კნაჭა გოგოს მადა – უცნაური.
მომენატრა ჩემი ცელქი გაზაფხული,
ატმის ხეზე გაბაბთული კვირტი,
ის ბავშვური აღტაცება, არნახული,
შავი ბიჭის უცოდველი ფლირტი.
უფსკრულია ყრმობის დღეთა სილაღემდის,
თეთრ ღამეთა უსამანო სევდა...
არასოდეს, აღარაფერს ვინაღვლებდი,
ოღონდ წუთით დამანახა დედა.

შვილებს

მინდა გავუმკლავდე დარდებს,
მინდა არ დამჯაბნოს სევდამ.
თავს ცივ სასთუმალზე დავდებ,
თვალეებს დავხუჭავ და ვხედავ...
როგორ გაფრენილან წლები –
ყრმობის, ძიების და შრომის,
ერთი დღე-ღამელა წვება
ანმყოს და სიბერეს შორის.
როგორ შემომაცვდა თურმე
ცისფერი ქობები – რწმენის,
ჩემს დღეებს, ზოზინა ურმებს,
კოკებით დაჰქონდათ ცრემლი...
ვიცმევდი ყვავილთა ქოშებს,
მივდევი ბილიკებს, ნაცადს,
ვაგებდი იმედის კოშკებს,
დრო კი... დრო მიქცევდა ნაცრად.
ვერ „შევწვდი“ საკუთარ ჭერს და

ვერც მყუდრო აგივით ბუდე.
სიყვარულს გინთებდით მზედა,
სიკეთეს გავლებდით ზღუდედ.
ვერ ვპოვე ურიცხვი განძი,
ვერც თქვენ დაგიტოვებთ მზითვად.
თქვენც შრომით გაივლით მანძილს,
მოგიწევთ დარდების ზიდვა...
მტანჯავს სამომავლო შიში,
ველარ ვუმკლავდები სევდას...
დედა დაგენაცვლოთ ჭირში,
თქვენი სანუხარიც – დედას!

* * *

თვალშეუდგამი სიმაღლით მნუსხავ,
თმენას ხუნდებად ვადებ ამ მკლავებს...
მზის სხივებს ვატან სურვილთა ნუსხას
და სულს სხეულში ველარ ვაკავებ.
მზერა სულ შენკენ მომირბის ცაო,
გიცქერ და გოჯა-გოჯა ვმალდები...
რამდენჯერ უნდა გარდავიცვალო,
სანამ თბილ გულში ჩაგისახლები?

ადრე თუ გვიან

ადრე თუ გვიან სულ ყველა მიდის...
ადრე თუ გვიან ვბეზრდებით ყველას...
ადრე თუ გვიან, ადრე თუ გვიან,
ყველაფერს დროის შამბნარი თელავს.

ადრე თუ გვიან ვკარგავთ ბავშვობას,
ვივინყვებთ ყრმობის სუნსა და გემოს,
უფლებას ვაძლევთ დარდას და ტკივილს –
ჩვენი სული და სხეული გვემოს.

მივყვებით დღეთა უწყვეტ ქარავანს,
ბედისგან ჩვენთვის განკუთვნილ დრომდის...
ვტოვებთ ყველას და ყველაფერს, რადგან,
ადრე თუ გვიან არყოფნა მოდის.

* * *

წუხელ ღამემ კარდაკარ
გიშრის ჩოხით იარა
და ფანჯრებთან ვარსკვლავთა
ზარი აანკრიალა.
ფერად სიზმრის ხურჯინებს
ბალიშებთან ტოვებდა...
გასაძლებად – დარდების,
ყოფის სიმარტივედა...
წარსულსა და მომავალს,
დილა მიჯნად დაუდო,
მზის ღიმილით გაათბო

გზა – რთული და გზა – უნდო.
მერე ჩოხის კალთების
მედიდური ფარფარით,
საკუთარ თავს მოუყვავა,
სასიზმრეთის ზღაპარი.

* * *

უხვად მივაგე მისაგები,
მზითა და თაფლით...
ჩემს გზას ირჩევდა ყველა
ცრუ და შარახვეტია...
მე რომ ჩემებად მივიჩნევდი,
იმ გრძელ სიაში
სხვისი მეტია.

ღარჩენი ქარაფ

ამომეზარდა უშენობა,
ვით ბეჭზე კუზი...
მოვსდევ შარაგზას –
ჩემზე მეტად
ეულს და მარტოს...
ჭადრის ფოთლებში
გაბლანდულ მზეს
ერხევა ფრთები
და შუქ-ჩრდილები
ჩემს ტერფებთან
ცეკვავენ ჩარლსტონს.
დრო დროს გადაჰყვავა...
წერილების
წავიდა ხანა...
გულუბრყვილობა
დაიკემსა
გულმა იარად...
სიცოცხლე – ჩვენი,
იყო დედა,
მარადიული...
და სიხარულზე
მეტი –
სევდა იმშობიარა...
მომენატრე და
მივატოვე
სიჩუმე – კოშკის.
მოვსდევ შარაგზას,
ჩემზე უფრო
ეულს და მარტოს...
შენი სუნთქვაა,
რომ ათრთოლებს
ფოთლებში
მზეს და
ანცი ჩრდილები
ჩემს ტერფებთან
ცეკვავენ ჩარლსტონს...

და მეღიმება
ჩემს ტკივილზე...
კვლავ ვრჩები
ცალად...
ქარი იყავი...
ქარი ხარ და
ღარჩები
ქარად.

გამოყანა

ნეტა ვინ უნდა მებრალეოდეს
უფრო მეტად,
შენ, თუ საკუთარი თავი, დედაჩემო? –
ცრუ წუთისოფლის დარანებს შერჩენილი,
სევდის ლაბირინთებში
გზაკვალაბნეული,
მარად სიკეთისკენ მაცქერალი
და მაინც შეცდომების
ცოდვებმთესველი?..
ვის სვედრს ვტიროდე ნეტავ,
დედაჩემო? –
შენს 52 წელს ვერგაცდენილს და
უსასრულობის ნისლიდან მაცქერალს,
თუ დაუღეველ პრობლემებთან ველარ მებრძოლ
ჩემ საწყალთავისას?
დავიღალეო... შენ ველარ იტყვი...
მე კი ... თითებიც აღარ მყოფნის,
დარდის სახელების ჩამოსათვლელად...
ვზივარ და ვზუზუნებ...
ვზივარ და ვწვიმვარ...
იქნებ წამიყვანდე შენთან, დედაჩემო?

ხომ იცი

ხომ იცი, ეს დროც გაჰყვება ქარებს...
ეს სიკაშკაშეც ჩაქრება, ფერთა...
ხომ იცი, გარდა სიყვარულისა,
სულ არაფერი შეგრჩება ხელთა?..
ხომ იცი, უნდა იყო მებრძოლი,
მჭედელი, შენი ბედის და ხვალის...
თან ფაიფურის სამშვენიისივით,
ციმციმ დაგქონდეს სახელი ქალის?..
ხომ იცი, როცა მზე მიდის სადღაც
და მთვარე ცაზე დაეძებს მიჯნურს,
ან როცა ქარი, გათვალულივით,
შენს კართან მღერის არიებს, გიჟურს,
უნდა დამალო საბნისქვეშ თეთრი
და ასაფრენად აშლილი ფრთები
და გულის გულში დაიმახსოვრო,
ძილის კალთაში თუ როგორ თბები.
ხომ იცი, როცა ქუჩაში გასულს,
დაგიზოგავენ სითბოს და ღიმილს,
უნდა აივსო სული სიკეთით

და თავი აღარ გეგონოს მლილი.
საკუთარ ეგოს უნდა დაჰპირდე,
რომ თავდახრილი არასდროს ივლი,
რომ სიყვარულის ცეცხლით დაფარავ
ყველა ტკივილს და იქნები თბილი.
ხომ იცი, ეს დღეც გაჰყვება ქარებს...
არაფერია ქვეყნად უცვლელი...
და იშრიალებს უმისამართოდ,
შენი შავ-თეთრი ყოფის ფურცელი.

ღედის მონოლოგი

*(ვუძღვნი დედებს, რომელთა შვილებიც ნებით,
თუ უნებლიედ დამნაშავეებად იქცნენ.)*

დღეს შვილმა მომკლა...
ზეზეულად...
ანაზდეულად...
განაჩენი გამომიტანა
ყველა კოცნისთვის,
სიყვარულისა და სინაზისათვის,
ყოველი უძილო ღამისთვის,
ჩუმად ნამღერი „იავნანისთვის“,
გადაყვლეფილ მუხლისთავეზე
და იდაყვებზე სულის ბერვისთვის...
მე შვილმა მომკლა...
იმ ხელებით,
მკერდში ხვითოსავით რომ ვიხუტებდი,
მტკივან თავზე წამლად
რომ ვიდებდი,
იმ უთბილესი ხელებით
ადამიანი გაიმეტა...
ქვა ვარ...
უსიცოცხლო და სისხლგამომშრალი...
მზერაჩამქრალი ვზივარ და ვფიქრობ,
როდის იქცა მხეცად ბიჭი,
მე რომ გავზარდე?..
იქნებ მაშინ,
ჩიტი რომ მოკლა და არ დავსაჯე?..
ან იქნებ მაშინ,
მეზობლის კატა ბანარმოზმული
რომ ათრია ქვიან აღმართზე?..
მხოლოდ მსუბუქად წავუთაქე,
თავცოცხლადმკვდარმა...
როდის ჩასახლდა მის სულში მონსტრი?
ზღაპრებს, რომლებსაც ვუკითხავდი,
ბოლო მუდამ კეთილი ჰქონდა...
საკუთარი ნებით ვცვლიდი
ყველა ზღაპრის დასასრულს,
რომ არ ტკენოდა,
რომ არ შეშინებოდა,
რომ სიძულვილი არ ესწავლა მის პანია გულს.
მე შვილმა მომკლა...
სწორედ იმ დანით,
თავის ტოლს რომ დაარტყა გულში,
განაჩენი გამომიტანა...

ძირს მოფარფატე ნისლად მაქცია...
ვზივარ და ვფიქრობ:
ვინ შევიბრალო ყველაზე მეტად? –
სხვისი შვილი, ჩემი პირმშოს ხელით მოკლული?
მისი უბედური დედა?
ჩემი მხეცადქცეული შვილი,
თუ საკუთარი თავი, დედადვერვარგებული?..
გავჩუმდე?
დავდუმდე?
დავბრმავდე?..
თუ სამართლიანი განაჩენი
თავად მივუზლო?..
ალბათ სულ ბოლო...
ცოცხლადმკვდარო,
ჩემბეჩავთავო,
რადგან დაუსჯელი დამნაშავის დედობას,
უფალსმინდობილი პატიმრის დედობა „მიჯობს“.
მე შვილმა მომკლა.

სიზმრიდან აყოლილი

გადმოყარა და გადმოაჩხრიალა სულის კაკლები,
სულ ბროლ-ბროლები,
ქათქათალებნებიანი...
გადმოყარა და სათითაოდ დატეხა ყველას
თვალნინ,
ყველას დასანახად,
ყველას გასაგონად...
დაიწყო ბავშვობის ყველაზე სათუთი დღეებიდან,
პირველი სიყვარულიდან,
პირველი კოცნიდან,
პირველი იმედგაცრუებიდან,
უძილო ღამეების
ფერადი ზმანებებიდან...
დაიწყო და აღარ გაჩერდა,
სანამ ბოლო კაკალიც არ დაამსხვრია.
დაბერტყა და დაცალა სულის ქისა,
სულგანაბული, მზერადქცეული
ქალების ფერხითით.
მძიმედ წამოდგა,
კაბის კალთა სანთლისფერი ხელით ჩამოიბერტყა,
გრძნობადაცლილი ქალის იერით,
საკუთარი ტკივილის გაცამტვერებით
ვალმოხდილმა
თავი დაუკრა მსმენელთ,
წავიდა და დაუტოვა სათრევ-საქილიკოდ,
საჩურჩულოდ და საქირქილოდ,
წლობით ნაგროვები,
მარცვალ-მარცვალ აკინძული,
სულის ქურამი გამომწვარი სევდა,
სიყვარულის დანაცრული მზე და
გულდაგულ ნამალავი გრძნობის ნაჭუჭები.

* * *

არის დღეები,
 მოგიძულეებს სამყარო თითქოს,
 ერთად მოგცელავს
 ყველა წყენა, ყველა ტკივილი,
 გულში ჩაიხვევ,
 რაც ხმამაღლა არაფრით ითქმის
 და მზად ხარ,
 ქარაფს მიაშხვრიო სული კივილით.
 არის დღეები,
 რჩები თავთან სრულიად მარტო,
 ჩამქრალ სახეზე
 „სულერთიას“ იფარებ ნიღბად...
 შენს გზა-სავალზე
 ეშმა ღმეჭით გადადის საღტოს,
 შენ კი მალულად
 ყვედრი გამჩენს სვესა და იღბალს.
 არის დღეები,
 სამწუხაროდ, არც ისე ცოტა...
 მინას აკვდები
 უდღეური, სუსტი მღიღივით...
 ალაგებ სახლ-კარს,
 ანარნარებ ბალსა და ბოსტანს
 და გონისნამღებ
 სევდას მალავ ყალბი ღიმილით.

მერე რა

მერე რა, თუ წავიდა
 წლები, სიყმანვილისა...
 მერე რა, თუ აღარ გსურს
 ნახვა „იმ ყმანვილისა“...
 მერე რა, თუ ცხოვრება
 წამის ტოლი ყოფილა...
 თუ მზეს ვერ გაიყოლებ
 საგზლად – წუთისოფლიდან...
 რა ვუყოთ, თუ ნაღველი
 სულში შემოპარულა...
 თუ ნატვრისთვალს ქუჩაში
 აღარ ეძებ მალულად...
 მერე რა, თუ მეგობრებს
 ავინყდები ხანდახან,
 სადაც ყოფნა გიყვარდა,
 ძველებურად აღარ ხარ...
 დრო გაფრინდა, ქარს გაჰყვა,
 ახლა შეილებს სჭირდები...
 აუხდენელ ოცნებებს
 ნულარ მოეჭიდები.

* * *

ყველას საკუთარი სამყარო აქვს
 და თვალსანიერი, საკუთარი...
 ზოგის მცირეა და საბრალოა,

ზოგის ვრცელია და სანუკვარი.
 ყველას საკუთარი სიმართლე აქვს...
 ყველას – საკუთარი სამართალი...
 ზოგი ქარია და ქარამოტი,
 ზოგი პულტითაა სამართავი.
 ყველას საკუთარი დემონი ჰყავს...
 ყველას – საკუთარი ანგელოზი...
 გულში მზეჩაქარგულს ცა ეძახის...
 მინა – ცოდვილ სულზე ღამემოსილს...
 ყველას საკუთარი გზანვილი აქვს,
 ყველას საკუთარი გზატკეცილი...
 ზოგი გაყინული მიდის ღმერთთან,
 ზოგი – სიყვარულით ატკრეცილი.

* * *

თუ არ გამანდობ შენს სანუხარს,
 როგორ გიშველო?...
 როგორ გინამლო, რწმენა თუ არ
 გექნება ჩემი?..
 თუ რამეს გეტყვი, სიყვარულით,
 მხოლოდ და მხოლოდ,
 წესი არ არის ჩემი რჩევა,
 არც განაჩენი.
 მინას ნუ ჩასცქერ, ცის უცქირე
 უსაზღვროებას...
 ცით ამოივსე თვალები და
 ისე იარე...
 სიყვარულია ერთადერთი
 სალბუნი, სულის...
 სული მიძიმეა... სხვა სულს თუ
 არ შეაზიარე.
 მზე, მზე გიყვარდეს, მზე გიყვარდეს, –
 სამყაროს დედა,
 მზე აღვივებს და მზე აცოცხლებს
 გაყინულ ბელტებს...
 სულ მცირე სიტბო... სხვას მე შენგან
 არაფერს ვითხოვ...
 რომ არ დამკარგო, ეს სიკეთე
 გამოიმეტე.

* * *

გაზაფხულის ჟამია
 და მზე, როგორც მანეტრო,
 აფლურტულეებს ჩემს გულში
 სიყვარულის მართვეს...
 მიმოზების ქუჩაზე,
 ვუსმენ ქარის ბარიტონს...
 ჩამოივლი მღიმიანი
 და სიმშვიდეს მართმევ.

* * *

კიტრად გამობმია ვინმე, ცარგვალს?
 ვინმე გაქცევია ბედის ავ მაცილებს?..
 შენ მე სიცოცხლეში რატომ მკარგავ?
 სიკვდილი ისეც ხომ დაგვაცილებს?

* * *

შენდობას ვითხოვ და მზერას ვხრი...
მრცხვენია უფალო, ოდენ...
ათასჯერ მოგმართე ვედრებით
და მერე ათასჯერ ვცოდე...
მცივა და ნუგეშად შენ გეძებ...
ავდარს შერჩენილი ხე ვარ...
მასწავლე გზა, შენი სავანის,
შენს თავგზაარეულ მხევალს.

* * *

ქარია... ამინდი აირია...
მარტო ვარ, უშენოდ მამცივნებს...
გულში ოცნებების კოცონს ვანთებ...
ვაძევებ ჭინკებს და მაცილებს!
მარტო ვარ, მთვარეულ გზას გავყურებ,
თუმც შენი გზაკვალი არ ვიცი...
დავლილვარ, ბავშვურად აღარ მართობს
სიზმრებთან უსაგნო ლაციცი...
ქარია... ღამე და უძილობა...
საკვამურს ქარის ხმა ანივლებს...
მარტის ნასესხებსაც გადავიტან...
გავუძლებ საძულველ ქარწვიმებს...
და როცა აპრილი ბილილებით
მოქარგავს ნაზამთრალ მანძილებს,
მოხვალ ძველებურად საყვარელი,
მოხვალ და ძველებურად მაცინებ.

* * *

თავსხმა... ფანჯრიდან გავყურებ ჰორიზონტს...
ეს წვიმა დღეს უკვე არაფერს მაგონებს.
ჩავკეცე წარსული უსახურ სკივრებში...
მივანდე დღეების ჭრელ-ჭრულა ვაგონებს.
როგორ წვიიმს... მუსიკად ჩამესმის ხმა – წვიმის...
არ ვგლოვობ ყოფილს და არ ვიკვლევ მომავალს...
ჩავკეცე უსახურ სკივრებში ტკივილი,
მივანდე ცხოვრების წარმავალ თბომავალს.

სულ მახსოვს

უშენო ყოფას
სევდის პურს ვუცხობ...
თუმც ფიქრიდანაც
უნდა გრიყავდე...
შენ ვერასოდეს
გახდები უცხო,
რადგან სულ მახსოვს,
როგორ მიყვარდი.

6.08.24

* * *

აი, ჩემი აპრილიც
მობაკუნდა თხასავით,
აღარ მიმეჩქარება
ახლა უკვე არსაით.
აშრილებს ნიავი
მზის ოქროსფერ ნაწნავებს,
მაღე ეს მზე ჩემს მიწას
მორთავს, გადაამწვანებს.
მერე ზეცა ფერთა სკივრს
გამოატანს ჰელიოსს,
რომ ყვავილთა სურნელი
ლხენად შემომესიოს.
რომ სიანცე ბავშვური,
წუთით მაინც დაბრუნდეს,
იასამნის სურნელით
სასთუმალი გაბრუნდეს!..
დაბაკუნობს აპრილი
გზებზე, თოთო ფეხებით,
ვინუსები კვირტებთან
უნაზესი შეხებით...
სევდა ქარმა წაილო,
აღარ მახსოვს რა მწყინდა...
გულმა გამოიღარა,
მზესთან ერთად გაბრწყინდა!

* * *

მორჩა...
დამთავრდა...
ამ იარებს ვერ გავამთელებ...
ჰა, გადაივსო მოთმინების
ფართე ფიალა...
დავუშვებ ცისკენ სავედრებლად
ანვართულ ხელებს
და ჩავინვები, სულში მბჟუტავ
სანთლებიანად...
აჰა, დასრულდა...
ვამბობ, მაგრამ ვაგრძელებ ისევ...
არ მეგულება ვინმე,
დარდის სრულად გამგები...
მემილიონედ ჩავცლი სულში
ტკივილის ქისებს
და ფენიქსივით, ფერფლის მთიდან
ისევ ავდგები.

* * *

ჰა, გამოუჩნდა ცარიელი ფსკერი კიღობანს,
აღარც ფქვილი მაქვს, აღარც ქაჭო, შეშლილო
ქარო...
დიდი ხანია, ვერ ვუსწორებ მათხოვარს მზერას,
არცრის პატრონმა სხვას რა ვარგო, რით
დავეხმარო?...
გამოახუნა დრომ ფერადი დღეების სკივრი,
თვალსანიერზე მხოლოდ ზეცის ლურჯი ფერია...
ყველა ტკივილი გაჩენიდან, ამ ჟამობამდე,

ხორბლისფერ თმაში ვერცხლის ძაფად შემომერია.
ჰა, ჩაიყურა იმედები, ვით სკიდან თაფლი...
წვეთიც არ დამრჩა, სახვალის გზად რომ
განვრილდეს...
გულს ვდებ ბილიკთან, ჩიორების ამონაკენკი
გულგასენილებს საგზლად მაინც გაუნანილდეს.

* * *

ციდან მზე იღვრება მირონივით,
ველზე გვირილების ქორნილია...
მივალ სიყვარულად აღერილი,
გზა-გზა ღიმილები მომწვიმიან.
ისე უსაშველოდ მომენატრე,
სადმე არა გნახო, ზღაპარია...
მხრებზე რომ მეხვევა საალერსოდ,
ზეცის ლილისფერი ფაფარია.
თითქოს ფრთები მომცეს მზენვიებმა,
მინას არ ვეხები ნაბიჯებით...
გნახავ, ჩაკეტილ გულს გადაგხსნი
და შიგ სამუდამოდ დაგიჩრები!..

* * *

ვცრი დღეთა ამაო ვნებების საფანელს...
დარდებდად მოზელილს, ვალაგებ გუნდებდა...
ქრებიან ყველაზე ლამაზი წუთებიც,
ყველაზე სათუთი გრძნობებიც ხუნდება.
ვაცოცხლებ კადრებად ნარსულის სურათებს...
ვკითხულობ: ამ ქვეყნად რა არის მარადი?...
გისხენებ და ვწუხვარ, რამეთუ მხდალი ვარ,
მზესავით გიზგიზა სიყვარულს ვმალავდი...
არადა, ყველაფერს ჟამი აქვს თავისი,
გულს, ერთხელ დაფერფლილს,
ვერ აქცევ კვლავ ცეცხლად...
ჩემს გზაზე იმდენჯერ განვიმდა, ძვირფასო,
ბავშვური სიანცის კვალიც კი ჩარეცხა...
და ფქვავდა წისქვილი – დროისა, სიყალბეს...
ბრუნავდა სიცრუის მსახვრალი დოლაბი...
ნაცრად და მტვრად იქცა ოცნების სასახლე...
ვერაფერს, რაც მსურდა, თავი ვერ მოვაბი.
ახლა კი ჩვენ შორის დგას დრო და მანძილი...
აქეთ მე, სადღაც – შენ, ვხრავთ ხსოვნის
ხმიადებს...
ნაილეს ქარებმა ჩვენი მზეგულები
და გასამრავლებლად ჩიორებს მიანდეს.

ღედაჩები

უბრალო ქალი იყო დედაჩემი.
თვალეში იდუმალ სევდაჩასახლებული.
მისი ნატიფი სახე მზეს ირეკლავდა თითქოს,
ზაფხულის ხვატშიც თეთრად ფითქინებდა.
სუსტ, ლამაზ სხეულზე ჩითის კაბას სადედოფლო აბრეშუმით იმშვენებდა.
უბრალო ქალი იყო დედაჩემი.
უთბილესი გულით ქვეყნის სამყოფ მზეს ატარებდა.
ისე ტკბილად ლიღინებდა,
ყველა დარდსა და საზრუნავს გაგიოლებდა.
ალიონზე დგებოდა და შუალამემდე შრომობდა მუხლჩაუხრელად.
უბრალო ქალი იყო, ჩემი კაფანდარა...
ოთხი შვილიდან ერთის დამკარგველი,
ტკივილის უმძიმესი ტვირთის უსიტყვოდ მზიდველი...
ღარიბული ქოხიდან, ლამაზ სახლამდე, უამრავმისამართგამოცვლილი...
კოპნია, სუფთა, ფუტკარივით დაუზარელი...
„ერბოს აკრეფ მისი მინურიდან“-ო,
ამბობდნენ მასზე.
უბრალო ქალი იყო დედაჩემი,
უბრალოდ კეთილი და კეთილშობილი...
სნეულთა დამხმარე,
მშიერთა დამპურებელი,
მეზობელ-ნათესავთა სული და გული...
და როდესაც, ჯერ ისევ ახალგაზრდა,
სულ 52 წლის,
ცხოვრების უსამართლობით დაფლეთილგულნალატევი,
„უეცრად“ გარდაიცვალა, –
ჩემი უბრალო, ჩიტივით მსუბუქი დედა,
მასავით უბრალო ქალებმა
გაასვენეს უკანასკნელ გზა-სავალზე...
უბრალო ქალი იყო ჩემი კაფანდარა.

ნეტავ კი

დარდის სკა მიდგას სულში, საყვარელო...
 დღე და ღამ ფუსფუსებენ ფიქრის ფუტკრები...
 დილიდან – ღამემდე დაფრინავენ კიდით-კიდემდე,
 იქ – ნაცნობიო...
 მეგობარიო...
 ნათესავიო...
 ყველას თავისი სათავცემო აქვს,
 ყველას საკუთარი გზის სიმძიმე...
 მოფრინდება დედა ფუტკარი,
 ზუზუნ-ბზუილით ჩაანვეთებს სევდის „ნეტარს“, სევდისფერ სკაში,
 მოჰყვებიან მუშა ფუტკრები,
 აავსებენ და დალუქავენ დარდის ფიჭებს, საზეიმო გახსნამდე...
 მანამდე, ვიდრე თავად დავინწყებდე ზუზუნსა და ბზუილს...
 დარდის სკა მიდგას გულშიც, საყვარელო...
 ისე გაბეგრდა,
 ისე გაფუვდა,
 ისე თუბთუბებს,
 სადაცაა გადმოხეთქავს თმენის ნაპირებს...
 რა მოვუხერხო ?
 სად წავილო?
 სად გადავმალო?..
 ვის რად უნდა სამსალაგარეული ნობათი,
 ფიქრის ფუტკრების შენაგროვები?
 ისევ მე უნდა გამოვიზოგო,
 ისევ მე უნდა ვკვებო ზამთრის თეთრი და გრძელი ღამეები,
 სათითაოდ გახსნილი ფიჭების სიმწრით და სიმძაფრით...
 ნეტავ კი ვინმეს ტკივილს ვამსუბუქებდე...

ზარათი მარტოობიდან

საიდან მოდის ფესვი სევდისა... სად აქვს საწყისი ან დასასრული?..
 სად, ან როდისღა იპოვნის შვებას, გული – ტკივილით გადაბასრული?..
 მთელი სიცოცხლე სიხარულს ეძებ, მწუხარედ გასცქერ მალალ
 მწვერვალებს...
 ძმასავით გედგა იმედი, ვიდრე
 დრონი სურვილებს
 გადალენავდნენ. შორს იტაცებდა ქარი ოცნებებს,
 როგორც მეკობრე ღამაზ მეძავეებს და გიტოვებდა
 სულში იარებს, კაცუნებისგან გასაქეღავებს.
 მიუყვებოდი ეკლიან აღმართს, გულს გიხანჯლავდა
 კაცთა სიმდაბლე. ერიდებოდი ძვირფას მარმამებს,
 ეგუებოდი სევდის პირბადეს... ემალებოდი ერთფეროვნებას,
 განგებ ეძებდი თითქოს ხიფათებს.
 ისევ და ისევ ტოვებდნენ წლები, ჭუჭყიან ლაქებს სულის ხიფთანზე.
 უნაწილებდი ღარიბულ ლუკმას ყოველ მათხოვარს,
 ჩამოვლილს კართან. არ გაძინებდა სხვისი წუხილი, სანაცვლოდ
 გესლის გირტყამდნენ მათრახს. ცრემლს იბრუნებდი გულის გულში
 და ერიდებოდი ნაბიჯებს ნაძრახს... ევედრებოდი ღმერთს
 შემწეობას, შენც არ გეტვირთა ღალატით რათა... თავს იწონებდა
 ბრბო უხამსობით, წნორის ღერივით მთრთოლვარე ქალთან...
 გინაწილებდნენ დები სანუხარს და შემწეობას გთხოვდნენ
 თვითონ სუსტს. შენც გიგემია შხამი სიცრუის, შენც დაგკარგვია
 შენი მისოუსტ!..
 საიდან მოდის ფესვი სევდისა... როდემდე უნდა
 წუხდე სიმძიმის... როდემდე უნდა ებრძოდე ანმყოს, ვით
 უღიმღამო, მტანჯველ ძილ-ღვიძილს... რად გეურჩება ბედნიერება,

რატომ გაგირბის ურა კვიცივით?..
მთვარეულივით დახვალ და გიკვირს:
რა ცოდვებისთვის ისჯები ასე?.. ხომ შენი წილი ეკალი კაფე, ხომ დადე
მადლი მგზავრისთვის ქვაზე?.. უღიმელო და ფრთებდაშვეებული, სარკესთან
ითვლი ნაოჭთა ხაზებს. მიუსაფარმა სტუმრის სურვილი ავგაროზივით
დაჰკიდე კარზე...
გაქვს ყველაფერი და არაფერი... უცხოა შენთვის მყუდრო კომფორტი...
მადლობა უფალს, თუმც დაილაღე, არ დაეცი და არ გაბოროტდი...
ბავშვურობა და გულუბრყვილობა დედისგან მზითვად მოგდევს ბოლომდის...
მოუთმენლობის და მოთმინების სასტიკ როდინში ნაყავ მოლოდინს...
კვლავ ძველებურად გიკვირს ყოველი. სევდის სათავეს ჯიუტად ეძებ.
ამ ძიებაში გასულან წლები და ჩაუვლია სიხარულს გვერდზე...
დამშვიდდი, ნულარ ნუხხარ წარსულზე, ნურც გაურკვეველ, შორეულ ბედზე...
უნდა გაგრძელდეს სიცოცხლე ისევ. უნდა ამაღლდეს იმედი მზემდე!..
ბრწყინვალე დარი მოჰყვება ღრუბლებს, გადარეული ავდრების შემდეგ!

ბარათი დედას

ვის არ მივწერე ბარათი დღემდე ვემუსაიფე ქარებს და ნისლებს.
ემუსაიფე უცნობს და ნაცნობს, მათათა მწვერვალებს, შრიალა ისლებს.
შენ კი, რატომღაც, როგორც გეკუთვნის, ვერ მოგეფერე ძვირფასო, ისე.
დამეთანხმები ალბათ — ყრმობიდან
მარტოსულობის ბინდს ლექსად ვისევ
და მაინც სულის მტირალა ხარო დღემდე იმედით ვერ ამოვივსე.
შენ რომ გიყვარდი, დედაო — ჩემო,
ვერ შემეყვარა ისე, ვერავინ...
არ დამიზავდა ფარჩის საკერად, ბედი — დღეების ურჩი მკერავი.
გამოვიარე წელი — რამდენი, მაინც ვერავის შევხვდი შენნაირს...
ნეტავი ვისგან გამომყვა ნიჭი — ქვათა მკრეფავის, ლექსთა მწერალის...
გულის კუნჭულიც აღარ შემომრჩა
ტკივილებისგან დაუსერავი.
მითხარი, ვისგან ვიტვირთე ნიჭი — სევდის, ნუხილის, წვის და ძიების?..
მითხარი, ცრემლით როცა ვიძინებ, რად მესიზმრება ლურჯი იები?..
მითხარ, ყოველთვის რად ვფიქრობ მთებზე,...
ვის დავეკარგე, ან ვინ დავკარგე?..
რად მიგროვებდი სულის თაროზე წარსულის ხატებს —
როგორც ნაქარგებს?..
მელაპარაკე, ძვირფასო, ზოგჯერ,
„სიზმარში მაინც მელაპარაკე“.
მე ძილ-ღვიძილის მიჯნაზე გნახე: მზით განათებულ დუმილის ველზე...
მოშრიალებდი ნისლისფერ კაბით და თეთრი მტრედით —
გამოწვდილ ხელზე...
მერე მთელი დღე ვფიქრობდი შენზე...
ვფიქრობდი შენზე... ვფიქრობდი შენზე...
და ვიხსენებდი ნალვლიან თვალებს, პატარა ხელებს,
ნაბიჯებს — დაღლილს.
მშფოთვარე დღეებს, ზამთრის ღამეებს, შენს მთრთოლვარე ჩრდილს,
ჩემს თავთან დახრილს...
მოგონებათა მღელვარე ტალღას დრო — უღმობელი კვლავ გულზე მახლის
და მენატრება შენი ღიმეილი და სუნი — ჩვენი პატარა სახლის
და მენატრება შენი ლოდინი ჩემს გზას მშფოთვარედ რომ გაჰყურებდი.
ირიბ ბილიკთან ვარდის ღალანი, ჩიტისთვალები და სამყურები...
შენი თითების ბადაგს ვინახავ მოგონებათა ქრელი ხურჯინით...
ხან განძეულად ვულაგებ შვილებს, გაგნაპირდები ხანაც მუნჯივით...
მოვდივარ, ფიქრის მოვდენი არვეს და შემოდგომის მოვთელავ ქილობს...
შენ რომ დამტოვე, იმ წუთებიდან სულ აღარავინ მეძახის „შვილოს“...
თუმცა ცხოვრება — ავი და მკაცრი,
დროდადრო თითქოს არბილებს კილოს,

შერჩენილი მაქვს სევდა ყრმობისა, როგორც დამტყნარი ია, ღილკილოს....

დღეს სულერთია, შემთხვევითობამ გინდა მიმღეროს, გინდა მიკვილოს.

დღეს ბევრი რამე არის სულერთი ის, რაც პირადად მე შემეხება.

ბავშვობიდანვე გამოძვრა ბედად — ცდა, დაყოვნება და შეფერხება....

ბევრი რამ გახდა სულერთი, გარდა ბედნიერების — ჩემი ოჯახის...

და შენი ხმისა, მაგ სიმორიდან გამამხნეველად როცა მომძახის...

შენსავით მიყვარს ფუსფუსი სახლში, ჩემი მყუდრო და მშვიდი ოთახი
სხვის სრა-სასახლეს, შენსავით — დედა, მეც მირჩევია ჩემი ქოხმასი....

მიყვარს შენსავით, ჩუმი ღილინი. მაშინაც, როცა გული მიკვდება...

სხვამ შეიძლება დამცინოს, ამას — შენსავით განა ვინმე მიხვდება?..

ვინ შეიძლება მღეროდეს, თუკი, უკან მოჰკვივის ცხოვრება — ავი....

თუკი ბერდება, მაგრამ ვერაფრით ვერ დაამყარა იღბალთან ზავი.

თუ შეიღებისთვის რასაც აგროვებს, აგროვებს ცრემლით, ეშმაკთან დავით. დაბადებიდან
დასასრულამდე თუ არ ჰქონია სიმშვიდე წამით.

მშფოთვარე ეჭვი აწყვეტდა ნერვებს დღისით თუ ღამით,...დღისით თუ ღამით.

მზით განათებულ ბილიკზე გეძებ. გეძებ მინდორში, ნისლის ზეფირში.

ხანდახან ჩუმად მითხარი რამე... გარწმუნებ, ფიქრში ხელს არ შემიშლი.

ხანდახან, როცა თვალდახუჭული შევენივთები დუმილის სფეროს,

იქნებ მოხვიდე... მომხვიო ხელი, გადამარწიო და მომეფერო,...

იქნებ მასწავლო რამე — ისეთი, ჩემი ნუხილი რომ არ მებევროს.

იქნებ მეც დავდგა უპოვართათვის სამფეხა სკამზე პური და ღვინო.

როგორც არ უნდა მტკიოდეს გული, სულ გავიღიმო, სულ ვიღილინო....

ჩემი შვილების ხსოვნის კიდობანს არ შევრჩე, როგორც შავთეთრი კინო,...

რომ მადლიერი მყავდეს მოკეთე,

რომ მტერი ჩემზე არ გავაცინო!..

გახსოვს? — გულჩვილი ვიყავი მუდამ. ვტიროდი ჩიტის და მთვარის გამო.

ისე მაკრთობდა ჩრდილები — ღამის ვცდილობ, ქუჩაში არ დავიღამო.

თუმცა მეძახის სივრცე, შეშლილი, — ნუ ზიხარ სახლში!.. წამოდი!.. წამო!..

ვერ გავაცვივ ნაცარი — კერის და ვნანობ, დედა, ბევრ რამეს ვნანობ....

ვნანობ შეცდომებს, შენთან ჩადენილს. ჩემს უსამართლო საქმეს თუ სიტყვას,.... ვნანობ ჩვენს შორის

განფენილ დუმილს, ზღუდედ აღმართულ არყოფნის ტიხარს. ნეტავ ვიცოდე, ნისლში ნანაობ...

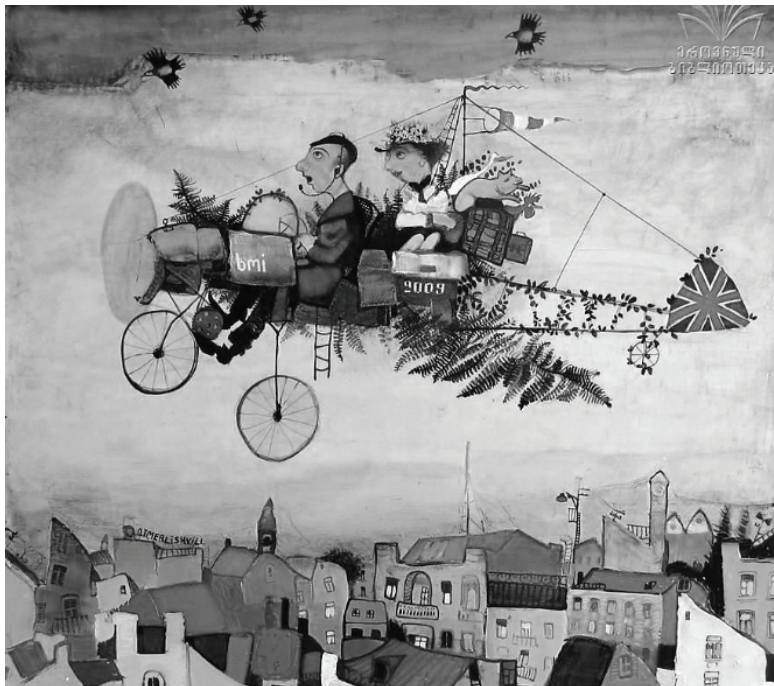
თუ ღრუბლის თივთიკ ჰამაკში ზიხარ?.. თუ დაგავინყდა ყოფნის აბსურდი... ქაოსი მიწის?.. სიმართლე მითხარ.

ხანდახან მაინც თუ გვაყურადებ? — ზოგჯერ დიდებსაც სჭირდებათ ზრუნვა...

ანგელოზების მღერას შეჩვეულ სმენას თუ სწვდება შვილების ურვა?..

ვფიქრობ, გიგონებ და მენატრები, გულს მტევანივით უხეზად ვწურავ და დღეთა ტივით ნელა, სულ

ნელა, შენს ნაკვალევზე ჩუმად მოვცურავ.

ბიზი
ჩილვინაქი

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ა
ნ
ი
ს
ა
ნ
ა
მ
ა
ნ
ი
ს
ა
ნ
ა
მ
ა
ნ
ი
ს

- ძალიან დაგვწყდება გული, რომ არ წამოხვიდეთ, -
აქეთ-იქიდან ამოიფეხნენ უმძვინიერესი ქალიშვილები და
ხვდნენ დამინეს.

შემოდგომის ნიავი უფრიადონთ გრძელო თქვამს, თვალე-
ბი უყრძირებთ, ლამაზად ილიმნიან... ღმერთო, რომელი
მხატვრობა ან ნახატი შეეფრება მათ, ან ამ ვაყაყურს, მათ
ძმას, განზე რომ გამდგარა და მორიდებით მეპატიუნა? -
შემრცხვა ჩემი ფიქრების. ადამიანი ამ სამყაროს მთავარი
სამყარო და მერე მის მიერ შექმნილი შემოქმედება...

გ. ჩილვინაქი

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ა
ნ
ი
ს
ა
ნ
ა
მ
ა
ნ
ი
ს
ა
ნ
ა
მ
ა
ნ
ი
ს

შემოდგომა ბარბარესათვის

ადამიანის ხელით ნაკეთები ნივთის სილ-
ამაზე თითქოს მაშინ აღვიქვი პირველად. ეს
ნივთები იყო აყალო მინისგან გამოძერწილი,
მიმზიდველად გამოყვანილი და ზაფხულის
მზეზე გამომშრალი კეცები, დოქები, ჭურები,
ჩაფები, სურები, ჯამები და ფინჯნები. მხოლოდ
სრული ზომების კი არა, პატარა, მინიატურუ-
ლი, ბავშვის სათამაშოდ განკუთვნილი. თან ლა-
მაზად, სრულყოფილად, სათუთად ჩამოქნილი
ბავშვისვე მოცლილი, დაუზარელი და განაფული
ხელებით. ჰო, ბავშვის ხელებით, აბა, ასეთების
საკეთებლად იქ უფროსები რას მოიცლიდნენ
მაშინ. სად?.. სად და, ჩვენი ტყეების ნაპირზე
ვიყავი, ზაფხული იყო, საძოვარზე საქონელი
გვეყავდა გაშვებული, მე ფერდობიდან ვაკე მინ-
დორზე ჩამოვდიოდი, გვიმრიანი გადავჭერი და
სწორედ ამ გვიმრიანში ფეხით რალაცას წამ-
ოვედე. არა, გვიმრებს არ წამოვდებივარ, მათ
გადათელვას რა უნდოდა? რალაც დაემალათ,
ბუერის ფართო ფოთლებში გაეხვიათ და დაე-
მალათ ხშირ გვიმრებში. ასეა, ჩემ ახლოს თუ
რამე მნიშვნელოვანი, ლამაზი ან შთამბეჭდა-
ვია, აუცილებლად უნდა შევნიშნო... ჰოდა,
გავშალე ეს ბუერის ფოთლები და რას ვხედავ
- უმძვინიერესი ნახელავითაა სავსე, ძალიან
მომეწონა. ოჰ, როგორ ლამაზად გამოყვანილი
იყო ყველაფერი, სწორედ რომ ჩამოქნილი -
ჩაფები წვრილ-წვრილი ყელებით, კეცები თხ-
ელ-თხელი ფარფლებით, დოქები პატარ-პატარა
სახელურებით... და ყველა კოხტა და მოხდე-
ნილი. უმეტესობა იქვე დავტოვე. რამდენიმე
ავილე და წამოვიღე. რა უფლებით, მაგრამ სხ-
ვებისთვის ხომ უნდა მეჩვენებინა? იქვე ჩემს
ტოლ მეზობელ ბავშვებს მივუტანე. მოეწონათ
მათაც, გაუკვირდათ, ნეტავ ვისი გაკეთებული-
აო. უფროსებმაც ნახეს, ისინი მეტად აღფრთო-
ვანდნენ. მერე ჩვენმა გოგონებმა დაინანილეს...

ჰო, უმეტესობა ხომ დავტოვე და ზოგჯერ
იქვე შორიახლოს ვიცდიდი, მაინტერესებდა,
ვისი ნახელავი იყო, ვინ მოაკითხავდა წასაღე-
ბად. ორი დღე არავინ გამოჩენილა, ჯამ-ჭურ-
ჭელი კი იქვე იყო. მესამე დღეს შუადღის მერე,
გვიმრიანს ვილაც მოუახლოვდა. დავაკვირდი და
რას ვხედავ, ბარბარე იყო, ჩემი თანაკლასელი
მეზობელი სოფლიდან. საქონელს ისინიც აქეთ
აძოვებდნენ... გამიხარდა. ბარბარეს სწავლ-
ითაც არა უშავდა, თუმცა უფრო ხატვა ეხ-
ერებოდა. ასეთ რამეებს თუ ამზადებდა, არ
ვიცოდი... მივუახლოვდი, გამოველაპარაკეთ
ერთმანეთს, შევუქე ნახელავი და დანაკლისზეც
მოვუბოდიშე, ნაგვძლია სულმა-მეთქი. გაეხარ-
და, მოწონება რომ დაიმსახურა მისმა სათამა-
შო ჯამ-ჭურჭელმა. ჩემ მიერ აღებულიზე კი
მითხრა, არა უშავს, ეს შემთხვევით გამახსენდა,
შეიძლება აღარც წამელოო. მერე კიდევ მომცა
რამდენიმე, აილე, შენ თუ არ გინდა, შენ მეზო-
ბელ ბავშვებს მიეციო...

ხატვაზეც ჩამოვუგდე სიტყვა. ვხატავ ხან-
დახანო, მითხრა, მხოლოდ ეგაა, რომ საღებავე-
ბი არა მაქვს ყოველთვის, ფანქრებით ხატვა კი
მომეწყინაო...

ეს ადრეულ ბავშვობაში იყო...

მერე ბარბარემ ნორჩ მხატვართა რესპუბ-
ლიკურ კონკურსში გაიმარჯვა და მის შემდეგ
უფრო აქტიურად დაიწყო ხატვა. გადაიკიდებ-
და თავის პატარა მოლბერტს და დაეხეტებო-
და ჩვენს მინდვრებსა თუ ტყეებში. ძირითა-
დად პეიზაჟებს ხატავდა. ზოგ მათგანს ისეთი
მიმზიდველი ფერებით ამკობდა, რომ აუცილებ-
ლად მოგეწონებოდათ. რამდენიმე ნახატი მის-
ახსოვრა, რადგან ხედავდა, რომ აქტიურად
ვგულშემატკივრობდი - ერთხელ ფუნჯები და
საღებავებიც ჩამოვუტანე თბილისიდან...

მხატვარი სოფიო ქელიძე

* * *

მათემატიკის გაკვეთილი გვიცდებოდა. გარეთ ხვავრიელად თოვდა. ჩვენ საკლასო ოთახში ვიყავით. ცალკე გოგონები ჩურჩულებდნენ და ცალკე ბიჭები ვადგენდით ნადირობის გეგმებს... ბარბარე ფანჯარასთან ატუზულიყო და ფიფქების კორიანტელს გალიმებული უყურებდა. მერე უცებ მობრუნდა და ხმამაღლა თქვა:

— ვის გინდათ, რომ მომავალი ორი გაკვეთილიც გავაცდინოთ და სკოლიდან გავიპაროთ?..

— შატალოს გეთავაზობ, ბარბარე? — შევეკითხეთ ჩვენ.

— ჰო, რალაცით ხომ უნდა გავხალისდეთ ამ თოვლიან ზამთარში?

— კი, მაგრამ ეს თოვლი ყველგანაა, ახლა გაკვეთილები რომ დავტოვოთ, რა ხეირია? მაინც შინ უნდა დაჯდე და ფანჯრიდან უცქირო ფიფქების ცვენას, როგორც ახლა უცქერ, — ღიმილით უთხრა ნესტანმა.

— კი, მაგრამ თვით ფაქტს, რომ შატალოს მოვანყობო, აქვს თავის მიზიდულობა. აი, ნახავთ, ამით მთელ სკოლას გამოვაცოცხლებთ. დირექტორი და მასწავლებლები გაბრაზდებიან, დაიბარებენ ჩვენს მშობლებს, მშობლები

დაგვტუქსავენ, დაბალი კლასების მონაწილეები დაინტერესდებიან, — ვერ გაბედავენ ჩვენი გმირობის გამეორებას, მაგრამ მოიხიბლებიან ამ საქციელით, ბუხრებთან მიმსხდარ მოხუცებს ახალი ამბავი გაუჩნდებათ სალაპარაკოდ... განა ეს ცოტაა?..

— ხელოვანები მუდამ თავისუფლებისაკენ ისწრაფვიან... დიახ, ჩვენ ახლა წავალთ და შენ დახატავ კიდევ ერთ თოვლიან სურათს, რომელსაც ერქმევა „ჩვენი კლასი შატალოზე“, — ვთქვი მე.

— თუნდაც, — გაეხარდა ბარბარეს, — არ მიფიქრია მაგაზე, მაგრამ მომწონს შენგან მოწოდებული თემა, ვეცდები რამე დავხატო.

— აქედან დაგეწყო, მაშინ გაკვეთილების გაცდენას აზრი მიეცემა და გამამართლებელი საბუთიც გვექნება — მეგობრები ეხმარებიან თანაკლასელ მხატვარს შემოქმედებითი გეგმების განხორციელებაში — აი, მიზანი, რისთვისაც ღირს გაკვეთილების გაცდენა, — ახლა არჩილი გამოვიდა სიტყვით.

— გმადლობთ გულისხმიერებისათვის, მეგობრებო, არასდროს დავივინყებ თქვენს ამაგს, — დაგვიმადლა ბარბარემ.

— ახლა კი ყველამ ჩანთები ავიღოთ, უხმაურით ჩავივალთ ეზოში, ღობეზე გადავხტეთ და წავიდეთ...

— და სად წავიდეთ, არ იტყვიო? — ოთოს აწყვეტინებს და კითხულობს ანა.

— თუ სად, ეგ გზაში მოვიფიქროთ, თორემ მალე გამოვა გაკვეთილი და ყველაფერი ჩაიშლება, — აგრძელებს ოთო.

— მოგვეფიქრებინა ჯერ, სად მივალთ, ეგრე როგორ შეიძლება? — წუხს ლელა.

და მაინც წინააღმდეგი არავინაა, ჩანთებისკენ მიბრუნებულა ყველა, მხოლოდ სად წავალთ, ის აინტერესებთ — გასაკვირი ერთსულოვნებაა სწორედ...

— დრო არ ითმენს, ყოფაქცევის დამრღვევნი, დროზე თუ არ გავედით სკოლიდან, ვინმე აუცილებლად დაგვადგება თავზე! — აცხადებს გელა.

— იმედი მაქვს, სადმე კარგ ადგილას წამიყვანთ და შინ არ გამიშვებთ, თორემ აუცილებლად მომაკითხავენ და ორ წუთში გამომიყვანენ აქ. მერე დაიწყება დაკითხვები და ვაითუ, მოძალადეებმა სრულად დამაფუძვევინონ დღევანდელი შატალოს მომზადების ეპიზოდები, — შემოგვვალადა სკოლის გვერდით მცხოვრებმა ტარიელმა.

— დარდი ნუ გაქვს, შენ ჩვენთან წამოხვალ და სადამოს შეზარხოშებულს მე თვითონ ჩამო-

გაცილებს ოჯახში, — დაპირდა ტარიელს რობო.

— ნუთუ ქეიფს ვაპირებთ? — დაინტერესდა თინათინი.

— სწორედ რომ ვაპირებთ, გადაეცით მამათქვენს, რომ ძელშავის ღვინო გამოგვიგზავნოს, — ლევანიც ქეიფის ხასიათზეა...

სკოლიდან გამოპარვის შემდეგ, შეკრების ადგილის რამდენიმე ვარიანტი განვიხილეთ და ბოლოს საკოლმეურნეო ფერმის დარბაზში აღმოვჩნდით... ფერმის გამგემ დიდსულოვნად დაგვითმო მწველავთა დასასვენებელი

ოთახი. იქ კი იმიტომ მივედით, რომ ჩვენ მეგობარ მხატვარს ჭკუაში დაუჯდა ჩემგან შეთავაზებული თემა — მრავალ დათოვილ ზვინთან ნატურიდან უნდა გაეკეთებინა პირველი მონახაზები და მერე დაესრულებინა ნახატი, რომელზეც ჩვენი კლასი, თოვლიან-ფიფქიანი ზამთარი და შორეული მთიდან ჩამოტანილი თივის ზვინები იქნებოდა წარმოდგენილი... დათოვილ თივის ზვინებს მხატვრის ჩანაფიქრით სიმბოლური დანიშნულება ჰქონდა — რადგან მთიანი სოფლის შვილები ვიყავით, მაგრამ ფიფქიან-ნისლიან ტილოზე მთები არ გამოჩნდებოდა, ზვინებს გარკვეული რაკურსით ისინი უნდა ჩაენაცვლებინა და თან ზვინებადაც დარჩენილიყვნენ. მხატვარმა ისიც აღნიშნა, რომ მნახველი არაფერში მოტყუვდებოდა. თივა სწორედ მაღალი მთებიდან იყო ჩამოტანილი — ადამიანი კი ალპური მთების ყურებისას მასზე მოსულ ბალახს უცქერსო სწორედ და წლის ამ დროს, ზამთარში, ბალახი იქაც ხმელიაო, როგორც ეს თივა... ჰო, ვიდექით თოვლიან ზვინებთან ფიფქებში გახვეული თანაკლასელები და ბარბარე გვხატავდა. იგი მოთმინებით იტანდა ჩვენს მოუთმენელ დგომას და მშვიდად ავლებდა მკრთალ ხაზებს დიდ თეთრ ქაღალდზე. მისი ადგილი ჩვენს შორის დატოვებული იყო, იქ თავისი თავი უნდა ჩაეხატა. თვითონ საბძლის წინ იდგა ფარდულს შეფარებული და ჩვენგან ამის გამო ნუნუნო ესმოდა — შენ, ხელოვანი, კარგ პირობებში ხარ და ჩვენ კი გვათოვსო...

მერე შევწვით მწვადები და გავშალეთ უმეტესობის მიერ სახლებში გამოვლისას წამოღებული სანოვაგე. ფერმის მუშაკებმა, რომლებიც მეტად გახალისდნენ ჩვენი უჩვეულო სტუმრობით, ყველი, ხაჭო და ნადუდი შემოგვაშველეს, ცხელი მჭადებიც დაგვიცხვეს და ხვენის შემდეგ მორიდებით — ახალგაზრდებს ხელი არ შეგვიშალოთო — შემოგვიერთდნენ. ჩვენ ბევრი არც ჭამა გვინდოდა და არც სმა, უფრო უჩვეულო გარემოში ერთად ყოფნა

გიორგი ჩილვინაია

გვხიბლავდა. ვიხალისეთ, ვიმღერეთ და არა მარტო ფერმის მწველავ-მწყემსები, მგონი საქონელიც გავამხიარულეთ... მერე კი შინისაკენ წამოვედით ბედნიერები...

სკოლასა და სოფელში ჩვენს ზამთრის შატალოს სწორედ ისეთი რეაქცია მოჰყვა, როგორც მისმა წამომწყებმა, ჩვენმა კლასელმა მხატვარმა იწინასწარმეტყველა: სკოლა სწორედ რომ გამოვაცოცხლეთ — დირექტორი და მასწავლებლები გაბრაზდნენ. დაიბარეს ჩვენი მშობლები, რომლებმაც თავის მხრივ ჩვენ დაგვტუქსეს. დაბალი

კლასების მოსწავლეები დაინტერესდნენ ჩვენი საქციელით, მაგრამ პედაგოგებმა ისე დაახასიათეს ეს უჩვეულო მოქმედება, რომ ასეთი რამის მოწყობა ალბათ გულშია არ გაუვლიათ. ფერმის მწყემს-მწველავები ხომ გავახალისეთ და სოფელსაც სალაპარაკო მიეცა...

და კიდევ, რომ არა ბარბარეს მშვენიერი ტილო „ჩვენი კლასი ზამთრის ფერმაში“ (ეს სახელწოდება მიეცა ნახატს მასწავლებელთა დასაშოშმინებლად და არა ჩემგან შეთავაზებული „ჩვენი კლასი შატალოზე“), ალბათ უფრო მეტი მოგვხვდებოდა, ანუ უარესად დავისჯებოდა...

* * *

მერე გავიდა ზამთარი, გაზაფხული, ზაფხული და ჩვენ უკვე მეათე კლასში ვიყავით...

ერთხელ, ოქტომბრის ბოლოს, მთაში წავედი მშობლებთან და მეზობლებთან ერთად. იქ სხვა დროსაც ვიყავი ხოლმე, მხოლოდ გაზაფხულსა და ზაფხულში. ახლა კი ალპური სათიბების დაბლა ტყიანი ფერდობის წინ გაჭრილ ახოებში კარტოფილი უნდა ამოგველო. მე სწორედ ამ ტყიანმა ფერდობმა მომხიბლა. მის დანახვაზე უცნაური გრძნობა დამეუფლა, აღფრთოვანებული ვიყავი ასეთი სილამაზის ხილვით. მთის ნახვა ჩემში ყოველთვის უჩვეულო განცდებს ბადებდა, ახლა კი ეს განცდები ულამაზესი ფერებითაც იყო შემკობილი. ჰო, აყვითლებული ტყეები ხომ ყველგან იყო, სოფელშიც, მის ახლოსაც, სოფლიდან იმ მთამდეც შემოდგომის მშვენიერი ნიფლნარები გადაშლილიყო, მაგრამ იქ ნიფლის ყვითელ-ყავისფერს არყის, ნეკერჩხლის, ჭნავის (იგივე ცირცელის) მწვანე-წითელი შერეოდა და ისეთი ფერთამრავლობა, ფერთაშეხამება და ფერთაჰარმონია დაფენილიყო მთის ფერდობზე, რომ თვალს ვერ ვაცილებდი. ისიც მიკვირდა, ეს ხალხი, ახლა კარტოფილს რომ თხრიდა და აგროვებდა, როგორ არ უცქერდა ამ ფერებს ჩემსავით დაჟინებით, ჩვეულებრივად როგორ

აღიქვამდნენ? რა ბედნიერები იყვნენ, მისთვის ხშირად რომ უყურებიათ და არა პირველად ხედავდნენ ჩემსავით!.. აწი რალა გამაძლებინებდა ამ ფერების გარეშე? ყოველ წელს ამოვიდოდი აქ, ყოველ წელს, ფოტოებსაც გადავიღებდი და... და ბარბარე გამახსენდა, ჩემი კლასელი მხატვარი გოგონა. ვფიქრობდი, რომ ეს — მთების შემოდგომა — არ ექნებოდა ნანახი და მომეძალა დაუოკებელი სურვილი — აუცილებლად მეჩვენებინა მისთვის ეს სილამაზე. ამის დაუხატაობა როგორ იქნებოდა, სხვა რა უნდა დაეხატა უკეთესი, სხვაგან სად ნახავდა ასეთ მშვენიერებას?.. მეც ვაგროვებდი კარტოფილს, მალიმალ ვიყურებოდი აფერადებული ფერდობისაკენ და ოცნებებით აშლილ ფიქრებში ასეთი სტრიქონები იბადებოდა: მე მიყვარს ჩვენი ქედები, მე მიყვარს შენი თვალები, / ამ ქედებს ვეთაყვანები, შემოდგომა რომ შვენის, / სადაც არ უნდა წავიდე, როგორს არ ვჭვრეტდე ამინდებს, / ვიცე, ყოველთვის გამიგებს მზიანი გული შენი...

რამდენჯერმე მოვილაპარაკეთ თანაკლასელებთან ერთად, მაგრამ ხან რამ შეგვიშალა ხელი და ხან რამ, ვერ მოვახერხეთ იმ შემოდგომას მთაში ასვლა ბარბარესთან ერთად... მერე, მერე სკოლაც დავამთავრეთ და ყველანი სხვადასხვა მხარეს წავედით...

* * *

მრავალი წლის შემდეგ რაიონის ცენტრში, ავტოსადგურზე მოულოდნელად შევხვდი ბარბარეს. ძალიან გაგვიხარდა ერთმანეთის ნახვა, ვისაუბრეთ...

— ვერ დაგიხატე შემოდგომის მთები, დათო, — გაიხსენა ჩემგან ბოლოს შეთავაზებული თემა.

— ჰო, უცნაური სურვილით ვიყავი შეპყრობილი, იმ მთის ფერდობზე აფერადებული ტყეების სურათი მინდოდა მეხილა, მაგრამ ჩვეულებრივი კი არა, ისეთი, შენი ხელი რომ შეიტანდა გარკვეულ ცვლილებებს, რომელზეც ჩვენი იმდროინდელი ფიქრები, სევდა თუ აღტაცება იქნებოდა შერეული...

— ჰო, ვიცე, კარგი იქნებოდა, მაგრამ... რა უცნაურია ცხოვრება!.. ისე გადავუხვით დასახული მიზნიდან, რომ არც დავფიქრებულვარ წესიერად... გათხოვებას შვილები მოჰყვა, ათასი საქმე გაჩნდა, ვილას ეცალა ან სწავლის გასაგრძელებლად ან ხატვისთვის?.. აღარც ამილია ფუნჯი ხელში... უნდა მაპატიო... შენ კარგი მეგობარი იყავი, განსაკუთრებული... რა კარგი იყო ბავშვობა!.. შენი წიგნები შევიძინე, ვკითხულობ და თბილი სევდით ვივსები... ბოდიში, უნდა

წავიდე, ჩემი შვილები მელოდებიან, გეხვეწები, წამოდი ჩვენთან, გვესტუმრე, ძალიან გაგვიხარდება ყველას... გთხოვ...

— არა, ბარბარე, არ მცალია, სხვა დროს იყოს, კარგი? ნახვამდის, გესტუმრები მერე აუცილებლად...

— ეჰ, კარგი, ძალიან გამეხარებოდა... ნახვამდის, ნახვამდის...

წავიდა ბარბარე, მე კი დავუბრუნდი ჩემს ფიქრებს. ოქტომბერი იწურება ახლაც... ვიცე, ჩემი შორეული, მიტოვებული და მონატრებული მთის ფერდობები აბრდვიალებული იქნება შემოდგომის ფერებით... მაგრამ მისი დამხატავი, — ისე რომ მშობლიურად იგრძნოს იგი, ჩვენი იმდროინდელი გრძნობებით შეამკოს და დროის წარმავლობას შეაჯიბროს, — არავინაა ჩემს ნაცნობ-მეგობრებში... ბარბარესთვის ის შემოდგომა იყო მხოლოდ ხელსაყრელი, ახლა სადღა სცალია მთისთვის, თან აღარც ხატავს და აღარც მხატვრობა აინტერესებს... ჰო, ის შემოდგომა... ის შემოდგომა რომ გამოგვეყენებინა, ბარბარე მთაში აგვეყვანა და იმ სილამაზით მოგვეხიბლა, ვინ იცის, იქნებ მხატვარიც გადაგვერჩინა მასში...

ამ ფიქრებში ვიყავი, რომ მანქანა გაჩერდა ჩემ ახლოს. შევნიშნე, წინ ბარბარე იჯდა. საჭესთან მჯდომი ახალგაზრდა ვაჟი და უკან მსხდომი ორი ტანაშოლტილი ქალიშვილი გადმოვიდნენ და მომესალმნენ.

— აი, ეგენი არიან ჩემი შვილები, შენზე ვუთხარი და ახლა ყველა გთხოვთ, წამოხვიდე ჩვენთან, — მომაცხა ბარბარემ მანქანიდან.

— გვესტუმრეთ, ბატონო დათო, ძალიან, ძალიან გაგვახარებთ...

— ძალიან დაგვწყდება გული, რომ არ წამოხვიდეთ, — აქეთ-იქიდან ამომიდგნენ უმშვენიერესი ქალიშვილები და ხვეწნა დამიწყეს.

შემოდგომის ნიავე უფრიალებთ გრძელ თმებს, თვალები უციმციმებთ, ლამაზად ილიმებიან... ღმერთო, რომელი მხატვრობა ან ნახატი შეედრება მათ, ან ამ ვაჟკაცს, მათ ძმას, განზე რომ გამდგარა და მორიდებით მეპატიჟება? — შემრცხვა ჩემი ფიქრების. ადამიანია ამ სამყაროს მთავარი სამკაული და მერე მის მიერ შექმნილი შემოქმედება... აი, ეს ახალგაზრდები უნდა ავიყვანო იმ მთებში, როგორ დაამშვენებენ იქაურობას...

მივდივარ მანქანისკენ, ამ ლამაზ ახალგაზრდებს როგორ დავწყვიტო გული?.. იქიდან ბარბარე მილიმის გახარებული. რა ვქნა, მაჯობეს მასპინძლებმა, უარი არ გამანყობინეს...

წვიმას მრეში, წვიმას მრეში,
ის ხომ სულ ყველას ეაღიერებდა:
თმეზზე, მხრეზზე და ჩურჩულემს ყურში:
იმედის თოკი საფლავ გამწყდარა,
მივექანები... ხელი გავუშვი...
სველი სიოთი შეშრენ ღრუბლები
და ალუბლები ჩამიღნა სულოში.

ნ. არსენაშვილი

თოვლი ტირის

თოვლი ტირის, თოვლი ტირის,
დედამინას გულისპირი
დაუსველა ცრემლით
და ამ ცრემლის მოსავალი,
სწორი გზა და მართლსაველი
გამოჩნდება მერმის.

თოვლი ტირის, თოვლი ტირის,
ტკბილხმიანი გუდასტვირი
შეუნახავს რაჭველს,
არც იაფი და არც ძვირი,
ამ ცხოვრების კადრი ფირით
დარდთან ერთად სიხარულსაც გვაჩვენებს.

თოვლი ტირის, თოვლი ტირის,
დედამინის გულისპირი
დაუქარგავს თოვას;
თოვლი ტირის, უფრო ტკბილი,
უფრო მშვიდი, უფრო ლალი,
ვით აღდგომის ბაირალი,
გაზაფხული მოვა.

* * *

**1977 წლის 31 დეკემბრის გაზეთი
„ახალგაზრდა კომუნისტი“, რუბრიკა
„იომის ნახტომი“.**

უსათუთესი ჩვილი ნერგების
უსათუთესი გრძნობები მქონდა;
უსახელებო ფარის მწყემსები,
უსახელებო ქარები ქროდა;
იყო სიმშვიდე მარტის საფერი
და ყვავილების იყო ზეობა...
გაშალეს მწვანე გადასაფენი,
გადამიხადეს თეთრი დლეობა.
უმისამართოს ვწერდი წერილებს,

მეგონა, ვნერდი ასე ბოლომდის.
მერე დავხატე ფრთასუსტი წერო,
რომელიც ძლიერ ჰგავდა მოლოდინს.

პეტრე

ცივა!
სიცივე ძვალ-რბილში ატანს,
ჯერ არ უყივლია ქათამს.

გტკივა!
მოძღვარი ჯალათებს მიჰყავთ.
ვილაც უცილობლად გკითხავს....

ცივა!
და შენც კოცონს ეფიცხები,
მაგრამ ვაი რომ ვერ თბები.

შიში
შემოგიჩნდა, უარყავი
და გძულს საკუთარი თავი.

ხმაა!
მამალი ყივის, თენდება,
გული აღარ გამთელდება,
რიბირაბოდ გათენდება;

ცრემლი
ამოდინდა გულის გულით,
იტირე, პეტრე, იტირე,
ცრემლით და სიყვარულით.

* * *

ამიფეთქდება ზოგჯერ იარა
და თავის ვერა გამიგია-რა;
შეცნობის გზებზე ბევრმა იარა,
მაგრამ თან ვის რა ნაუღია-რა?!

* * *

დაიკარგებენ ცაში ღრუბლები
და ალუბლები ჩადნება სულში;
ვერ გეუბნები, არ გეუბნები...
წვიმაა მრეში, წვიმაა მრუში,
ის ხომ სულ ყველას ეაღერსება:
თმებზე, მხრებზე და ჩურჩულებს ყურში;
იმედის თოკი სადღაც გამწყდარა,
მივექანები... ხელი გავუშვი...
სველი სიოთი შემწრენ ღრუბლები
და ალუბლები ჩამიდნა სულში.

**ნინო
არსენაშვილი**

ოშკი

2023 წლის ოქტომბერში ვიმოგზაურე
ტაო-კლარჯეთში. ოშკის დიდებული ტაძარი
ხარაჩოებში იყო, გარედან კი თუნუქის ღობე
შემოევლოთ. შიგნით შესვლა ვერ შევძელით.

თუნუქი ვერ მაღავს სიდიადეს,
მადლს ვერ აკავებენ ხარაჩონი;
ნეტავ ვინ? და რატომ? ჩემო ოშკო,
გვარგუნა ეს მწარე განაჩენი.

ბანა

ბაგრატ მეფე ცას სიხარულს აეტანა,
ჯვარს ინერდა ოდეს.
ზეიმობდა ამ ჯვრისწერას მთელი ბანა,
ცაღანვდილი ქონგურები თრთოდნენ.

* * *

ზღვა იყო მშვიდი, ისეთი მშვიდი,
ჩამავალი მზე ტალღას ჰკოცნიდა
და შეყვარებულ ამურის მშვილდი
რატომღაც გატყდა ამ გამოცდიდან
და მაინც სატრფოს ვერ გამოსცილდა.

და კვირის დღეთა ნაფიცი შვიდი
ორჯერ ათვალა და დღე გადიდა;
ბულვარში გრძნობას ნარინჯად ვფშვნიდი
და გადავყავდი ნაფშვენს დარდიდან.
გენიოსია, ვინც მზე ადიდა.

იყო ნაცნობი – წრფელიც და ფლიდიც,
იყო მიქცევა, იყო მოქცევა...
ზღვა იყო მშვიდი, ისეთი მშვიდი
და თაკარა მზის ცაზე მოქცევა
რომ დამეხატა, მე ფანქარს ვთლიდი.

მზე სავსე იყო, დღე იყო დიდი,
ზღვა იყო მშვიდი, ისეთი მშვიდი,
ჩამავალი მზე ტალღას ჰკოცნიდა
და შეყვარებულ ამურის მშვილდი
რატომღაც გატყდა ამ გამოცდიდან.

* * *

შინდი მნიფს.
ქალი მნიფს.
ლუიან.
დავიჯერო, ფერები ტყუიან?!
სადღაცა
ქარიშხლები ღმუიან,
მთვარის ქვეშ,

სერს მგლები ყმუიან;
 ვხედავ გზას:
 ფუნები ფუიან.
 ბზუიან,
 კრაზანები ბზუიან;
 ფუტკართან
 თუმცალა ტყუიან,
 ბზუიან,
 მაინცა ბზუიან.
 შინდი მნიფს.
 ქალი მნიფს.
 ლუიან.
 შემოდგომაა.

* * *

სალამი სიკვდილს, რომელიც აძლევს
 სიცოცხლეს ხალისს
 და აღტაცებას;
 სალამი სიკვდილს, რომელსაც შიშით,
 ზოგი რიდით და
 ზოგიც უბრალოდ,
 რატომღაც ყველა ეძმაკაცება.

უბრალოდ მე

მე ცვალებადი ვარ,
 რადგან სამყაროს ნაწილი ვარ.
 მე ცვალებადი ვარ,
 რადგან მეოთხე პლაზმური
 მდგომარეობიდან
 მეხუთე – შეუცნობში
 გადასასვლელად ვემზადები.

მე ნუ დამეყრდნობით.
 მე არამყარი ვარ.
 დაეყრდენით მიწას,
 მიწა მყარია.

აორთქლდით იქიდან მაშინვე,
 სადაც იგრძნობთ, რომ ზედმეტი ხართ.
 თხიერებაზე რალა გითხრათ?
 ადამიანის ამქვეყნიური არსებობა
 თხიერებით არის სავსე.

მე ცვალებადი ვარ,
 რადგან სამყაროს ნაწილი ვარ.
 მე ნუ დამეყრდნობით,
 დაეყრდენით მიწას,
 მიწა მყარია;

მე ცვალებადი ვარ,
 რადგან მეოთხე, პლაზმური
 მდგომარეობიდან
 მეხუთე – შეუცნობში
 გადასასვლელად ვემზადები.

უძღვები შვილისგან თქმული

მცდელობა დავით გურამიშვილის მიბაძვისა

არ მეყო არსობის პური,
სახეზე ვიცხე მური,
გავეყვე მამონას.
გულმა შეუშვა შური,
უფალს არ ვუგდე ყური,
ეშმა მემონა,
ასე მეგონა.
ნუთუ ნავინწყმიდე სული?!
ტანჯვა მელოდება სრული;
დავრჩი შორს უფლისგან კრული,
სიკვდილის მომეახლა რული.

დროა, ვითხოვო შენდობა,
მე ძმობა გთხოვო, შენ – დობა
და თუ არავინ მენდობა,
შენ შემეფარო.
მომცე არსობის პური,
ცრემლით მომბანო მური;
გულმან განაგდოს შური,
უფალს მივუგდო ყური,
გამომიდარო.

განვაგდე საცთური ძველი,
გამომინოდე ხელი,
მტკივა სამსჭვალის, ძელი,
გელი უფალო,
გელი.

თეთრი მხედარი

ზურაბ ჭავჭავაძეს

თეთრი მხედარი თეთრი რაშით
აფრინდა ცაში
მამულისათვის თავშენირულ
გმირთა დასებთან;
რვალის სიმტკიცე მოისმოდა
მუდამ მის ხმაში
და შეუდრეკლად საუბრობდა
იგი მასებთან.
მაგრამ ერია გამყიდველიც
იმ ხალხთა შორის,
ჭეშმარიტ გმირთა ღვანლს
ვინც უცებ განაფასებდა.
სავალალოა მოღალატის
ხვედრი და ფასი...
თეთრი მხედარი თეთრი რაშით
აფრინდა ცაში
მამულისათვის თავშენირულ
გმირთა დასებთან.

**თინათინ
თელაველი**

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა

ისე, ძლიერ შეგეყვარე,
ქრება ფიქრი სანავსო,
თვალი აღარ ამარიდო,
სვედით აღარ ამავსო...
სიყვარულით იღიმი, და...
სიყვარულით ლამაზობ,
გეტრფი განწყობის მისისიპს და...
გეტრფი განწყობის ამაზონს...

თ. თელაველი

მამულის მზეო!..

აქ, მზის სხივები ათასფერია,
რადგან, შენი მზით თვალნაფერია,
მამულის მზეო!!! ნატვრა-ფერია,
შენზე ზძვირფასი არაფერია...

ნატვრით მოველი...

ცის თალი ოქროს სხივმა შეთვალა
ირგვლივ, სიცოცხლით ხარობს ყოველი,
მამულის სვეც, თუ, ასე – შეცვალა,
ასეთ გაზაფხულს ნატვრით მოველი...

გაზაფხულის სურათი

გაზაფხული ხელებს მინვდის, აშრიალებს ლერწამ ტანს,
სულში სითბო ჩამელვარა, თვალნი მიშლის ნეტარ ხანს
ფრთაგაშლილი ჩიტუნები, ფიქრს ანდობენ მღელვარ ქარს,
სიცოცხლე მზედ მოჰფენია ლამაზ მდელოს, მწვერვალ მთას...

სიყვარულიერ მოვა...

უძირო სივრცე და უძირო ლაჟვარდი,
ფიქრთა ვარდისფერი თოვა,
ფერთა საუფლოში, ლალ სხივთა ნავარდით,
მწველი სიყვარულიც მოვა...

**თინათინ
თელაველი**

როცა...

როცა ფიქრს ანრთობ, ამზევებ, და... სწრაფვა მიზანსრულია,
როცა, სიმართლეს მსახურებ, თვლი, სწორად მიმართულია,
როცა, სიყვარულს ენდობი, შვება – გულს შიგან რგულია,
როცა, სიკეთეს ასხივებ, სიკეთე სიყვარულია...

სჯობს...

სილამაზე სხეულის და სილამაზე სულის
სჯობს, ვინამოთ რჩეულისად, მცნებად სიყვარულის,
ნაჩუქარი უფლისაგან, ნეტარება გულის,
განკურნება ურვისაგან, შვება სიხარულის...

ნატვრას ფრთებს ვასხამ...

ფიქრებს მილაღებს სილაყვარდე სულის, – უცილოდ,
ნატვრას ფრთებს ვასხამ, განცდა მწველი, სხვას, რად ვუწილო?..
მაგ თვალთა ისრებს, გულს, რომ მასობ, – ჯიქურ, უძიროდ,
მინდა, ეს, გული, სიყვარულით შენს გულს ვუწყვილო...

ფიქრები, ფიქრები, ფიქრები...

ფიქრები, ფიქრები, ფიქრები,
ფიქრებს, თან, დაჰყვები კვლადაკვალ,
ხან, ეჭვით, ხან, ტრფობით ვინთები,
რადა მკლავ, რადა მკლავ, რადა მკლავ?..
დროის სვლას, ამ, ფიქრით დაყვები,
ოცნებით იმედის სხივს ვართავ,
დანისლულ გულისთქმას არ ვყვები,
და.. მაინც, თავს, თითქოს, ვერ ვმართავ...
ის, ჩვენი ნატვრა და ფიქრები,
მწველ დროს რად მისდევენ მხარდამხარ?..
სიყვარულს გპირდები, მჭირდები,
სადა ხარ, სადა ხარ, სადა ხარ?..
ფიქრები, ფიქრები, ფიქრები,
ფიქრებს, თან, დაჰყვები კვლადაკვალ,
ხან, ეჭვით, ხან, ტრფობით ვინთები,
რადა მკლავ, რადა მკლავ, რადა მკლავ?..

თუძერ...

ჭირხლი, უხვად დამთოვია, თუძერა, თმაში,
მაინც, თან, მდევს, სიყვარული თეთრი რაშით...
არ-რით მტოვებს, არ მასვენებს, მირევს ფიქრებს, –
იმ, წარსულის განცდით მანთებს, ძალას იკრებს...
ინვის ფიქრი, შენი სახე, ამ ფიქრის, თან, სდევს,

მოგონება, მივიწყებულ ტალღებს ამღვრევს:
 წვიმა, – თუმცა ნაკვალევს შლის, ქვიშა რჩება,
 გული კვნესის, გული გმინავს, უნდო ხდება...
 გახსოვს? როგორ შეეხაროდით ლამაზ მთა-ხევს,
 შენი სუნთქვა სიყვარულით მწვავდა სახეს,
 გატაცებით გავძახოდით მთებს ჩვენს სახელს,
 მთებიც, რიხით გვიბრუნებდნენ ექოს, თანმხლებს,
 რა ვიცოდით? დრო გვიგებდა მაცდურ მახეს,
 რომ ცხოვრება ტრფიალ გულებს – ბედს სწევს; ხან, ხევს...
 რომ ცხოვრება, ხან, ცრემლსაც თვალებს ახელს
 და... ის ქარი ვერხვებს დღესაც განცდით არხევს...
 ვინატრებდი: მზემ შეუშროს წყვილებს ცრემლი,
 ჰქონდეთ თვალნი – სიხარულის ცრემლით სველნი
 სიყვარული მზე არის და ეგზომ მწველი,
 დე... ილბალიც, იყოს მუდამ, წყვილთა მცველი.

მხოლოდ შენთვის...

(სიმღერა)

შენმა ტრფობამ ამამღერა,
 შენმა ტრფობამ დამათრო,
 ტრფობამ გული ამიძგერა,
 გულს რა ვუყო, ანათროლს?!
 ისე, ძლიერ შეგიყვარე,
 ქრება ფიქრი სანავსო,
 თვალი აღარ ამარიდო,
 სევდით აღარ ამავსო...
 სიყვარულით ილიმი, და...
 სიყვარულით ლამაზობ,
 გეტრფი განცდის მისისიპს და...
 გეტრფი განცდის ამაზონს...
 ფიქრმა გული დამისერა,
 სხივთა ელვით აღმასობს,
 თუ, ილბალმაც არ მიშველა,
 გულზე ისარს დამასობს...
 შენი ხოტბით დავიღლები,
 შენი ხოტბით ვკალმასობ,
 მხოლოდ შენთვის გავირჯები,
 მხოლოდ შენთვის ვხალისობ...

მინდა, მუდამ მახარებდე...

(სიმღერა)

მინდა, მწველი ბაგით გკოცნო,
 მწვავდეს შენი ალები,
 მინდა ტკბობით დაგიკოცნო,
 ეგ, ლამაზი თვალები...
 მინდა მუდამ მახარებდე,
 ვიყოთ ტრფობით მთვრალეები,
 სხივთა გვირგვინს ვატარებდეთ
 აღმასებით, ლალებით...

მისამღერი:

აღმასებით, ლალებით
აღმასებით ლალებით...
გულს მილაღებ სიყვარულით,
სიყვარულის ალებით,
გულს მილაღებ მზისდარული
შენი ირმის თვალებით...
ავარიდოთ გულს ლოდები,
ლამაზ სვეთა ყვარებით
ამ, გულს გიძღვნი, გელოდები
გეტრფი, გეთაყვანები..

მისამღერი:

გეტრფი, გეთაყვანები,..
გეტრფი, გეთაყვანები...

თუკი...

შენზე ფიქრით იქარგება დრო, – ისევ,
შენზე ფიქრით ფერადობენ ნისლებიც,
განცდის ზღვაში ფიქრებს სხივად მოვისევ,
თუკი, ჩემთან, მხოლოდ, ჩემთან იქნები...

სიყვარული...

სიყვარულია უპირველეს, სიცოცხლის არსი...
მზესიყვარულით კაბადონი თვალნაფერია,
დიადი არის და მარადი სიცოცხლის ფასი...
უსიყვარულოდ, თვით, სიცოცხლე არაფერია...

თელავი.
მხატვარი ვანო გოცირიძე

მ
ლ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა

...და მეორე დღიდან გახდა წყნარ დადიოდა, ლოგინად ჩავარდა და მივხვდი, რომ ეს იყო დასაწყისი დასასრულისა. იმ დღიდან ჩემი წხოვრება მის წხოვრებას გადაება. დღე და ღამე გაერთიანდა. ყველაფერს ვრდი-ლოვდი მისი ავდამოფონა შემემსუბუქებინა, მისი სიწოვრ-ლოე ერთი-ორი დღით მაინც გამეხანგრძლივებინა, მაგრამ ყოველი დღე ვხედავდი, რომ თვალსა და ხელს შორის მერღებოდა. უსუსური ვიყავი მებრძოლს, ის სამაგიერო მიმეზღო, რაე მან ჩვენს გამო გადაიჭანა და ახლავ ვხ-ვდებოდი, რაოდენ უმწეო ხდება ადამიანი ასეთ დროს.

გ. შარვაშიძე

მ
ლ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა
რ
ა

პირობი შარვაშიძე

უკანასკნელი ცრემლი

- ორი... სამი... ოთხი... ხუთი... - მესმის დე-დაჩემის ხმა.
- ნიკ... ნიკ... ნიკ... ნიკ... - ისმის კედელზე ჩამოკიდებული საათის მონოტონური ნიკნიკი.
ვიცი, დედაჩემი ოცამდის დაითვლის და გაჩერდება. ყურს მიუგდება საათის ნიკნიკს, რომელიც დროს აღრიცხავს. დრო ზოგისთვის ზღაზვნით მიიპარება, ზოგისთვის კი ელვასავით გაირბენს წუთისოფლის თვალსაწიერზე.

- ...ათი... თერთმეტი... თორმეტი... - თან-მიმდევრობით მისდევს დედაჩემი.
მიკვირს, რადგან მისი აგონიური მდგომარე-ობის გამო, ასე გამოთქმით და მიმდევრობით თვლა, ცოტა არ იყოს, უცნაურია. მისი ავადმე-ოფობის მეექვსე თვეა და ამ ბოლო დროს, გონე-ბა თითქოს ენისლება. ჩვენც ძლივსლა გვცნობს. თვლა კი, ამ რამოდენიმე დღის წინ დაიწყო. ხან ერთიდან იწყებს, ხან ხუთიდან, ხან რვიდან, თუმ-

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ცა მერე მიყოლებით მისდევს და ოც რიცხვზე ჩერდება. ვერ ვხვდებით რას ნიშნავს ყოველივე ეს.

– ...თვრამეტი... ცხრამეტი... ოცი, – ჩერდება.

– ნიკ... ნიკ... – მკრთალი ნათურის შუქზე ოთახის მყუდროებას მხოლოდ საათის ხმაღა არღვევს.

გვერდით სანოლზე ვარ წამოწოლილი და ვუყურებ დედაჩემს. უბებში ჩაცვივნილი თვალები უხუჭია და ღრმად სუნთქავს. დანაოჭებული სახე სულ დაპატარავებული აქვს, ლოყები ჩაცვივნილი. საბნის კიდეზე ამოწოვილი ხელები ჩამომჭკნარი აქვს, რომ იტყვიან, ძვალი და ტყავი, ისეა.

ნადრევად გამოეცალა მეუღლე გვერდიდან და თვითონაც ნადრევად დაობლებულმა, ყველაფერი იღონა, ბავშვებს ობლობის სიმწარე არ ეგრძნოთ. რკინის ქალამნები ჩაიცვა, რკინის აბჯარი აისხა, რომ შვილებისთვის ლუკმა-პური ეშოვა და არავისთვის დაეჩავკინებინა. გამოზარდა შვილები, დაბინავა და თითქოს ახლა უნდა დაესვენა, მაგრამ ობლობა გამოვლილმა და შრომაში ნაწრთობ-ნაჯაფარმა, არ დაანება შვილებს, ჩემი სარჩო მე თვითონ უნდა ვიშოვო და კვლავ განაგრძო შრომა-გარჯა. ასე ჯაფაში გაცვდა მისი სხეული. ბოლო წლებილა გაანება მუშაობას თავი, როცა ისე დაუძღურდა, რომ მუშაობა აღარ შეეძლო. მაინც დადიოდა ეზოში, მაინც ფუსფუსებდა, მაინც რაღაცას ცდილობდა, თუმცა აბჯარ-ქალამან გაცვეთილი სხეული აღარ ემორჩილებოდა.

ამ ექვსი თვის წინ შვილებმა დაბადების დღე აღუწინაშეთ. კარგად მოილხინა, თავისი განუმეორებელი ლექსები წაგვიკითხა, იმღერა, იმხიარულა და...

...და მეორე დღიდან გახდა ცუდად, ვეღარ დადიოდა, ლოგინად ჩავარდა და მივხვდი, რომ ეს იყო დასანყისი დასასრულისა. იმ დღიდან ჩემი ცხოვრება მის ცხოვრებას გადაება. დღე და ღამე გაერთიანდა. ყველაფერს ვცდილობდი მისი ავდმყოფობა შემემსუბუქებინა, მისი სიცოცხლე ერთი-ორი დღით მაინც გამეხანგრძლივებინა, მაგრამ ყოველი დღე ვხედავდი, რომ თვალსა და ხელს შორის მეცლებოდა. უსუსური ვიყავი მეზრდოლა, ის სამაგიერო მიმეზლო, რაც მან ჩვენს გამო გადაიტანა და ახლა ვხვდებოდი, რაოდენ უმწეო ხდება ადამიანი ასეთ დროს.

– ხუთი... ექვსი... შვიდი... – ახალ ჩათვლემილს მალვძიებს დედაჩემის ხმა.

მის ხმას საათის ხმა ენაცვლება. ვდგები, საბანს ვუსწორებ. თვალებდახუჭული ითვის.

ოცზე ჩერდება. მალევე ძილად ეშვება. კვლავ ჩემს სანოლზე ვწვები.

მეუღლის დაკარგვამ ძლიერად იმოქმედა მასზე. საღამოს შვილებს შემოისხამდა ხოლმე და სევდიანი ხმით დაინწყებდა სიმღერას. ბოლოს ხმა უღალატებდა, „ვაიმე შვილებო“, წამოიძახებდა და ცრემლებს მოაყოლებდა. შემდეგ თანდათან გული გაიმაგრა, გამხნედა. ფეხზე დააყენა ოჯახი. ზედმეტს არავის ათქმევინებდა. ოთხი შვილი სანაქებოდ გაზარდა. დააოჯახა. შვილიშვილებმა გაახარეს და გაამხიარულეს. მათზე ამოსდიოდა მზე და მთვარე, მაგრამ ფიზიკურ მუშაობას მაინც არ ანებებდა თავს. ასე გაიზრდნა წლებმა. ოთხმეცდაათს გადააბიჯა. ერთი-ორი წელი კიდევ ნატრობდა სიცოცხლეს, მაგრამ რაც დრო გადიოდა, უფრო უარესდებოდა მისი მდგომარეობა. ბოლო ორი კვირა უცნაურობები დასჩემდა. თავისი მშობლები ელანდებოდა. ჩვენც დედას და მამას გვეძახდა... და ეს დათვლა...

მეორე დღეს, დედაჩემთან ჩემს დას ვტოვებ და მე მეზობლის დაკრძალვაზე ვჩქარობ. სასაფლაოზე მამაჩემის საფლავს ვნახულობ. სურათიდან ახალგაზრდა კაცი იღიმის. ათიოდე წლის თუ ვიქნებოდი, როცა გარდაიცვალა. მისი სახე ბუნდოვნად მახსოვს. მართალია, დედაჩემი ყველაფერს ცდილობდა, ობლობა არ გვეგრძნო, მაგრამ ობლობის სიმწარე ყველგან თან მდევდა.

ტელეფონის ზარი მანყვეტინებს ფიქრს. ვპასუხობ. ჩემი ქალიშვილის აღელვებული ხმა მესმის.

– სასწრაფოდ სახლში წამოდი, ბებო ცუდად არის!..

პირველი რაც მახსენდება, სასწრაფოში დარეკვაა. შემდეგ სახლში გავრბივარ. სახლში მისულს სასწრაფო უკვე მოსული მხვდება. ჩემი და თვალცრემლიანია. დედაჩემის ოთახში შევდივარ და მის სანოლს ვუახლოვდები. მშვიდად წევს და აღარ სუნთქავს. თვალს ვუხუჭავ, რომელზეც ჯერ შეუმშრალი, ბოლო კურცხალი ცრემლია ჩამოგორებული. სასწრაფოს ექიმი ანკეტას ავსებს და დღევანდელ რიცხვს კითხულობს.

– ოცი სექტემბერია, – ვილაც პასუხობს.

ოცი... ელვისებურად გამიზრდინა თავში. აი, თურმე რას ნიშნავდა მისი დათვლა. ესე იგი, თავისი სიცოცხლის ბოლო დღეებს ითვლიდა. მან წინასწარ იცოდა ეს ავადსახსენებელი დღე. ლოყაზე ჩამოგორებულ უკანასკნელ ცრემლს ვუმშრალე და მეც ცრემლებმომდგარი გარეთ გამოვდივარ.

23 აგვისტო, 2024 წელი

პირველი მოქმედება

სასტუმრო ოთახი. ორი ჩემოდანი, ერთი გახსნილი – დივანზე ტანსაცმელია ამოყრილი. იატაკზე თხილამურები, მხატვრის ნივთები – მოლბერტი, ცარიელი ჩარჩოები.

არიადნა – მოკლედ, ძვირფასო ზეზვა, თითქმის ყველაფერი დაგათვალიერებინეთ... ჰო, მართლა, აქეთ საძინებელია, მყუდრო, მოხერხებული, ხმაური არ შეგანუხებთ, ჭურჭელი, დანა-ჩანგალი, სუფრები, ხელსაწმენდები კუხნაშია, საპატიო სტუმრებისათვის ბროლის ჭიქები, აგერ, ამ კარადაში, ოღონდ ყოველდღე სახმარად არა. თუმცა რას გიხსნით, ყველაფერს მიაგნებთ, არ გავხართ ჩემს ცხონებულ ქმარს, თვალისაგან ბენეს რომ ვერ გამოიღებდა.

ზეზვა – მაპატიეთ და, როდის გარდაგეცვალათ?

არიადნა – (გადაიკისკისა) ტი ჩტო, ვინ გარდამეცვალა? იმას რა მოკლავს, თუ ძალით არ დაუდო მათარებელს თავი... (მკერდი ჩაიმჯილა) ჩემთვის არის მკვდარი, ჩემთვის, თორემ იმას რა უჭირს... გამომაჭამა მამაჩემის ქონება და გაეკიდა რუსეთში ვილაც გამვლელ კახპას... მოკლედ, ამაზე სხვა დროს... (ტანსაცმელს ალაგებს ჩემოდანში) ჰოდა, ერთი დელიკატური საკითხიც და... რა ვქნა, აღარ ვიცი, რომ იცოდეთ, როგორ მიჭირს ასეთ რამეებზე ლაპარაკი... (დივანზე გადადებულ შარფს იხვევს).

ზეზვა – ბოდიში, ქალბატონო, ეგ შარფი ჩემია...

არიადნა – ოი, ბოდიში იქით უნდა მოგიხადოთ, ხედავთ როგორ მიძნელებდა ქირის თაობაზე საუბარი?

ზეზვა – ეგ ხომ უკვე გარკვეულია, როგორც შუამავალმა მითხრა, ორ კვირაში ორასი დოლარი უნდა მოგართვათ...

არიადნა – მაგრამ ეგ ციფრი, ასე ვთქვათ, მაინც დაზუსტებას მოითხოვს... მანდ გათვალისწინებული არ არის სხვა წვრილმანი ხარჯები – დენი, წყალი, გაზი, ნაგავი, ტელეფონი... (ახლა ქურთუკს დებს ჩემოდანში)

ზეზვა – მაპატიეთ, მაგრამ ჩემი ქურთუკია!

არიადნა – ოჰ, ეს უფულობა, თვალებს გიბნელებს და გონებას გიბინდავს... მოკლედ, ასი ლარიც უნდა დამიმატოთ!

ზეზვა – წვრილმანი ხარჯებისთვის?

არიადნა – დიახ, წვრილმანი... თანაც პირობაც უნდა მომცეთ, რომ აქაურობას თვალისჩინვით მოუფრთხილდებით... განსაკუთრებით ანტიკვარულ ჭურჭელს და ბროლის ჭიქებს!

ზეზვა – პირობას გაძლევეთ! (ხელი პი-

ონერულად შუბლთან უნდა მიიტანოს, მაგრამ მაგიდაზე დადგმულ ლარნაკს გაჰკრავს და ლარნაკი იატაკზე დაიმსხვრევა).

არიადნა – ღმერთო ჩემო, ეს რა მოხდა, თქვენ ჩემი ქალწულობის ტკბილი მოგონებები დაამსხვრიეთ!

ზეზვა – მაპატიეთ, უნებურად...

არიადნა – მარშრუტკა „თბილისი-გუდაური“ ისე მალე გადის, რომ დროც არა მაქვს ეს ყველაფერი სათანადოთ შევიცხადო! (დაიჩოქებს ნამსხვრევებთან)

ზეზვა – იქნებ ხელოსანს დავანებებინო.

არიადნა – დანებებული გული აღარ ვარგა და ეს ვილას ჭირდება... რა ვქნა, ძალიან მიძიმს ამის თქმა, მაგრამ თქვენი საფულე კიდევ ერთხელ უნდა შეანუხოთ და ასი ლარი კიდევ დამიმატოთ, თუმცა უფრო მეტი მიღირს (ლარნაკის ძირზე დაკრულ ფურცელს უჩვენებს) აი, ამის ქვითარიც...

ზეზვა – (ჩაიკითხავს) კი მაგრამ, აქ ორი ცალის ფასია და თანაც 50 მანეთი, მე ხომ ორივე არ გამიტეხავს, სად მაშინდელი ოცდახუთი მანეთი და სად ასი ლარი.

არიადნა – მართალი ბრძანდებით, მართლაც სად ოცდახუთი მანეთის მსყიდველობითი უნარი და სად ასი ლარის – ეს ხომ ფული კი არა, ჩეჩქია, ჩეჩქი! რაც შეეხება თქვენს პრეტენზიას, მე ხომ მხოლოდ ერთი გავტეხეო, ამას მნიშვნელობა არა აქვს, ჩემთვის ერთი მეორის გარეშე არაფერს ნიშნავს. (მიაშვერს თითს კარადის თავზე შემოდგმულ მეორე ლარნაკს)

ზეზვა – სულ არაფერს?

არიადნა – არაფერს, ვერ გაიგონეთ?

ზეზვა – (ლარნაკს ჩამოიღებს, მალა ასწევს და ხელს გაუშვებს) ახლა გავსწორდეთ! (ჯიბიდან საფულეს ამოიღებს) ინებეთ კიდევ ასი ლარი!

არიადნა – ღმერთო, რა სასტიკი ხართ! ნეტავ ჩემს ცხონებულ ქმარს ხომ არ ენათესავებოთ, თუმცა რა მიკვირს, ყველა ქართველი ერთნაირი ბედოვლათები ხართ!

ზეზვა – (გაუკვირდა) ქართველები? რას გვერჩით ჰაოსის ასულო!

არიადნა – (გაცხარდა) რო ამტვრევ, ვისას ამტვრევ!.. ისე გიყვართ ყველაფერი მზამზარეული... იცი, თბილისი ვინ ააშენა?

ზეზვა – მაგას რა ცოდნა უნდა – ვახტანგ გორგასალმა.

არიადნა – თქვენი ისტორიის მასწავლებლის რა ვთქვი – დაარსება და აშენება ვერ უნდა გაარჩიო? ტი ჩტო, ცავატანე, მარტო დაარსება

კმარა? ის იკითხე, აშენებით ვინ ააშენა... რევოლუცია არ მომხდარიყო... „ვარდების“ არა, უფრო ადრე, ცხრაასჩვიდმეტში... მაშინ ვნახავდით თბილისის თავზე ვისი დროშაც იფრიალებდა... თქვენ რა, აქამდე არაფერი გაგიგიათ, არა გსმენიათ? მართლა იმ ზეზვასავით, დმანისში რომ აღმოაჩინეს, დღეს ხომ არ გამოხვედით გამოქვაბულიდან... (კარისკენ მიდის, მაგრამ ისევ შემობრუნდება)

ის ზეზვაც, ძან რო ტრაბახობთ ქართველები, იცით სადაურია? ჩვენი აკადემიკოსები მალე დასკვნას დადებენ!.. ანდა იმათი დასკვნა რად მინდა, პაპაჩემის მამის სურათი რომ ნახოთ, გამოცხადებული ზეზვაა...

ზეზვა – ბებია, ალბათ, მზიას ემგვანება!

არიადნა – იცინე, იცინე, ვნახოთ ვის ექნება სასაცილოდ საქმე!.. აბა, კარგად დარჩით, პაკა! (გარბის).

ზეზვა – ბედნიერ დასვენებას გისურვებთ, ზეზვას შევილიშვილო! (არიადნა კარს გაიჯახუნებს) ესეც ასე! (საათს დახედა) სად არის აქამდე გამოცხადებული მოსამსახურე, წესით უკვე უნდა გამოჩენილიყო! ამ ნაგავში როდემდე ვიჯდებ?! (თითქმის ერთდროულად კარზე და ტელეფონზე რეკავენ, ჯერ ყურმილს ჩასძახებს, მერე კარისკენ გარბის, გააღებს და არც უყურებს ვინ შემოდის, ისევ ყურმილს დაავლებს ხელს)

გისმენთ! ჰო, თიკა! ათ წუთში მოხვალ? შენ კი მოხვალ, მაგრამ მოსამსახურე? როგორი სიმპათიურიც არ უნდა იყოს, ხომ იცი, რომ მე მხოლოდ შენ გალმერთებ... გელოდები, ფისუ... (დაინახა კარში ჩამდგარი გოგო, ჩემოდანი და ხელჩანთა რომ უკავია) გელოდები...

მზია – ბატონი ზეზვა აქანე ცხოვრობს?

ზეზვა – დიახ, რა გნებავთ?

მზია – დაქირავების ბიუროდან გამომგზავნეს...

ზეზვა – (ახედ-დახედა) მაგრამ, თქვენ რა უნდა გამიკეთოთ?

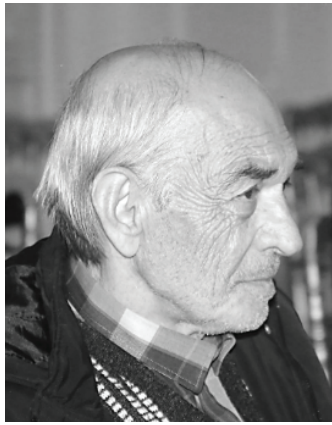
მზია – შევასრულებ ნებისმიერ შავ სამუშაოს.

ზეზვა – (გარშემო შემოუვლის) ნები-სმიერს?..

მზია – დიახ, ბატონო!

ზეზვა – ასე სუსტი და ნორჩი?

მზია – ღმერთო, ყველგან ერთი და იგივეს მეუბნებიან! რა მეშველება, ნუთუ სამსახურს ვერასოდეს ვიშოვი? (ჩამოჯდება ჩემოდანზე და ტირის)

ვანო ჩხიკვაძე

ზეზვა – დამშვიდდი... დანყნარდი... შენი სახელი?

მზია – თუკი ჩემზე უარს ამბობთ, სახელი რალაში გჭირდებათ!

ზეზვა – ჰო, ეგეც მართალია... მე პროფესიონალ მოსამსახურეს ვსაჭიროებ, ვინც აქა-ურობას დამილაგებს, დარეცხავს, სამზარეულოში იტრიალებს, სუფრასთან მოემსახურება სტუმრებს...

მზია – სულ ეგ არის?!

ზეზვა – კიდეც, საქმიანი

წინადადებით ბევრნი დარეკავენ და უპასუხებს როგორც საჭიროა?

მზია – მერე, რა უნდა მკითხოს ტელეფონმა ისეთი... რა უნდა მაგ ყველაფერს!..

ზეზვა – (საფეთქელთან საჩვენებელ თითს მიიკაკუნებს) რა და, გონება-განათლება!.. მაჩვენე სარეკომენდაციო ბარათი, ვნახოთ აქამდე სად გიმუშავია!

მზია – არა, არ მიმუშავია, მაგრამ დეიდასთან ყველაფერს მე ვაკეთებდი.

ზეზვა – (ირონიით) დეიდასთან? იცი, აქ რა ხალხის მომსახურება მოგიწევს? როგორი დახვეწილი მანერები დაგჭირდება? შენგან კი...

მზია – რა, ჩემგან?

ზეზვა – ღრმა პროვინციის სუნი მცემს...

მზია – რისი სუნი? (ჯერ ჰაერს, მერე ხელს, ჩემოდანს და თავის ტანსაცმელს ყნოსავს)

ზეზვა – აბა, როგორ უნდა მიგილო, პროვინციელის მნიშვნელობაც კი არ იცი...

მზია – მითხარი და მეცოდილება... უდედმა-მო ვარ, შემობრალე, დედა თურქეთშია, მამა საბერძნეთში, მე ხვთის ანაბარად დამტიეს აქანე.

ზეზვა – გამაგიუბებს ეს გოგო, ხომ გითხარი პროფესიონალი და ხელოვნებაში გარკვეული მოსამსახურე მჭირდება-მეთქი! ახლა ქართულში მოგამზადო, თუ თავზესაყრელ საქმეებს მივხედო?! იმ დონის სტუმრებს, დამტიე-აქანეთი შვხვდეთ?!

მზია – რა ვქნა, მასეთ გარემოში დევებად-გვევიზარდე...

ზეზვა – რას ჰქვია გარემო, თავლაში რომ დაბადებულიყავი ჭიხვინი უნდა დაგენყო?

მზია – ძალიან გთხოვთ!

ზეზვა – არ შემიძლია.

მზია – გამოსაცდელი ვადით...

ზეზვა – მეტი რალა გამოგცადო?..

მზია – ვაიმე, რა უბედური ვარ! (ჩამოჯდება და ხელს თავში ირტყამს) ჩავიჭერი უნარებში (უცებ წამოხტება) გამახსენდა, როგორ თქვი?

ჰო, დეიდაჩემის სარეკომენდაციო ბართი მაქვს, ისეთი, ისეთი, ქვას გახეთქავს... ვინც ავიყვანს იმას გადაეციო... თუ არავინ მიმიღო დარჩება ეს წერილი წოუკითხავი! (გახსნის ჩანთას და კონვერტს ამოიღებს)

ზეზვა – (საათს დახედავს) ამას ვის გადაევიციდე! სადაცაა სტუმრები მოვლენ... მაჩვენე ერთი, რას წერს დეიდაშენი (თვალი გადაავლო) გასაგებია!

მზია – რა არის გასაგები?

ზეზვა – თუ არ დაასაქმებთ, მე მაგის უკან მიმღები აღარ ვარო!

მზია – ტყუილია!

ზეზვა – ა, ბატონო, კითხვა ხომ მაინც იცი?!

მზია – (წაიკითხავს და ნაკუნებდა აქცევს) უარი რომ არ მითხრათ, მასე იმიტომ წერს.

ზეზვა – აი, მოუშორებელი ჭირი! (შუბლში ხელს შემოირტყამს) ჯანდაბას, კარგი, მიგიღებ, მხოლოდ ერთი პირობით – დღეიდან ყრუ-მუნჯი ხარ!

მზია – რაფერ?!

ზეზვა – (გამოაჯავრებს) რაფერ და იმფერ! სტუმრებმა ასე უნდა იცოდნენ, თორემ ხომ ვიცი, ხმა თუ ამოიღე, ყველას დამიფრთხოვ.

მზია – მარტო მუნჯი ვიქნები, ყრუ მოსამსახურე ვის გაუგონია?!

ზეზვა – მაგაში მართალი ხარ!

მზია – მერე სტუმრებს დოვუძახებ, წადით, წადითო და, როგორც ქაჯანა ენას ამევიღებ!

ზეზვა – ყოჩაღ, პატარა განათლებაც გქონია! მაგრამ ამეიღებ კი არა, ამოიღებ! (საათს დახედა) ვაიმე, მოვლენ და თავი მოგვეჭრება... კერძები შეკვეთილია, სადაცაა მოიტანენ, მთავარია შენ იყოჩაღო.

მზია – აბა რას ვიზამ... (ჩანთას და ჩემოდანს დივანზე მიყრის და იქვე მიფენილ ზეზვას პერანგს აიფარებს)

ზეზვა – წინსაფარი სამზარეულოშია, ეგ პერანგი თავის ადგილზე დადე, სასადილო მაგიდა დროულად გაანყე! ღმერთო, ამას ვის გადაევიციდე?! მანდ აბაზანაა, სად მიდიხარ?... (კედელზე ჩამოკიდებულ ნატურმორტს ჩამოხსნის და მის ნაცვლად თავისი სურათებიდან ერთ-ერთს ჩამოჰკიდებს)

მზია – (შემოდის, ჭურჭლის ტილოთი და ნა-ჩანგალს წმენდს) მგონი რაღაცას აბრაზუნებდით, (ახედავს ნახატს) კარგია, მაგრამ აი ის უფრო მომწონდა!

ზეზვა – შენ არავინ გეკითხება!.. ეს

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ნატურმორტი კი, არიადნას ჩამობრძანებამდე ამის მაღლა უნდა დაიკიდოს, აგერ იმ ლურსმანზე. (სკამზე დგება, მაგრამ ვერ წვდება) მოდი აქ... გამომართვი ეს სურათი! (ფეხებზე ხელებს მოხვევს და მაღლა ასწევს)

მზია – დედაია!

ზეზვა – აბა, ჩამოჰკიდე!..

მზია – რას შვრებით, თავი ჭერს ამარტყემევივით, გინდათ?

ზეზვა – როგორ დამძიმდი, მომაკვდავი გედივით, ჩქარა, თორემ ხელიდან გამეშვები! (შემოდის თიკა)

თიკა – რა ხდება?

ზეზვა – სურათს ვკიდებთ.

თიკა – ასეთი დაკიდება პირველად ვნახე! ეს ვინ არის, თაიგულივით რომ ჩაგიბლუჯავს?!

ზეზვა – არავინ!

თიკა – როგორ თუ არავინ?!

ზეზვა – მოსამსახურე.

თიკა – დასვი, როდემდე უნდა გეჭიროს... ნახე, ესეც როგორ გაიტრუნა!

ზეზვა – (ვითომ საეჭვიანოდ არ ღირსო) მუნჯია!

თიკა – მუნჯი არა სჯობია? თუ ეძალავები, ხმას ვერ ამოიღებს... მოდელის ტან-ფეხი კი

აქვს და... (ექვნიანობს) გადი, გოგო, სამზარეულოში, რას შემოგვაჩერდი, დაგვალაპარაკე თუ შეიძლება! (მზია გადის) ბიუროში ვერ აუხსენი, რომ ასაკიანი, სერიოზული დიასახლისი გჭირდებოდა?

ზეზვა – როგორ გგონია, არ ავუხსნიდი, მაგრამ მაინც ეს გამომიგზავნეს!

თიკა – (მოეხვევა) რატომ არ მკოცნი? განა „ფისუნიას“ მაღლობა არ უნდა უთხრა, ასეთი ბინა რომ გაშოვნინა?! ბინა კი არა, განძია, განძი, ნახე როგორ ცხოვრობს არიანდა პოლოსის ასული?

ზეზვა – მერე, თუ იცი, ეს განძი, რამდენი დამიჯდა?!

თიკა – ნუ წუნუნებ, კარგი ყველაფერი ძვირი ღირს!.. ცოტაც და წუნკი, ქალების მუსუსის მდიდარ, ერთადერთ მემკვიდრეზე იქორწინებ: ბატონ ჯონის, უფრო სწორად იმის ჯიბეს ხომ იმდენი სიძეობის კანდიდატი ჰყავს, პენელოპე-საც რომ არ დაესიზმრებოდა! შეირთავ ჯონის ტუტუც გოგოს და ინებივრებ ფულის ოკეანეში... მეტი რა გავაკეთო, საყვარელო?! (ისევ კოცნის)

(შემოდის მზია აქანდაზით და ცოცხით ხელში, ზეზვას მუნჯურად ანიშნებს ყველაფერი რიგზეაო. ძირს დაყრილ ლარნაკის ნამსხვრევებს გვის)

ზეზვა – ხომ იცი, სიკეთე არ დაგეკარგება!

თიკა – სიკეთის რა მოგახსენო და მეშინია შენ არ დამეკარგო! (წახრილ, უკანალგამოშვებულ მზიას, ვითომ შემთხვევით, მუხლს წაარტყამს, მზია გაბრაზებული შემობრუნდება, მაგრამ გაახსენდება რომ მუნჯია და ჩუმდება, ცოცხით მტვერს ააბორიალებს)

ზეზვა – ჩემო გვრიტო, აბა რას ამბობ? (მზიაზე ანიშნებს, ვითომ რას გავსო) ეგ რამ გაფიქრებინა?

თიკა – ვნახოთ, ვნახოთ, საშიშროება ხშირად იქიდან მოდის, საიდანაც არ ელოდები.

ზეზვა – შენ ყველაფერზე ექვნიანობ და მაშ მე რაღა ვქნა, როცა ვიცი რომ შეთავსებით ჩემი სასიამაოროს საყვარელიცა ხარ!..

თიკა – (შეჰკვივლებს) არც გაიმეორო!.. მე მხოლოდ შენ გეკუთვნი... ადრე იყო, რაღაც მსუბუქი ფლირტები, მაგრამ რაც შენ გამოჩნდი... ცხვირს ნუ ჩამოუშვებ, სჯობია იმაზე ვიფიქროთ ჯონი კარლოვიჩის ერთადერთი ქალიშვილის ქონებას რომ დაითრევ, მერე როგორ ვიცხოვროთ, ხომ იცი, როგორი პატარა ხელფასი მაქვს, შენი ნახატებით შემოსული თანხის იმედად კიდევ ჩემი მტერი იყოს.

ზეზვა – რა ვქნათ, გენიოსები სიკვდილის

მერე მდიდრდებიან.

თიკა – გენიოსები კი...

ზეზვა – ისე, ამორალური არ გგონია, შენი საყვარლის ქალიშვილზე რომ მაქორწინებ?!

თიკა – გინდა საბოლოოდ მანყენინო? (კოცნის და პირში მიჩერებულ მზიას დაუტევს) გაიტანე, გოგო, აქანდაზი და მიხედე საქმეს!

(კარზე ხარი, მზია გააღებს, შეკვეთილი კერძების მომტანს ქვითარს გამოართმევს და ზეზვას მიუბრუნებს, ზეზვა დახედავს და საფულებს ამოიღებს)

სადაც არის შენი სტუმრები მოვლენ და აქ თუ მნახავენ, ყველაფერს დაგლუპავთ, სარფიანი ღლავი ხელიდან გაგვეშვება, ჯონი კარლოვიჩზე რომ ეფექტი მოვახდინოთ, სადილის დროს, პერიოდულად დავრეკავ! ისე მელაპარაკე ხოლმე, ვითომ დამკვეთი ვარ!

ზეზვა – არ ვიცი როგორ ელაპარაკებიან დამკვეთებს.

თიკა – ალლოიანი ბიჭი ხარ, არ დაიბნევი, თან გადაკვრით გამაგებინე აქ რა ხდება?!

ზეზვა – კარგი, შევეცდები.

თიკა – (კოცნის) ჩემო კატუნია! (შემოდის მზია) ვგიჟდები ამასთან მარტო რომ გტოვებ, მაგრამ რა გაენწყობა, მალე დაგირეკავ! (გადის)

ზეზვა – მზია! (მზია ხმას არ იღებს) რა დაგემართა, გოგო?! (მზია თავს გააქნევს და პირზე თითით ანიშნებს) ჰო, სულ დამავინყდა... შენი სიმუნჯე არ გამოგვადგება... თუ ტელეფონზე დარეკავენ, წინ და უკან მე ხომ არ ვირბენ, შენ უნდა უპასუხო... ისე, იცი ტელეფონზე ელაპარაკი?!..

მზია – მაგას რა ცოდნა უნდა?! (ყურთან მარჯვენა ხელი მიაქვს) ალოუ... რომელი ხარ, შემოგველე?.. რაო, რაო, დოვუდახო?.. ახლავე, შენ სულს დავენიწმატე!.. რაფერ იქნება, დილიდან ფუნჯი ხელიდან არ გოუშვია...

ზეზვა – კაი, კაი, კაი, თორემ იცოდე, ისევ დაგამუნჯებ!.. (შეშინებული მზია ჩუმდება) როგორ ვერ გაიგე, იმ დონის სტუმრები გვეყოლება... (ყურმილს გამოართმევს) დიას! რა ბრძანეთ?.. კეთილი და პატიოსანი... დაივინყე დროებით შენი მემწვანილე მეზობლები... აქ სხვა დონეა-მეთქი! აბა, დავინყოთ, ვთქვათ ტელეფონი რეკავს, მითხარი როგორ ვიქცევით?

მზია – (განცვიფრებული ხმით) ყურმილს ავიღებ.

ზეზვა – აიღე!.. ახლა წარმოიდგინე, რომ ნამდვილად რეკავს და გეკითხებიან: „ბატონი ზეზვა შინ ბრძანდება?“ რას უპასუხებ?

მზია – ვუპასუხებ – დიას!

ზეზვა – ცდები!

მზია – მაშინ ვეტყვი, არა-მეთქი!

ზეზვა – არც ეგ პასუხი ივარგებს!
მზია – „ნურც გაფრინდები, ნურც მოფრინდები“.

ზეზვა – გახსოვდეს, ზოგიერთისთვის სახლში ვარ, ზოგიერთისთვის – არა!

მზია – როგორ უნდა მივხვდე, ვის რა ვუპასუხო?!

ზეზვა – ჯერ გავარკვიოთ, ვინ მკითხულობს, თუ პასუხი კარგად ვერ გაიგე, სთხოვე სახელი გაიმეოროს... შემდეგ ეუბნები, „მოითმინეთ, ვნახავ შინ ბრძანდება თუ არა“... აბა თავიდან დავინყოთ! (ვითომ ტელეფონი რეკავს) ძინ, ძინ, ძინ...

მზია – (ყურმილს აიღებს) ალო!

ზეზვა – (ცხვირზე თითს მიიჭერს და შეცვლილი ხმით) ბატონ ზეზვას სთხოვეთ!..

მზია – უკაცრავად, ვინ კითხულობს?

ზეზვა – ყოჩაღ... ბიზნესმენი ჯონი!

მზია – ბატონი ვინ?

ზეზვა – ბიზნესმენი ჯონი! შენ რა, ეს სახელი პირველად გესმის?!

მზია – არა, მეორედ, პირველად ხომ ამ ერთი წამის წინ მითხარით.

ზეზვა – (იციინის) ნუ ცუდლუტობ!.. ახლა მოდი და მომახსენე!

მზია – სად მოვიდე?

ზეზვა – სადაც ვიქნები!

მზია – ტუალეტშიც?

ზეზვა – ტუალეტისა და აბაზანის გარდა, ყველგან – სამზარეულოში, საძინებელში, სასააღილოში... სამოთხეში და ჯოჯოხეთში... გაიგე? ეხლა მოდი და მომახსენე!

მზია – სად მოვიდე?

ზეზვა – ვთქვათ სასააღილოში, ოღონდ ჯერ კარზე მოაკაკუნე!

მზია – კაკ-კუკ! ბატონი ჯონი რეკავს!

ზეზვა – აა, ბიზნესმენი, დიდუბელი ჯონი, წარსულში ბენზინგასამართი სადგურის ოპერატორი, მერე „კარბურატორშიკი“ და ახლა მანქანის ნაწილების ბაზრობის სოლიდური მენილე? და განა მარტო ნაწილების – პრეზერვატივებიც ამ სირს შემოაქვს და ყველგან მეტასტაზივით არის მოდებული... (მზიას ყურადღებით ათვალეირებს) მოითმინე, ერთი წუთით, შიგნიდან როგორც არ უნდა დაიხვეწო, თუ ვიზუალურად არ მოახდინე ეფექტი... (უჯრიდან მაკრატელს ამოიღებს)

მზია – (შეშინებული) ვაიმე, დედა! (პირზე ხელს მიიფარებს) ენის დამოკლებას ხომ არ მიპირებთ?

ზეზვა – ენის არა, მაგრამ... (ჯერ ერთ ნაწნავს მოაჭრის, შემდეგ – მეორეს, მზია თავზე იტაცებს ხელს)

მზია – ეს რა მიყავით, ჩემი ნაწნავები... დეიდაჩემი რას მეტყვის!

ზეზვა – დეიდათქვენი ხსენება აღარ გაბედო, იმ სარეკომენდაციო წერილის ავტორი, ახლობლადაც აღარ უნდა მოიხსენიო... (უჯრიდან სავარცხელს ამოიღებს) აჰა, დაივარცხნე... (მზია ივარცხნის) თუ არ დაილაპარაკე, ვაკელი ლამაზმანისგან ვერ გამოგარჩევნ... აბა, თან ისე გაიარე, ვითომ წელში უნდა გადატყდე... რამდენიმე ინგლისური სიტყვაც და... (ეტყობა მოსწონს)

მზია – ვაიმე, ბატონო ზეზვა!

ზეზვა – რა მოხდა?!

მზია – ლაქა, ლაქა გაქვთ შარვალზე!

ზეზვა – აი, ესლა მაკლდა?! საგარეო ვითომ მეორეც მქონდეს, რა ვქნა ახლა?!

მზია – ეხლავე გაიხადე და ამოვნმენდ... დროზე! სარეცხის ფხვნილს არ დატოვებდა ამ სახლის პატრონი?!

ზეზვა – (გაიკვირვებს) ვინ? ტი ჩტო, ის დამწვარი არიადნა პოლოსოვნა?

მზია – მომეცით, მომეცით რალაცას მოვახერხებ!

ზეზვა – დარწმუნებული ხარ, რომ შეძლებ?

მზია – მამიდას თეთრი სუფრიდან სულ მე არ ამომყავდა ლაქები?

ზეზვა – აბა, მაშ მიდი, იჩქარე. (კარზე რეკავენ. მზია გასაღებად გარბის) ვაითუ მოვიდნენ, ვინ არის?

მზია – შამპანიური და ღვინო მოიტანეს...

ზეზვა – (ქვითარს დახედავს, საფულეს ჩახედავს) რა ვქნათ, ფული რომ მაკლდება?!

მზია – მე რომ დაგეხმაროთ?

ზეზვა – გიშველა ღმერთმა, სალამომდე მასესხე, ოთხმოცი ლარი.

მზია – (ხელჩანთას გახსნის) აი, ხუთი... ათი... ოცი... სულ ასოცდაათი ლარი მაქვს!..

ზეზვა – რა სწრაფად ანგარიშობ.

მზია – იყოს და, ფულის დაანგარიშებას რა უნდა!

ზეზვა – კარგი, კარგი, ღვინის მომტანი გაისტუმრე... მერე ამ შარვალს მიხედე და ბოთლები მაცივარში მოაყუჩე...

მზია – (ხელს აუღებს) არის, ლაქა ამოვიღო და სასმელი მოვაყუჩო! (გადის)

ზეზვა – (ტელეფონი რეკავს) ალო, გისმენთ! ვინ ბრძანდებით... ვინ? ვინ?... ოჰ, ძვირფასო, შენ ხარ? რომ იცოდე, როგორი კატასტროფა დამემართა... ჯობდა თავი გამეტეხა... შარვალი საღებავით დამილაქავდა, უბესთან... რატომ უბესთან?... ფუნჯი ან უბესთან მოგიხვდება... ან უკანალთან... ან... რა სისულელეა!.. სტუმ-

რები ჯერ არ ჩანან, ჩემი ვარაუდით, ალბათ, ნუთი ნუთზე... (ზარი კარზე) აი, რეკავენ, თუ შემწვარი ქათმების ფირმის წარმომადგენელი არ არის, მაშინ ნამდვილად... (შემოდის მზია)

მზია – ბატონო ზეზვა, სტუმრები მოვიდნენ. (სტუმრებს წინ მძიმე ნაბიჯებით მაღალი, მსუქანი, მძიმედ მქშინავი ჯონი მოუძღვის)

ზეზვა – აბა, დროებით (წასჩურჩულებს და ყურმილს დადებს) მობრძანდით, მობრძანდით, ბატონო ჯონი, ქალბატონო ტატიანა (ხელზე კოცნის) მშვენიერო ლაურა... თქვენ შესახებ ბევრი მსმენია, მაგრამ ნანახმა ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბა... (მზიას) სუფრას მიხედე!..

მზია – ოჰ, ეხლა მუნჯი არ ვიყო!..

ზეზვა – აღარ ხარ-მეთქი, ხომ გითხარი...!

მზია – ოო, სულ დამავიწყდა! (პირს ყურთან მიუტანს) ეს მათხოჯია მშვენიერება?!

ზეზვა – გადი-მეთქი სამზარეულოში, თორემ იქით გახვალ!.. (ანიშნებს სადარბაზოში გამავალ კარზე)

მზია – (თავისთვის) ჰო, კარგი, კარგი, თავში ქვა გიხლია, შე აფირისტო! ნამდვილო აფირისტო!

ზეზვა – ჰოდა, იმას ვამბობდი, თავი ისე იგრძენით, როგორც საკუთარ სახლში... მგონი არც ეს დღე უნდა იყოს შორს, როდესაც... (ყველანი გაოცებულები უყურებენ – თვითონაც დაიხედავს ტანზე, უშარვლოდ, მუხლებამდე ტრუსებში რომ დგას) მაპატიეთ, ალბათ, ჩემმა ჩაცმულობამ დაგაბნიათ! საქმე იმაშია, რომ შარვალი დამილაქავდა, ნახატზე მუშაობის დროს ნარინჯისფერი დამელვარა, ვიდრე მეორე, მამაკაცი მოსამსახურე შინ არ გახლავთ, დედის დაკრძალვაზეა ნასული... გოგო სად არის შარვალი, ვეღარ მოანესრიგე?! რა უშავს, ვითომ პლიაჟზე ვართ, სადღაც გაგრის სიახლოვეს... თუმცა, გაგრაში ვილა მიგვასუნინებს?! იქ გასაოცარი სილურჯის ცა იყო ხოლმე... ვხატავდი და ვხატავდი, ხელიდან მტაცებდნენ... (ქალბატონი ტატიანა ლორწებს ამოიღებს და ზეზვას ყურადღებით ათვალიერებს)

მზია – (შარვალს შემოიტანს) ინებეთ, ბატონო, მგონი გაიწმინდა... ასეთი დაბნეულია, ხან ცხიმი დაეღვრება, ხან საღებავი, იმ დღეს მთელი მათლაფა სუპი გადაივლო...

ზეზვა – მზია!

მზია – რამე ცუდი ვთქვი, შემოგველე?

ზეზვა – რა გითხარი?

მზია – სუფრა მზად გახლავთ. (ტელეფონის ხმა) ალოო? ვინ კითხულობს?!.. ერთი ნუთით, ვნახავ... (ზეზვა თავს დაუკრავს, დაველაპარაკებო) ახლავე, შარვლის ღილებს იკრავს და, ახ-

ლავე... რომელ ღილებს?! (იციინის) სად აკერია და რამდენი ღილი აქვს შარვალს, არ იცით? გადამრევს ეს ქალი, ვილაცაა?! დიახ, დიახ! (ზეზვას) ელვა შესაკრავი ჰქონდა და ღილები საიდან გაჩნდაო!.. ამბობს ბატონი ჟორა ვარო, თუმცა, ხმა ისეთი აქვს...

ზეზვა – (ისევ მიანიშნებს გასასვლელ კარზე და მზია ტურზეზე ხელს მიიფარებს. ზეზვა ყურმილს ჩამოართმევს) გისმენთ, კიდეც არსებობს სამხატვრო ფონდი? რა ვიცი, ყველაფერი გააუქმეს და... კი, კი, მოგვიანებით აჯობებს, ახლა დაკავებული ვარ... კეთილი... კეთილი... (ტელეფონს გათიშავს) თქვენ ისევ ფეხზე დგახართ, დაბრძანდით-მეთქი!.. ქალბატონო აგერ, სავარძელზე... (ტატიანას სავარძელთან მიაცხილებს) რომ იცოდეთ, ამ სავარძელს რამდენი წლის ისტორია აქვს... (ტატიანა დაჯდება და სავარძელი დაიშლება) ღმერთო ჩემო, რა ხდება! საბჭოთა კავშირის დაშლა ისე არ გამკვირვებია, როგორც ამ სავარძლის. (წამოდგომაში მიეხმარება) აგერ ეს სკამი უფრო მაგარია! ამჯერად მაინც ნუ შეგეშინდებათ!

ტატიანა – სკამის არა, მაგრამ თქვენი...

ზეზვა – ნურც ჩემი, დამიჯერეთ, ჩემზე საიმედო თქვენ არავინ არ გეყოლებათ.

ტატიანა – (ისევ აღმაცერად ათვალიერებს) ვნახოთ... ვნახოთ...

ზეზვა – რას იტყვით, სასადილო ოთახში ხომ არ გავსულიყავით?!

ჯონი – სიამოვნებით... (მუცელზე ხელს მოისვამს) რალა დაგიმალეთ და გემრიელ სადილზე უარს არ ვიტყვოდი.

ზეზვა – მობრძანდით... (გაუძღვება, ერთ-ერთ კარს გამოაღებს) ღმერთო ჩემო, ეს ხომ ტანსაცმლის კარადაა, სად არის სასადილო ოთახი?!.. ჰო. აქეთ შემობრძნდით, ამჯერად ნამდვილად არ შემეშლება!

ტატიანა – (დაეჭვებულია) საკუთარ ბინაში ოთახებს ვეღარ აგნებთ?!

ზეზვა – ხომ გესმით, ჩემი მდგომარეობა, ქალბატონო, ბედნიერებამ თავბრუ დამახვია.

მზია – ბატონო ზეზვა, ისევ ის ქალია, წელან რომ დარეკა, ოღონდ გამაფრთხილა, არ უთხრა, რომ მე ვარო.

ზეზვა – (თვალეებს გადაუტრიალებს) ქალი არ იქნება... ალო... აა, ბატონო თენგიზ, როგორ ბრძანდებით! (სტუმრებს ანიშნებს, აკი გითხარით ქალი კი არა კაციაო, მზიას კი სამზარეულოსკენ მიუთითებს) რაო, რა გითხრათ? რა ვქნა, გადამრევს მოსამსახურე გოგო! უნდა მაპატიოთ, ძვირფასო თენგიზ, თქვენი შეკვეთილი სურათისათვის ჯერჯერობით ვერ მოვიცალე... ხომ გესმით, მთავრობის ციხის პანოზე ვმუშაობ...

კი, კი, ისეთი დაწესებულებაა, მთავარია გარედან კარგად გამოიყურებოდეს... დავაგვიანებ? არა, არც ისე, ჯერჯერობით გონებაში მოთელვა მიმდინარეობს, პორტრეტის ფონზე ვფიქრობ... ჯერ არ გამოკვეთილა, მაგრამ იმედია... კი, საყვარელო... ბოდიში, ბატონო თენგიზ! **(ყურმილს დადებს)** დამკვეთია, მის სასახლეში რამდენიმე კედელი უკვე მოვხატე, ახლა ცოლის პორტრეტი უნდა, ნატურალურ ზომებში... აბა, სადილი გველოდება, მობრძანდით! **(ისმის დანა-ჩანგლის ჩხაკა-ჩხუკი, ჭიქების მიჭახუნების ხმა, ცოტა ხანში ზარი რეკავს)**

მზია – **(შემორბის)** მეძახდით?

ზეზვა – ქათამი მოგვართვი.

მზია – რომელი ქათამი?

ზეზვა – რა, ქათამი არ მოუტანიათ?

მზია – მე არანაირი ქათამი არ მინახავს!

ზეზვა – **(დაეჭვებული)** აბა, კბილები დაკრიჭე!

მზია – აჰა!

ზეზვა – **(დაათვალიერებს)** ჩიჩია არა, მაგრამ ნამდვილი კინოვარსკვლავის კბილები გაქვს... საკვირველია... პირადად შევუკვეთე კოდას შემწვარი ქათამი და...

მზია – სამაგიეროდ ტორტი გველოდება.

ზეზვა – სულ დამავინყდა, შესანიშნავი ტორტია!

მზია – თანაც შოკოლადის კრემით.

ტატიანა – ხამანკი და ტორტი?

ზეზვა – რა უშავს... მოიტანე, სწრაფად! ქალბატონო ტატიანა, სადილის გამართვა, მზარეულობა, მეორე მსახურის გარეშე ძნელია... აი. თქვენ ის ქათამი რომ გენახათ, რომელიც ჯერჯერობით ვერ მოგვიტანეს... გახსენებაზეც კი ნერწყვი მომდის. **(მზიას ტორტი შემოაქვს, მაგრამ ერთი ნაჭერი აკლია)** ეს რა არის?!

მზია – ტორტი.

ზეზვა – კი მაგრამ, ვინ გაჭრა?!

მზია – მე, ბატონო... მონამლული არ იყოს-მეთქი, წინასწარ გავსინჯე.

ზეზვა – ოჰ, შენი... **(თვალებს გადაუტრიალებს. სტუმრებს გაუღიმებს)** ხედავთ როგორ მემსახურება, როგორ მიფრთხილდება? დანარჩენებიც ასეთები მყვანან... რა ქნან, არ მომიფრთხილდებიან და ამათი აჯობებს... მიირთვით... მიირთვით... **(ლაურა ტორტის ალებას დააპირებს, მაგრამ ბებია ხელს ჩაარტყამს)**

ტატიანა – გამადლობთ! ჩვენს ოჯახში კრემიან ნამცხვარს, მითუმეტეს ნაყიდს, არ გეახლებით!

(ჯონიმ სუფრასთან ჩათვლიმა)

ზეზვა – **(მზია განზე გაიყვანა)** რატომ დაასახიჩრე ტორტი?! ახლა ველარაფერი გიხ-

სნის, აიკრიფე გუდა-ნაბადაი...

მზია – ეგრე ვიზამ, ოღონდ ჯერ ჩემი ნაწნავები დამიბრუნეთ.

ზეზვა – ნაილე, კარადაშია...

მზია – ფულიც...

ზეზვა – რა ფული!

მზია – **(ხმას აუნია)** ჩემი ფული!

ზეზვა – **(სტუმრებს მიხედავს, ხომ არ გაიგონესო)** ჰო, ჰო, კარგი, ამ ერთსაც გაპატიებ... **(ხმამალლა)** ნიძლავს დავდებ, ყავის მოდულება დაგავინყდა!

მზია – ნააგეთ, ბატონო, ყავა უკვე მზად გახლავთ!..

ზეზვა – ძალიან კარგი, მოგვართვი!

მზია – **(გახარებული შეკუნტრუშდება და ნაწნავებს გათამამებული დაიქნევს)** ახლავე, ბატონო!..

ზეზვა – **(თვალს გააყოლებს)** როგორ მინდა ჩემი გემოვნების ცხოვრების თანამგზავრი ვიპოვო, თუ გამიმართლდა, მეუღლეს ხელისგულზე ვატარებ, ცივ ნიავს არ მივაკარებ, ზაფხულში ხან სვანეთში მეყოლება, ხან ზღვაში ვაჭყუმპალავებ... მერე შვილები შეგვეძინება, პირველ შვილს რა თქმა უნდა, სიმამრის სახელს დავარქმევ...

ჯონი – **(გამოიღვიძა)** იქნებ პირველი გოგო იყოს?

ზეზვა – **(ტატიანას გადახედავს)** მაშინ დიდი ბებოს...

ტატიანა – რადგან თქვენ თვითონ წამოიწყეთ... მგონი დროა იმ საკითხზე ვისაუბროთ, რისთვისაც მოვედით?..

ზეზვა – უკაცრავად, რას გულისხმობთ?!

ტატიანა – რას და... **(ეჩურჩულება)**

ზეზვა – აა, რასაკვირველია, თქვენს შვილიშვილზე ბრძანებთ!

ჯონი – შესანიშნავი ბინა გაქვთ, ამდენი ძვირფასი ნივთი...

ზეზვა – უკვე მოასწართ დათვალიერება?

ჯონი – საქმიანი კაცისთვის თვალის ერთი შევლებაც კმარა.

(სასტუმრო ოთახში გადაიან)

ტატიანა – ჯონი, მადროვე ლაპარაკი.

ჯონი – მოასწრებ, ჩემო სიდედრო, მოასწრებ... ეს სულ თქვენი ნახატებია?

ზეზვა – დიახ, ჩემი ნამუშევრების მხოლოდ მცირე ნაწილი... რაც, ჯერჯერობით, გაყიდვას გადაურჩა... საღებავის შეშრობას არ აცდიან... ხომ ნახეთ, უკვე რამდენმა დარეკა...

ტატიანა – ჯონი, დაგავინყდა, რატომ მოვედით?!

ჯონი – ოჰ, თომავენა, თომავენა, ნეტავ

ცხრა თვე მუცელში როგორ გასძელი...

ტატიანა – მერე, ვინ გითხრა რომ გავძელი, შვიდთვიანი ვარ...

ზეზვა – ვაა, შვიდთვიანი, ქალბატონო?!

ჯონი – ჰოდა, იმას ვამბობდი... (დახედვს სურათს მოლბერტზე) ძალიან მომწონს ეს სურათი...

ზეზვა – მართლა... ეს ჩემი სტილია, ჩემი ფერნერის თავისებურებაა. შეგიძლიათ ნებისმიერი გვერდიდან დაჰკიდოთ... აი, მაგალითად, ასე ნიაგარას ჩანჩქერია... (შემოაბრუნებს) ასე – ეიფელის კოშკი, ასე კი ჩვენი სატელევიზიო ანძა და ბოლოს...

ტატიანა – შვილო, ჯონი!

ჯონი – (ყურადღებას არ მიაქცევს) განსაცვიფრებელია, ასეთი რამ ჩემს კომერციულ საქმიანობაშიც რომ ხდებოდეს... „პეუო“ „მერსედესად“ რომ მოვაჩვენო... ბევრ სურათს ყიდით?

ზეზვა – ფასი რომ არ დავარდეს, ერთ-ბაშად ბევრი ნახატი არ გამაქვს, შეკვეთების გარდა, ასე სამი-ოთხი ნახატი თვეში... დიდი ფუფუნებით არა, მაგრამ საკმაოდ ხელგამ-

ლილად ვცხოვრობ.

ჯონი – ნახატებს როგორ ყიდით?

ზეზვა – გააჩნია.. საშუალოდ ოთხი ათასად...

ჯონი – და ეს...

ტატიანა – (გულმოსული) ჯონი, ბოლოს და ბოლოს დამაცდი თუ არა ლაპარაკს?!

ჯონი – კი, თომავენა, ილაპარაკე... (ზეზვას გადაულაპარაკებს) ქალი კი არა, ნამდვილი კაჭკაჭია...

ტატიანა – მაშ, ასე, ბატონო ზეზვა...

ლაურა – ტატო, მშია...

ტატიანა – ახლა არ ისაძლიე?

ზეზვა – ტორტს ხომ არ მიირთმევთ?

ტატიანა – ხომ გითხარით, კრემიან ნამცხვარს არ გეახლებით-მეთქი.

ზეზვა – სანყენია, თავიდან რომ მცოდნოდა, ტორტს არ შევუკვეთავდი... მგონი სასადილო ოთახში შოკოლადის ფილა უნდა გვექონდეს, ხომ არ მოგიტანოთ?

ტატიანა – შოკოლადს მეც გეახლებით!

ზეზვა – შესანიშნავია, გამიგონია „ბარამბოს“ შოკოლადი ყველაზე მწარე ენასაც კი ატკბობსო!

მეორე მოქმედება

ისმის შტრაუსის ვალსი. ზეზვა მოლბერტთან დგას და თითქოს ყოყმანობს, ხატვა დაიწყოს თუ არა. შემოდის ტაფის წმენდით წინსაფარაკრული მზია.

მზია – ძლივს არ მოვრჩი!.. ჭურჭლის მრეცხავად ან სხვა მოსამსახურე უნდა აიყვანოთ, ანდა ერთჯერადები შევიძინოთ, ჭამა-სმის შემდეგ მთელ სუფრას ხელს რომ მოვხვევთ და სანაგვეში ჩავუძახებთ, თორემ, არ გებრალეებით? ნახეთ, რას დაემგვანენ ჩემი ლამაზი თითები. (ვითომ წაუტირებს)

ზეზვა – მაჩვენე? მართლა ლამაზი ხელეები გქონია. აქამდე რატომ ვერ შევამჩნიე... (ტაფას გამოართმევს და მაგიდაზე დადებს) აბა, მარჯვენა ჰაერში ისე დაიჭირე, თითქოს ყურძნის მტევანი ეკიდოს, მერე ნელა დაუშვი ჩემ მარცხენა მხარზე... აი ასე! (ხელს წელთან შეუცურებს)

მზია – ეე, რას შვრებით, დედიკონა!.. ჩვენს კონტრაქტში, მგონი, ეგეთები არ ეწერა!

ზეზვა – ეტყობა, ყურადღებით არ ნაიკითხე – მეექვსე პარაგრაფი, მუხლი „ბ-ე“ – მოსამსახურე ვალდებულია უსიტყვოდ დაჰყვეს პატრონის ნება-სურვილს... წინააღმდეგ შემთხ-

ვევაში... (მითხრობს და სახეს მიუახლოვებს)

მზია – რას შვრებით-მეთქი! თქვენ მე ისეთი ხომ არ გგონივართ, ტელეფონზე რომ გეჟღერტულებათ... (კარს შემოაღებს თიკა)

თიკა – ოჰო, აქ რა ხდება? ბოდიში, დაუკაკუნებლად შემოვედი, მაგრამ სხვაგვარად ასეთ სასიამოვნო სიტუაციაში ხომ ვერ გიხილავდით!.. ხელს ნუ შეიშლით, გააგრძელეთ, გააგრძელეთ... უენოო, მუნჯოო, სოფლელი გულუბრყვილოო და სხვისი კაცების დანერა კი კარგად გცოდნია! (მზია ზეზვას მუჯღუგუნებით გამოაცილებს)

მზია – როგორ გეკადრებათ, დეიდა თიკა!

თიკა – შეგეშალა, დეიდა კი არა ბებია ვარ, ბებია!.. უყურე ერთი ამ ენაგატლეკილ უსირცხვილოს! ტელეფონზე შენ მელაპარაკებოდი, არა?

მზია – მეც ხმაზე გიცანით, დეიდა-ბებია, თქვენ კიდევ ის „დამკვეთი“ ბრძანდებით!.. (ზეზვას გადახედავს) ეეჰ, კაცი რომ ვიყო, თანაც თავმოყვარე, ამ ქალბატონის დაგებულ მახეში რაღა გავებმეოდი.

თიკა – რას მაკადრებს ეს გომბიო! (ხელჩანთა მიაგდო და მკლავებს იკაპინებს. კარატეს ილეთები) ამოიღე, ზეზვა, ხმა, ცოცხალი ხარ თუ მკვდარი!.. შენი კომპანიონის შეურაცხყოფა

შენი დამცირება არ არის?

ზეზვა – (ქალებს შუაში ჩაუდგება) აბა, „კომპანიონო“, ფული მოიტანე?

თიკა – რა ფული?

ზეზვა – ბანკში შესატანი, პროცენტის დასაფარი თანხა!.. პირველად გესმის?

თიკა – მდიდარ, სულელ გოგოს იმიტომ გირიგებ, რომ ბანკის პროცენტიცა და ვალიც უჩემოდ დაფარო!

ზეზვა – ამ ბინის დაქირავება ვინ მოიფიქრა, შენ თუ მე?

თიკა – ჩვენი ბედნიერებისათვის, ძვირფასო...

ზეზვა – რომელი ბედნიერებისათვის, ციხემდე რომ მიმიყვანს?

თიკა – რა მოხდა მერე, ყველაზე ღირსეული ხალხი დღეს ციხეშია!.. ტელეფონში ხომ შეპირდი „პენიტენციალურ მინისტრ ქალბატონს,“ ანუ მე, პანო უნდა მოგიხატო! (იცინის) კაი კომფორტული ლუქს-კამერა... საქმელ-სასამელს არ მოგაკლებ, ყოველდღე ვივლი! ხანდახან ამ ძვირფასსაც შემოგიგზავნი – რაც გინდა და საიდანაც გინდა უყავი! მაინც ყრუ-მუნჯია, გააპროტესტებს თუ რა!..

მზია – რა მაკადრა, დედიკონა! (გაინია მაგრამ ზეზვა აჩერებს)

ზეზვა – დამცინი კიდევ?

თიკა – მამ რა ვქნა, ორჯერ მოვედი და ორჯერვე მოსამსახურე გოგოს ჩახუტებულს შემოგისწარი და, მე გული და ნერვები არ მაქვს? (ხელჩანთიდან ცხვირსახოცს ამოიღებს და წაუცრემლებს)

ზეზვა – ახლა ამეების დრო არ არის, ხომ იცი, თუ ხვალ შუადღემდე დავალიანება არ დაფარე...

თიკა – რა ვქნა, ჩემო საბრალო, ლატაკო ბიჭო... თუ დაგაპატიმრეს, ის მაინც მეცოდინება, რომ ამ პროვინციელი კონკიასგან შორს იქნები... ჰო, მართლა, სურათი დაამთავრე?

ზეზვა – რომელი სურათი?

თიკა – შენმა სასიამომომ დამირეკა, შიშველი ქალის სურათი შევუკვეთეო.

ზეზვა – დაგირეკა თუ შეხვდით?

თიკა – დამირეკა.

ზეზვა – დაიფიცე!

თიკა – ჩვენს უმანკო სიყვარულს გეფიცები!

მზია – (ჩაიცინებს) „უმანკო!“

თიკა – არ შეიძლება, ამის თანდასწრებით, თავი რომ შევიკავოთ?.. ბატონი ჯონი ძალიან კმაყოფილი იყო, სამი ათასად დავითანხმეო... თვითონ, მგონი, ოთხად ყიდის – კლიენტი უკვე ნახა.

ზეზვა – გამაგიჟებს ეს ხალხი!

თიკა – აბა, ეგრეა ბიზნესი, ყიდულობენ და ყიდიან!

ზეზვა – არარსებული როგორ უნდა გაყიდოს... აჰა, ნაილოს ეს ცარიელი ტილო.

თიკა – ცარიელი რად უნდა!

ზეზვა – აბა, ნატურის გარეშე, შიშველი ქალი როგორ დავხატო?

თიკა – ყოჩალი ბიჭი ხარ, წარმოსახვა მოიშველიე... (ჩასჩურჩულებს) მე წარმომიდგინე... აბა, წავედი... ხომ გითხარი, თუ დაგიჭირეს, არ მიგატოვებ-მეთქი... (გადის)

ზეზვა – (ფერებს ამზადებს) ასეა, „სხვისი ჭირი, ღობეს – ჩხირი“...

მზია – ეს რა თქვა, ლატაკი ბიჭო! იხუმრა თუ ვალის გარდა მართლა არაფერი გაქვთ?

ზეზვა – ხომ გაიგე, არაფერი!..

მზია – სუულ არაფერი?

ზეზვა – ჰო, სუულ... კიდევ, ციხის საგზურის ალების დიდი შანსი გამეჩითა!

მზია – დედიკონა! ღმერთო კი მომკალი, რაფერ, თქვენი ციხეში გამშვები ვარ მე?

ზეზვა – შენ ვინ გაკითხებს, ჩემო კარგო... ჩემნაირებს იჭერენ? აი, ეს ჩვენი ჯონი, ხოა დიდი ფულის მშოვნელი...

მზია – არ ვიცი!

ზეზვა – მე ვიცი... ორჯერ ჰყავდათ აყვანილი...

მზია – მერე?

ზეზვა – დაბერტყეს და გამოუშვეს!

მზია – დაბერტყეს რა, ტომარაა?

ზეზვა – უარესი! ჰოდა, ახლა შენ ხელშია ჩემი სული.

მზია – რაფერ?

ზეზვა – რაფერ და იმფერ... შენ უნდა იყო ჩემი ნატურა!

მზია – ეგ რას ნიშნავს?

ზეზვა – აგერ აქ დადგები და დაგხატავ, ბანკი რომ მოვიწყვიტო!

მზია – სულ ეგ არის?

ზეზვა – ჰო, დაახლოებით...

მზია – (პოზაში გაჩერდება) კი ბატონო, მიდით, დამხატეთ.

ზეზვა – მაგრამ ამისთვის მომზადებაა საჭირო... „ნატურშჩიცობა“ სერიოზული, საპასუხისმგებლო პროფესიაა... ერთგვარი მსხვერპლის გაღებაც არის, ხელოვნების წინაშე... მხატვრის შთაგონება ბევრად არის დამოკიდებული დასახატ ინდივიდზე... (საღებავებს ერთმანეთს შეურევს და ტილოზე ფონს ამზადებს)

მზია – (გულგანყალბული) ბატონო ზეზვა, არ შეიძლება უფრო მარტივად, გასაგები ენით ამიხსნათ, რა უნდა გავაკეთო?

ზეზვა – პირველ რიგში წინსაფარი მოიხ-

სენი.

მზია – (იციინის) დედაა, ამას ამსიგრძე ოპერა რად უნდოდა! აჰა...

ზეზვა – ახლა... ხომ გითხარი, ხელოვნება მსხვერპლს მოითხოვს-მეთქი.

მზია – კი მითხარი, მერე, რა ვქნა, ციკანი დოვუკლა?

ზეზვა – ციკანი არა... უნდა გაიხადო!

მზია – (ეგონა მოესმა, ღიმილი შეაცივდა) რა უნდა ვქნა?

ზეზვა – მართალი რომ გითხრა, ეს ჩემი ახირება სულაც არ არის, ჯონის შეკვეთაა ასეთი!.. (საქალაღმდეგად სურათს ამოიღებს) ა, ამნაირი ნახატები ხომ გინახავს?

მზია – შიშველი ქალი...

ზეზვა – შიშველია, მაგრამ ხომ ლამაზია?

მზია – ჰო, არა უშავს, მაგრამ მე რა შუაში ვარ?

ზეზვა – კარგად დააკვირდი, როგორი ხაზებია, როგორი პროპორციები, შუქ-ჩრდილები როგორ გადადიან, გეგონება ტაიფუნი მიჰქრის ყვითელ უდაბნოზე. მუცელი მკვრივი და ენერგიულია, თითქოს სისხლის ვენებიანი ჩუხჩუხიცი კი გაესმის... ახლა მკერდი – დაკიდული კამკამა ნვეთები... ეს ყველაფერი ცოცხალი ნატურიდან შექმნა მხატვარმა.

მზია – და თქვენ გინდათ, მეც ასე...

ზეზვა – მიმიხვდი!.. ძალიან დამავალებ, თუ...

მზია – (უნებურად ხელს მოუქნევს) უსინდისო! როგორ მაკადრებთ!.. ვაიმე, ძალიან გატკინეთ?.. ბოდიში, ეს როგორ მომივიდა!

ზეზვა – არა უშავს, აღნიშნულ საკითხზე სილა სხვა დროსაც მიმიღია... მიჩვეული ვარ! (ხატვას აგრძელებს)

მზია – დავაშავე, მაგრამ რა ვქნა, თქვენს წინაშე მაინც ვერ გავშიშვლდები!

ზეზვა – ექიმთან ხომ იხდი? ესეც დაახლოებით იგივეა.

მზია – ისე ავად არ ვყოფილვარ, რომ თუნდაც ექიმთან ტანსაცმელი შემომებდღვანა!

ზეზვა – გეფიცებით, მხოლოდ მხატვრის თვალით შემოგხედავთ... ცოტა თავიდან ჭირს, თორემ მერე...

მზია – არც მთხოვოთ! (გულხელდაკრეფილი ზურგს შეაქცევს)

ზეზვა – (ხელს ჩაიქნევს) შენი ნებაა, რა უფლება მაქვს დაგაძალო, ისედაც ქალების მიმართ ძალადობაზე ერთ-ერთ მონინავე ადგილზე ვართ მსოფლიოში, მაგრამ იცოდეთ, თქვენი უარით, ამ წუთიდან ხელბორკილი დამადეთ და სამუდამო ციხის გზას გამიყენეთ...

მზია – ოჰ!

ზეზვა – იქიდან ჩემ გამოსხნას ხომ ათჯერ მეტი დასჭირდება, ვიდრე ბანკის ვალი მაქვს.

მზია – რამდენია, მაინც!

ზეზვა – სწორედ იმდენი, რამდენიც შეკვეთილ ნახატში უნდა გადამიხადონ.

მზია – ვაი, ვაი, ვაი... (მუხლებს გამოითქევფავს)

ზეზვა – ნამზომი ჩართულია... ხვალ შუადღემდე თუ არ მოვასწარი...

მზია – ძალიან სამწუხაროა...

ზეზვა – ხელეგადაგრებილს რომ ნამაბრძანებენ, ეგებ მერე ინანო კიდევაც, მაგრამ რალა დროს... ჩავლილ მატარებელს ვინ დასწევია?

მზია – დედა, დედა, დედა! (მუხლისთავებს იჩქმეტს) არც ნანნავები მინდა, არც ფულის დაბრუნებას გთხოვთ, არც ხელფასი, ოღონდ ამას ვერა...

ზეზვა – მაშ ვის ვთხოვო?

მზია – რა ვქნა, დედიკონა! ის კახა თიკა მაინც არ გაგვეშვა, თხოვნაც არ დასჭირდებოდა! – მაპატიე, დედა ღვთისმშობელო!.. იცოდეთ, აქ რამე ხრიკი არ იყოს!

ზეზვა – გეფიცები... თუ გინდა თვალებს დავხუჭავ.

მზია – ეგ მეც ვიფიქრე, მაგრამ თვალდახუჭული როგორ დამხატავ!.. რაც არის არის! (კაბა გაიხადა, დარჩა პერანგის აშარა)

ზეზვა – (სიცილი აუტყდება) რა არის, გოგო, ეს?

მზია – ვაიმე (ტანზე დაიხედება) რა მოხდა?

ზეზვა – დღეს პერანგს ვილა იცვამს!.. ვაი, სირცხვილო! ჩქარა, ეგეც გაიხადე, ვინმემ არ შემოგვისწროს, მითუმეტეს თიკამ არ დაგინახოს... რომელ საუკუნეში ცხოვრობ, დაგავინყდა?

მზია – (შეშინებული კარისკენ იხედება და სასწრაფოდ იხდის) აჰა!

ზეზვა – (აღტაცებას ვერ მალავს) შენ რა გითხარი, ასეთ ტანს ქალი დამალავს? ერთი ეგ უმნიშვნელო ატრიბუტიც და, დავინყოთ.

მზია – (დაბნეული) რა დავინყოთ?

ზეზვა – (გაკვირვებული) რა და, ხატვა! ტილოზე ფონი უკვე მზად არის!

მზია – (ზურგს მიუშვერს) თუ შეიძლება, გამიხსენით!

ზეზვა – (ბიუსტჰალტერის შესაკრავს უხსნის) ამ სიკეთეს არ დაგივინყებ!

მზია – ვნახოთ, ვნახოთ!.. დანარჩენსაც საძინებელში გავიხდი და, როცა დამიძახებ... (საძინებელში შედის)

ზეზვა – მე უკვე გელოდები!

მზია – მეც, მაგრამ სულ შიშველი როგორ გამოვიდე?

ზეზვა – (შალს აიღებს, კართან მიდის, ოდნავ შეაღებს და ისე მიაწვდის) აჰა, ეს მოიხურე... ნუ გეშინია, ყველაფერი კარგად იქნება.

მზიას ხმა – პირობას მაძლევთ?

ზეზვა – ხომ უკვე შემოგფიცე! (მზია გამოდის შალმოსხმული. ზეზვა ტილოსთან სკამს მიუჩოჩებს) აქ დადექი, ჩემკენ იყურე, თან მარჯვენა ხელი თეძოზე შემოიდე... გაშლილი თითებით, თითქოს საკუთარ სხეულს უნდა მოეფერო... თავი ოდნავ გვერდზე... ასე... ფეხებს ნუ შეატყუებ, მარჯვენა მუხლი შალიდან გამოყავი, გამოაჩინე და ოდნავ მოხარე...

მზია – (იციინის) არ გეშინიათ, შალი რომ მოვიხსნა?

ზეზვა – ხომ გითხარი, მხოლოდ მხატვრის თვალთ გიყურებ-მეთქი.

მზია – მხოლოდ...

ზეზვა – ჰო!

მზია – სანყენია!

ზეზვა – ჩუმად, ნატურა!... ადრე თუ გვიან, შალის მოხსნა მაინც მოგიწევს. დამკვეთს უნდა რომ მკერდი ჩანდეს.

მზია – უნდა გითხრათ, რომ პატარა მკერდი მაქვს.

ზეზვა – არა უშავს... აბა, დავიწყეთ!.. თვლაზე სამი, შალს ხელი გაუშვით... ყურადღება, ერთი!..

მზია – ძალიან სწრაფად ითვლით.

ზეზვა – ორი...

მზია – ვაიმე, დედიკონა!

ზეზვა – ორნახევარი! (რეკავს ტელეფონი) ამის დრო მაქვს?.. ალო!.. ვინ? მაპატიეთ, ცუდად ისმის... ახლავე დავუძახებ... (ყურმილს მიაწვდის) მგონი დეიდა ვარო...

მზია – ღვთისმშობლო, შენ დამიფარე! (სკამიდან გადმობტება და დივანს უკან დაიმალება)

ზეზვა – დაელაპარაკე, ტელეფონში ხომ ვერ დაგინახავს.

მზია – (გამოდის სამალავიდან) ჰო, მართალი ხართ... გისმენ, დეიდა!.. კარგად... ტელეფონი ბიუროში გითხრეს?.. რას უნდა ვაკეთებდე... რას აკეთებენ მოსამსახურეები, ვქარგავ, ვკემსავ, ტელევიზორს ვუყურებ... არ ვიცი, მაგრამ ქალბატონი მასწავლის... დიახ, ქალბატონის მეუღლემ აიღო ყურმილი. რა? რას აკეთებს? რა პროფესიისაა? (ზეზვას ხელით რაღაცას ანიშნებს) ოო, როგორც შენ იტყობდი ხოლმე, ძალიან მნიშვნელოვანი ფიგურაა... წვერი აქვს... უფრო სწორად ბაჟე... ჰო, შემეშალა, ბლანჟე უნდა მეთქვა! (ზეზვა ცერს აუწევს, ყოჩალო) ბიზნეს-

მენია!.. ქუთაისურ მწვანის?.. რა თქმა უნდა, მწვანისაც... შინაურებზე კონა ხუთი შაური... ახლა ცოცხების სეზონია და... არა, ცუდად არ მიხდინა... პირველ ხელფასს ამ სალამოს ავიღებ... ვაიმე, მეძახიან, ყავა გაგიცივდებო! კარგი, კარგი... (ისევ სკამზე ადის)

ზეზვა – აბა, გავაგრძელოთ ჩვენი საქმე... (ჩართავს მუსიკას) როგორც შევთანხმდით, თვლაზე „სამი“... ერთი...

მზია – უკვე ორნახევარზე ვიყავით.

ზეზვა – თავიდან არ დავიწყეთ?

მზია – როგორც გნებავთ...

ზეზვა – ერთი... ორი... (კარზე ზარია. გა-მორთავს მუსიკას) ეს ვილაა... ასეთ ფორმაში არ მინდა გნახონ.

(მზია საძინებელში გადის. ზეზვა კარს აღებს. შემოდის ჯონი სიდედრთან და შვილთან ერთად)

ჯონი – იმედია მუშაობაში ხელი არ შეგიშალეთ.

ზეზვა – არა, რალაც დეტალებს ვაზუსტებდი და... (მიჰყავს ტილოსთან)

ტატიანა – სულ ერთი ნუთით შემოგიარეთ.

ზეზვა – რას ბრძნობთ! ნამდვილად დიდი სიურპრიზია თქვენი დაბრუნება! ძალიან გამახარეთ!..

ტატიანა – შინ, მე და ჩემი სიძე, სულ ვდარდობდით, რამე ხომ არ ვანყენინეთო... იცით, ცოტა ფიცხი ხასიათი მაქვს.

ჯონი – ჰმ! ფიცხი ხასიათი!..

ზეზვა – დაბრძანდით!.. ახლა ვილა დამშვიდებული.

თატიანა – ვერ დავჯდები. მინდა საბოლოოდ მოვილაპარაკოთ ჩემ ლაურიკოზე.

ზეზვა – ლაურიკოზე?

ტატიანა – ჰო, თქვენ მომავალ მეუღლეზე! (გაუკვირდება) პირველად გაიგეთ?

ზეზვა – დიახ, დიახ!.. როგორ არის?

ტატიანა – აგერ, თვითონაც გამოგვყვა.

ზეზვა – (ლაურიკოს ხელზე ეამბორება) მაპატიე, სიხარულმა სულ დამაბნია... (ტატიანას) ენით ვერ აღვწერ, მართლაც ძალიან მომხიბვლელია.

ტატიანა – ჰოდა, ის თქვენია და გვინდა ვიცოდეთ, რას ფიქრობთ, სამომავლოდ რა გეგმები გაქვთ?

ზეზვა – თუ ბანკმა კორექტივები არ შეიტანა, გეგმები მართლაც სერიოზული და თვალწარმტაცი მაქვს.

ტატიანა – ქორწინება ძალიან სერიოზული საქმეა, რომელსაც, დღესდღეობით, სამნუხ-აროდ, იოლად უყურებენ. აი, ჩემ დროს...

ჯონი – (ყურს არ უგდებს, მოუშთავრებე-

ლი ნახატით ტკბება) შესანიშნავია, მაგრამ, მგონი, აქ რალაცეები უნდა აკლდეს! (ხელი მოატარა მკერდის ადგილზე)

ზეზვა – მანდ რომ აკლია, ისინი „რალაცეები“ სულაც არ არის...

ჯონი – (ალტაცებით) თქვენც ძალიან გიყვართ?

ზეზვა – უნდა გამოგიტყდეთ, რომ ძალიან...

ჯონი – მერე აქ რატომ არ არიან? რამე დააშავეს?

ზეზვა – შემომეჭამა.

ჯონი – როგორ, ორივე?

ზეზვა – (გალიზიანებული) ჰო, ჯერ ერთი, მერე მეორე... მესამე რომ ჰქონოდა არც იმაზე ვიტყვოდი უარს...

ტატინა – შვილის ბედი სულ არ გაღელვებს.

ჯონი – გვაცალე, თომავენა. ეგ საქმე უკვე გადაწყვეტილია! (ზეზვას მხარზე დაჰკრა ხელი)

ტატინა – ჯერ გადახტი და ჰოპლა მერე თქვი.

(ლაურა ოთახში ყველაფერს ათვალეფერს, სინჯავს. შეაღებს საძინებლის კარს და განცვიფრებული ისევ გამოიჯახუნებს)

ლაურა – ვაიმე!

ტატინა – რა მოხდა, ძვირფასო!

ლაურა – შიშველი ქალი!

ტატინა – (თვითონაც შეიხედავს და პირჯვრს გადაიწერს) მართლაც შიშველი ქალი! (ლორნეტს მოიმარჯვებს და იწყებს ყვირილს) ეს რა უბედურებაა, რა კომმარია!.. საშინელება და თავის მოჭრა... ამ გარყვნილ კაცს ვის გადაგვიკიდეს!.. (ჯონის) ასეთი შენ არ გვეყოფოდი?

ჯონი – რა მოგეჩვენათ, თომავენა! (მიდის საძინებლისაკენ)

ტატინა – გიკრძალავ, ამ ოთახში არ შეხვიდე!

ჯონი – ბოლოს და ბოლოს ასეთი რა ხდება?

ტატინა – (სულს ძლივს ითქვამს) მოსამსახურე...

ლაურა – სრულიად შიშველი!

ჯონი – მერე, მაგას არ მაჩვენებთ (სიდდერს განზე გასწევს და გასაღების ჭუჭრუტანიდან შეიჭყიტება) ბიჭოს!.. ნეტავი რამდენი წლისაა, ეს მშვენიერება?

ტატინა – ჯონი!

ჯონი – რა მოხდა, არ შეიძლება, გავიგო?

ტატინა – ასაკი რაში გაინტერესებს?.. არა, სასწრაფოდ უნდა დავტოვოთ აქაურობა! მორჩა, ამ გარყვნილ მხატვართან საერთო აღარაფერი გვაქვს!

ჯონი – თქვენ წადით, რომ ამას დავე-

ლაპარაკო, როგორც საჭიროა! (სახელოებს აიკეცავს)

ტატინა – რაზე? რალა სალაპარაკო!

ჯონი – ჩემი თავი ჯანდაბას, გგონიათ ვაპატიებ, ამ ბატონს, პირადად თქვენს აბუჩად აგდებს? ა, თომავენა!

ტატინა – შენც კარგად გიცნობ – დარჩი, ორი უზნეო კარგად მორიგდებით!.. ნამოდი, შვილო! (ლაურას ხელკავი გამოსდო) ვიცი, ვისაც გაგაყოლებ – ჯანგულ კუკულაძესთან ბედნიერი ქალი იქნები.

ლაურა – არ მინდა კუკულაძე, მელოტია! მეს უფრო მომწონს!

ჯონი – ახლა წადი, ჩემო ჩიორა და მოგიკვდეს მამა, თუ საქმე ისე არ მოვაკვარაბჭინო, როგორც შენ გინდა! (მკერდი ჩაიმაჯილა და თვალთ ზეზვაზე ანიშნა)

ლაურა – (კისერზე ჩამოეკიდება) მამიკო, რა საყვარელი ხარ! მაგრამ მაინც რომ არ შემირთოს?

ჯონი – (საფულეს ამოიღებს) შენ დარდი გაუშვი – ამ ქვეყანაში ეს ყველაფერს აგვარებს!

ტატინა – გაუთლელი! განა არ მესმის, რატომაც მოგწონს ეს თახსირი კაცი! (ლაურა ძალით მიჰყავს)

ჯონი – ა, ხედავ? სიდდერია და რა ვუთხრა. ჩემი მეუღლე – კიდევ უარესი – მიტანა უნდათ მარტო!.. არაფერს ვაკლებ... მაინც უკმაყოფილოები არიან...

ზეზვა – მიგიხვდით! ამიტომ იძულებული ხართ ბედნიერება სხვაგან და სხვასთან ეძებოთ.

ჯონი – ოლონდ პატრონს ჩავაბარო, ამ გოგოს დარდი მომაცილებინე და მერე მე ვიცი.

ზეზვა – (ნაძალადევად) შეგიძლიათ მენდოთ!

ჯონი – ძალიან მომწონხარ! (მხარზე ხელს დაჰკრავს. გულის ჯიბიდან სურათს ამოიღებს და უჩვენებს) ა, ჩემი სულის ზიარება, როგორია, ძალიან მენახებოდა, მაგრამ ხელიკისფერი ტკაცუნა დოლარიანები რომ ჩაფუტენე მკერდის ღარში... აკი ვთქვი, ყველაფერი იყიდება-მეთქი... ბიზნესი ყოვლისშემძლეა... ან ჩაიხრჩობი ან გადარჩები...

ზეზვა – ბაზრის თავში რომ ოხრაბუშს იყიდი და ბოლოში გაყიდი, ეს რა ბიზნესია.

ჯონი – ეგაა, აბა, ან ორახუშით დაიწყებ ან ვაშლის ჩირით. ერთბაშად ხელს ვინ გაგაშლევინებს. დიდ ბიზნესს დიდი ყოვლისშემძლე უნდა მფარველობდეს, იქიდან, ჩვენ რომ ვიცი! (ცერს მალა აიშვერს) უმეტესობა, ასე ვთქვათ, ყოჩალი ბიჭებისა, სიღარიბიდან მოვედით და ახლა გვინდა ჩვენც პატარა გავხვანხვალდეთ, გავიხაროთ... რომ არაფერი მიჭყაოდეს, ამ ან-

გელოზთან ვინ მიმასუნინებდა! (სურათს ხელს დაჰკრავს) გინდა სახელი გითხრა?

ზეზვა – მაგის სახელს მეც გეტყვი.

ჯონი – საიდან, როგორ, იცნობ? (დაეჭვებით)

ზეზვა – უნდა მეთქვა გამოვიცნობ-მეთქი.

ჯონი – ა, ჩემი ხელი! შენ თუ სახელს გამოიცნობ, რა გინდა, ნახატში გადასახდელ სამი ათასს, ერთი მაგდენს კიდევ დავამატებ, თუ არა და უფასოდ უნდა გამატანო... მოსულა?

ზეზვა – (ვითომ ყოყმანობს) რა ვქნა, ჯანდაბას, მოსულა! (ჩამოსართმევად განვდილ ხელს ჰაერში შეაჩერებს) მაგრამ რომ ვერ გამოვიცნო და ციხეში მიკრან თავი?

ჯონი – ციხეში? რა მოხდა მერე, გაყიდი ამ დიდებულ სახლს და გამოგიშვებენ... რა გინდა, მე შევიძენ, აბა, ჩემ შვილს, პატიმრის მეუღლეს, უბინოდ ხომ არ დავტოვებ!.. ჰა, მოსულა?.. (სურათს ახლოს მიუტანს) იცი, რა გოგოა, თვალწარმტაცია, ტემპერამენტიანი, გაფიქრებაზეც კი ჟრუანტელი მივლის, შეიძლება ჭკუიდან გადაგიყვანოს.

ზეზვა – (ამოიოხრებს) კი, კი, ნამდვილად ეგეთია!

ჯონი – საიდან, არ გადამრიო.

ზეზვა – (გამოერკვევა) ზოგადად, ქალები ხომ ვიცი.

ჯონი – ჰო, ზოგადად შეიძლება... არ დამინყო ახლა, პირველი ასო მითხარი და გამოვიცნობო... პირველიც შენ თქვი, ბოლოც და, რა გინდა, გაიკრავ ექვსი ათასს, აქვე, ახლავე...

ზეზვა – (ოცნებობს) აუჰ, ექვსი ათასი, ამ ეტაპზე, მთელ ჩემ პრობლემებს მოხსნიდა, მაგრამ სამიც რომ დავკარგო?

ჯონი – ამ ბინის და ცხოვრების პატრონისათვის სამი რაა, გაბედე, ჰა! (ისევ ხელს გაუნვლის. ტელეფონი რეკავს)

ზეზვა – ალო!.. დიახ, გისმენთ!.. ოპერატორი?.. ა, „ქოქოს-ბანკიდან?..“ როგორ მომაგენით... თუმცა თქვენ და საგადასახადოს ვინ დამალე... არ მინდა შეხსენება... ხვალ სამ საათამდე... ორამდე?.. კეთილი, რაც ორზე მექნება, ის – სამზე... (ყურმილი დადო) მთელი ფული ფასიან ქალაქებში მაქვს დაბანდებული და ბანკის პრობლემა იმიტომ შემექმნა.

ჯონი – მერე, ხომ გეძლევა შანსი... ერთი ათასსაც დაგიმატებთ თუ თქვენი ბინით ვისარგებლებ... (თვალს ჩაუკრავს)

ზეზვა – გეკადრებათ? ბინა თავს შემოგვევლოთ!

ჯონი – მაშინ დღესვე, სამ საათზე პაემანი მაქვს ერთ უცხოელ ქალბატონთან! (უბიდან

სურათი ისევ ამოიღო, დახედა და უკან ჩაიღო) ეს ისეთი ეჭვიანია, თუ გამიგო... ნამდვილი ძუ ვეფხვია! რადგან სახელი ვერ გამოიცანით, იქნებ ამ დღეებში გაგაცნოთ კიდევ... უყვარს აპარტამენტები!

ზეზვა – ვიცი, ვიცი, გიჟდება მაგარ ცხოვრებაზე.

ჯონი – საიდან იცი?

ზეზვა – ისე, ზოგადად, ქალების ბუნებას ხომ ვიცნობ...

ჯონი – ჰო, ზოგადად შეიძლება... რამე სხვანაირად არ იფიქრო, როცა გაგაცნობ, მაინც არაფერი გამოგივა, ასაკიანი კაცები უყვარს... სურათი როდის უნდა წავილო?

ზეზვა – თუ გნებავთ ახლავე...

ჯონი – ხლავე? (ათვალისწინებს) მერე ესენი რომ არ აქვს? (მკერდზე ანიშნებს)

ზეზვა – ეგ ჩემი სტილია, ქალებს ძუძუებს არ ვუხატავ.

ჯონი – რატომ (უფრო მეტი ინტერესით დააკვირდება)

ზეზვა – რა ვიცი, კაცია და გუნება... გუდიანაშვილი, მაგალითად, ყურებს არ უხატავდა.

ჯონი – ქალებს, ყურები, მაინცდამაინც არ სჭირდებათ, მაგრამ ძუძუები?.. ის სურათი რომ წავილო? (კედელზე ჩამოკიდებულ ნატურმორტზე მიუთითებს)

ზეზვა – (გაბეზრებული) წაიღე...

ჯონი – ეს როდისლა იქნება?

ზეზვა – თუ ძუძუები ვიმოვე, ხვალ შუადღემდე.

ჯონი – ოღონდ, დონდლო, მოშვებული არა, ა, ისეთი, აყალყული კვიციბივით...

ზეზვა – თიკო, თიკამ, თიკას...

ჯონი – (დაეჭვებული) რაო, თიკაო?

ზეზვა – ძუძუებმა გამახსენეს... ნატურმორტიცა გვყავდა ერთი, ავლაბარში, სახელოსნოში... დღე ვხატავდით, ღამე ვანვებოდით... ცოტა მაგას კი წააგავდა! (ჯიბეზე ანიშნა, სადაც სურათი შეინახა)

ჯონი – ხალი თუ აქვს.

ზეზვა – ხალები საფანტივით აყრია...

ჯონი – არა, ერთი, მთავარი...

ზეზვა – კი აქვს.

ჯონი – ჭიპთან?

ზეზვა – არა, მარცხენა ძუძუს ძირში.

ჯონი – აუჰ, გიშველა ღმერთმა! (შუბლიდან ოფლს მოინმენდს) მეც არა ვთქვი... კიდევ კარგი ასცდა, თორემ ამასაც თიკა ჰქვია და გავგიჟდებოდი... წავედი! (ამოიღებს ნახატს ილიაში)

ზეზვა – წაგებული ნიძლავი არ დაგავინცდეთ.

ჯონი – ნიძლავი? ჰო, გეკუთვნის, რას გერ-

ჩი! ისე ჯეკპოტს გაარტყი... სალოლ... აბა, სამ საათზე დამჭირდება, აქაურობა მოანესრიგებინე მოსამსახურეს. (გადის)

ზეზვა – (სავარძელში ჩახეთქება) აუჰ, როგორ დამალეს. ეს ვინ ყოფილა, ეს... ახლა ყველაფრის მკადრებელი დეგენერატები შოულობენ ფულს. მოხსნილი, უსამსახურო, ტექნიკური, ხელოვანი და სამეცნიერო ინტელიგენცია კი გულხელდაკრეფილები შევყურებთ ამათ მიდი-მოდის...

მზია – ბატონო ზეზვა!

ზეზვა – (წამოვარდება სავარძლიდან) სიკვდილსაც დავინყებოხარ, ისევ შიშველი ხარ?

მზია – დიახ... ძალიან შემცივდა, თქვენ საწოლში ჩავნექი და ცოტა წამთვლიმა კიდევაც... გავაგრძელოთ? (ავიდა სკამზე)

ზეზვა – ჰო, მაგრამ შემკვეთმა თუ ესენი არ დაგვიუნა (ანიშნებს მკერდზე) სამაგიეროდ ტანი გაქვს უნაკლო... თიკასაც შეშურდება. (შალიდან გამოჩენილ შიშველ მუხლზე ხელს უსვამს)

მზია – რა იცით, ბატონო, თიკას ტანი?

ზეზვა – მთელმა საქართველომ იცის და მეც რომ ვიცოდე, რა გასაკვირია... სხვას რომ თავი დავანებოთ, ცნობილი მოდელია. (თითებს ფეხზე ააყოლებს)

მზია – გესმით, ახლა რას აკეთებთ?

ზეზვა – უჰ, როგორ მომივიდა... მუხლზე გაფერები!

მზია – მაშინ, ბოდში და, დეიდამ მასწავლა, ასეთ დროს როგორც უნდა მოვიქცე! (სილას გაარტყამს, სკამიდან ჩამოხტება და მეორე ოთახში გადის)

ზეზვა – (გაოგნებული) ამ ველურს საიდან გადავეყარე!.. (მთელი ხმით უყვირის) საიდან გამომეცხადე, გოგო, შენ? სხვა თუ არაფერი, ტელევიზორი მაინც არ ჩაგირთავს – სექსის ბუმია და მუხლისთავზე ხელის მოსმისთვის... (სადღაც ზემოდან ისმის გაურკვეველი ბგერების ხმები, ყურებზე ხელს მოიმყუდროვებს) ჰა, საიდან, საიდან? (ძლიერდება კოსმიური ხმები, ჯოგების ფეხთა თქარათქური. საფეთქლებზე ხელეზვარებული ჩაიმუხლებს) საიდან-მეთქი!

თიკა – (ფეხაკრეფით შემოსული უკნიდან მიეპარა და თვალბზე ხელი ააფარა) აქედან, ფისუნი, აქედან... აბა, გამოიცანი, ვინ ვარ!

ზეზვა – უჰ, ძალიან ძნელი გამოსაცნობი ხარ! (საათს დახედა)

თიკა – იმდენი ვრეკე ზარი და რომ არ გამომეპასუხე, ლამის იმ შენს პროვინციალკაზე ვიექვიანე... მომენატრე და მოვედი... ბოლოს და ბოლოს, ეს დასაწავი სურათი ხომ უნდა დაასრულო! (ინყებს გახდას)

ზეზვა – მერე, შენი პაემანი?

თიკა – რომელი პაემანი?

ზეზვა – სამ საათზე რომ გაქვს, როგორც უცხოელ ქალბატონს დანიშნული... ხუთი წუთი-ლა დაგრჩა!

თიკა – რას ბოდავ!.. სამსახურიდან დავეთხოვე, რომ ერთად ვყოფილიყავით და... ვიდრე ჯონის ამისნაირ კეკელკაზე ჯვარს იფსკენი, ასეთ კომფორტში ბაირამობა არ გვეკუთვნის? ჰა, ფისუნი, იქნებ ჯერ საწოლში და მერე... გადანყვიტე, თორემ, ხომ ვიცი, აქ ისეთი ბაზარია, კიდევ ვილაც დაგვადგება!

ზეზვა – სამსახურიდან დაეთხოვე?

თიკა – ჰო, რა მოხდა, პირველად დავეთხოვე?

ზეზვა – გააფრთხილე უფროსობა, საბოზრად მივდივარო?

თიკა – მგონი ჭკუიდან გადახვედი! (საფეთქელთან თითი დაიტრიალა)

ზეზვა – რა ძალიან გაიკვირვე, დიდუბელ ჯონის აქ, ამ ჩემს ნაქირავებ ბინაში არ დაუთქვი შეხვედრა? (კარზე ზარია) აგერ ისიც!

თიკა – ვაიმე, ჯონიმ არ შეიძლება აქ რომ მნახოს!.. სად დავიმალო? ჩქარა, ჩემი კაბა...

ზეზვა – რა დროს კაბაა, შედი საძინებელში!

მზია – ბატონო ზეზვა, ვილაც ქალი ჯონის კითხულობს?

ზეზვა – ვილაც ქალილა მაკლდა! (ხელები გაუშალა) რა ვქნა, ეგ იქნება სამ საათიანი... შემოიპატიუე!.. ჯონის ორი წუთით დაასწრო... თიკამ რომ გაიგოს, „სასიამაღროს“ ბინა ვათხოვე... (მზიას თვალთ ანიშნებს, ისიც თიკას ტანსაცმელს კარადაში შეყრის და სტუმარს შემოუძღვება)

მზია – აქეთ მობრძანდით!

ზეზვა – აა, სამზე ეს ჰყავდა დაბარებული? გამარჯობათ, ქალბატონო.

უცხოელი მეძავი – (ინგლისურად) გამარჯობათ! ჯონი აქ ცხოვრობს?

ზეზვა – რა ბრძანეთ?

მზია – ჯონის კითხულობს, აქ ცხოვრობსო!

ზეზვა – (დაიბნა) შენ, ინგლისურად...

მზია – ჩვენთან, პროვინციაში, ყველა მეორე მემწვანილე ინგლისურად ბაზრობს.

ზეზვა – ვაა!

მზია – რა ქნან, უფულო ქართველების ნაცვლად, ბაზარში სულ უცხოელები დადიან და, კომუნიკაცია როგორ დაამყარონ!

ზეზვა – კომუნიკაცია? არა, ნამდვილად გადამრევ...

უცხოელი მეძავი – ცოტა ქართულად მეხერხება...

ზეზვა – ჯონიმაც ცოტა ქართული იცის

და გაუგებთ...

უცხოელი მეძავი – (საათს დახედა, ინგლისურად) ქართველ კაცებს უყვართ დაგვიანება!

ზეზვა – (მზიას) ჩქარობს ჯონისთან შეხვედრას?

მზია – არა, იმ საქმეს, ჩვენ რომ ვიცით, რათ უნდა ენის ცოდნაო!

უცხოელი მეძავი – (ინგლისურად) მშვენიერი ბინა ჰქონია.

ზეზვა – (მზიას) რაო?

მზია – ისე მომწონს აქაურობა, ერთი-ორი კვირა ფეხს არ მოვიცვლიო.

ზეზვა – ორი კვირა რა უნდა აკეთოს?

უცხოელი მეძავი – ტრენინგები სექსუალურ საკითხებზე. (იცინის)

თიკა – (საძინებლიდან ნახევრად ჩაცმული გამოდის) რაო, რა ტრენინგებიო? ეს რა ჩიტი მოფრენილა!.. (უცხოელ მეძავს) არ გეყო, რაც ააფცქვენი, აქაც მოეთრიე? მამ შენ გაქვს ჯონისთან შეხვედრა? (მუჯღუგუნს უთავაზებს)

უცხოელი მეძავი – (ინგლისურად) ნამდვილ საგიჟეთში მოვხვდი.

ზეზვა – (მზიას) რა თქვა?

მზია – პოლიციას გამოვუძახებო.

ზეზვა – ახლა პოლიცია გვინდა?

თიკა – ნამდვილად არ გვინდა! (მაგიდიდან ტაფას აიღებს და უცხოელ მეძავს თავში უთავაზებს) აბა, ახლა სკოჩით პირი ავუკრაო... სანამ გონზე მოვა, რამეს მოვიფიქრებო... (უცხოელს კარადაში შეადგებს, კარს გადაუკეტავს და გასაღებს უბეში ჩაიღებს) ესეც ასე...

ზეზვა – საერთაშორისო სკანდალი ატყდება.

თიკა – მაგნიირები ატეხილა?.. როგორ კადრულობს ამხელა კაცი, თავის კახპას რომ აგზავნის... დაგენვათ ბუღბუღებო ბუდე? (ზარი კარზე)

ზეზვა – ამჯერად ძველი მექალთანეა, მარცხენა გულისჯიბებში შენი სურათი რომ უდევს.

თიკა – სურათი არაფერს ნიშნავს... ჯონიმ არ უნდა მნახოს, ისევე საძინებელში დავიძალევი.

ზეზვა – (გალიზიანებული თავზე ხელს წაივლებს) ეგრე ქენი!

ჯონი – (მზია შემოუძღვება) არ მიშვებთ, ხალხო?.. არა, ხომ ვარ მაგარი? თქვენს ნახატში ათასი ლარი გავაკეთე... ოთხიათასხუთასად გავყიდე!

ზეზვა, – შეუძლებელია!.. ეგ ხომ არიანადნას შეძენილი უგემოვნო ნახატის უგემოვნო ასლია!

ჯონი – თუ ბიზნესმენს ჭკუა აქვს, შეუძლებელი არაფერია... ერთი ჩემი მეგობარი

სურათებით ვაჭრობს, აქედან პირდაპირ იმას მივაკითხე... ძაან მოენონა, უნდა თბილისის ხედების ნახატები შეგიკვეთოს და კონტრაქტს გაგიფორმებს... ჯერჯერობით ოთხი ნამუშევრის შექმნა უნდა... ოღონდ ჩემი შუამავლობით.

ზეზვა – შუამავალი რად გვინდა?

ჯონი – თქვენ არ გინდათ, მაგრამ შუამავალს უნდა! (თითებს ერთმანეთს გაუსვამს) ჰო, მართლა, სად არის?

ზეზვა – ვის ეძებთ?

ჯონი – აქ ერთი უცხო ჩიტი უნდა მოფრენილიყო!

ზეზვა – კი, მოფრინდა და ისევე უკან გაფრინდა – მოულოდნელი, უფრო სარფიანი შემოთავაზება მივიღე და დღეს „ტრენინგი“ ვერ შედგებო!...

ჯონი – გავასარფიანებ მაგას, „მომსახურების“ გადასახადს წინასწარ თხოულობს და... როგორ, დიდუბელი ჯონი გადააგდო? (თავზე ხელს შემოირტყამს)

ზეზვა – მერე რატომ იხდით ვალუტაზე, ჩვენში ლარზე მომუშავე ადგილობრივი მეძავეები დაილივინენ?

ჯონი – რამდენიც გინდა, მაგრამ უცხოელი, მაინც უფრო პრესტიჟულია!

ზეზვა – მერე, როგორები არიან?

ჯონი – შეფუთვა საუკეთესო, ისე...

ზეზვა – თქვენს ასაკში მთავარი შეფუთვაა, მხოლოდ კახპებმა კი არა, „ახალმა მეგობრებმაც“ თავი შეფუთვით შემოგვატყუეს, თორემ ხომ მივხვდით, მათ შიგნითაც როგორი პოლიტიკური ათაშანგი მძვინვარებს.

ჯონი – თქვენც კარგი მაკვარანცხი ხართ, მომავალი სიძვე! (მხარზე ხელს დაარტყამს) „პოლიტიკური ათაშანგი“... მოფიქრება არ გინდა?.. არა, მაინც როგორ დამიკიდა!.. ჯონი მაგას აპატიებს? (მობილურს ამოიღებს და ნომერს აკრეფს. კარადიდან ისმის მუსიკის ხმა. ყურს მიუგდებს. გათიშავს, ისევე თავიდან აკრეფს. ისევე ისმის კარადიდან ზარის ხმა. მერე ვილაც ეპასუხება, უფრო სწორად, ღმუის) რა ხდება, ვერ გავიგე! (ჯონი ხმას მიჰყვება და კარადას მიადგება. მზიას) გააღე კარი!

მზია – ვინც ჩაკეტა იმან გააღოს, ბატონო!

ჯონი – (ახლა ზეზვას მოუბრუნდება) კარი...
ზეზვა – ვინც ჩაკეტა, იმან გააღოსო, ხომ გაიგეთ!

ჯონი – ჰოდა, ვინც ჩაკეტა ჩემი მტრედი, ჩემი მორცხვი უცხოელი... (უკაკუნებს) ახლავე, აინ მამენტ... (მზიას თვალებს გადაუტრიალებს. ისიც შედის საძინებელში და თიკასგან გასაღები გამოაქვს) ახლავე, ჩემო ანგელოზო, ახლავე! (კარადის კარი გააღო. პირზე დასკოჩილი ქალი

ჯონის პირდაპირ მკლავებში ჩაუვარდება) ეს რა უქნიათ, ასე ვინ გაგიმეტა, რა პასუხი გავცე არასამთავრობოებს, თქვენი ქვეყნის წარმომადგენლობას, ელჩს... ამდენი ჩადებული ინვესტიცია რომ ჩაიშალოს, გაუქმდეს, თავი ხომ საშვილიშვილოდ აღარ გამოიმეყოფა... წამოდი, ჩემო ანგელოზო... **(ზეზვას)** გამახსენე, საით არის საძინებელი, ახლა ამას მოსვენება უნდა...

ზეზვა – იქ არ შეიძლება.

ჯონი – რატომ?

ზეზვა – იქ ისეთი ბუაა!

ჯონი – როგორ, ფული ბუასთვის გადავიხადე?

ზეზვა – არა, ბატონო, თქვენ ჯერ არაფერი გადაგიხდიათ...

ჯონი – გადავიხდი, გამქცევები ხომ არ ვართ!

ზეზვა – როდის, ციხეში რომ მომაყუჩებენ?.. ჯერჯერობით სამზარეულოში მიბრძანდით, იქაც ისეთი დივანი დგას... მყარი, მამაპაპური...

ჯონი – რა გაენყობა... ახლა ასე იყოს, მაგრამ მომავალში... წამოდი, ჩემო ღვთაებავ! **(გადიან)**

ზეზვა – **(მზიას)** გესმის, რა ხდება?

მზია – თქვენ თუ გესმით, თორემ მე... აქეთ გაებით ხაფანგში, ხომ?

ზეზვა – მთლად არა, მაგრამ... **(მოაქვს სუფთა, ჩარჩოში ჩასმული ტილო)** სარფიანი შემოთავაზება მივიღე. ა, აქ რომ უგემოვნო ასლი ეკიდა, იმაში თუ ოთხი ათასი გადაიხადეს, დადექი და ის ოთხი სურათი შენ დახატე. **(შეაჩჩებს ფუნჯს)**

მზია – მე? დამცინით?

ზეზვა – რა არის სასაცილო, სურათები ხომ უნდა შემიკვეთონ! აბა, საქმეს შეუდექი!

მზია – კარგი, ოღონდ ნატურა დამჭირდება... **(სამზარეულოს კარზე მიუკაკუნებს)** ბატონო ჯონი, როგორ თქვით, რამდენს იხდით ერთ ნახატში?

ჯონი – სამი ათასს!

მზია – სამი ცოტაა... ვილაც თვითნასწავლი ხომ არ არის... ოთხი უნდა მაგ საქმეს.

ჯონი – მე მშრალზე მტოვებთ?

მზია – არაფერში ხუთასი რომ გრჩებათ, ეგაა მშრალზე დატოვება? თუ არ გინდათ, ნავილებთ მშრალ ხიდთან და შეიძლება ხუთზეც სიტყვა არ გვათქმევინონ.

ჯონი – ჰო, კარგი, ეგრე იყოს...

მზია – **(ზეზვას)** აბა, დავინყოთ, ოღონდ, ხომ გითხარით, ნატურა დამჭირდება-მეთქი... ერთი იქ აბრძანდით! **(ანიშნებს სკამზე)**

ზეზვა – რაო?

მზია – თუ უარს მეტყვით, ხელსაც არ გავანძრევ! **(ზეზვა სკამზე აღის)** ახლა მარცხენა ფეხი ბალეტის მოცეკვავესავით წინ გამოსწიეთ, ყელი მოიღერეთ და მოხრილი მკლავით თავზე-მით ნახევარმთვარე მოხაზეთ!

ზეზვა – დამცინი?

მზია – **(ნაზად)** „ფისუნი“, თქვენ როგორ დაგცინებთ! **(ახლოს მიდის)** რალაც მინდა გითხრათ!

ზეზვა – მითხარი და დროზე დაიწყე.

მზია – ბოდიში, რომ გაგარტყით... მაპატიეთ!

ზეზვა – ნუ ბოდიშობ, დავიმსახურე!

მზია – არც თმების საფასური მინდა, ის ფული და ხელფასიც თქვენი ჭირის სანაცვლო იყოს... ვთხოვ და, დახმარებაზე არც დეიდა გვეტყვის უარს...

ზეზვა – არა, რას ამბობ... **(კარზე ზარია. მზია აღებს და ლაურა შემოდის. მზია სამზარეულოში გადის)**

ლაურა – აი, ისევე გესტუმრეთ!

ზეზვა – რას მივანერო ასეთი ბედნიერება?

ლაურა – რა კარგია მარტო რომ ხართ!

ზეზვა – ვერ ვიტყვოდი მთლად ეგრე-მეთქი.

ლაურა – ვიდრე ცოლად გამოგყვებით, მინდა უფრო ახლოს გაგიცნოთ.

ზეზვა – გასაგებია თქვენი სურვილი, მაგრამ ახალგაზრდა ქალის სტუმრობა, მარტოხელა კაცთან, საზოგადოებაში როგორ გაუღერდება, ხომ იცით... ატეხენ ტელევიზიები მთელ ამბავს, მე შენ გეტყვი და ერთხელ თქმას იკმარებენ, დილიდან სალამომდე... კაფეში ხომ არ წავიდეთ, ჭიქა ყავაზე და ნაყინზე, ან...

ლაურა – **(სულელივით იცინის)** დაგავინყდათ რომელ საუკუნეში ცხოვრობთ?.. რასაც თქვენგან მოვითხოვ, მეეჭვება კაფეში მოხერხდეს!

ზეზვა – მაინც რას ითხოვთ...

ლაურა – მორალურად უკვე მიცნობთ, ფიზიკურად – არა... ხომ უნდა იცოდეთ ქალს, რომელსაც ცოლად ირთავთ, როგორი აღნაგობა აქვს! იქნებ სხეულზე ისეთი ნაკლი მაქვს – თმიანი მკერდი, ან...

ზეზვა – მგონი ცოტა უხერხულია...

ლაურა – **(ცდილობს ხელი პერანგს შიგნით შეუცუროს, მაგრამ ზეზვა ამის ნებას არ აძლევს)** ზაფხული რომ იყოს, პლაჟზე შევათვალიერებდით ერთმანეთს... მე და ჩემმა დაქალმა გადავწვიტეთ, სანამ ცოლად გავყვებით, საქმროს ანატომია შევისწავლოთ.

ზეზვა – ღმერთო, ჩემო!

ლაურა – რა მოხდა, პლაჟზე ან აუზში... აუზში სჯობს, თანამდებობის ხალხი, მაგალითად, საყვარელ ქალებთან აუზის კომფორტს არჩევენ... თუ მოისურვებთ, ახლავე წავალთ! (მანქანის გასაღებს ჰაერში ააგდებს) აბა, „პლაშჩის“ გახდაში მომეხმარეთ! (ზეზვა გახდის და ხელში საცურაო კოსტიუმში ჩაცმული ლაურა შერჩება), მოგწონვართ? (შებრუნდება რომ ზეზვამ ყველა მხრიდან შეხედოს)

ზეზვა – (პლაშჩის მოასხამს) ახლავე ჩაიცვით და მშობლებთან დაბრუნდით. კიდევ კარგი მამათქვენი არ გიყურებთ!

ლაურა – მამას ჩემთვის სად სცალია.

ზეზვა – დედას, ბებიას?

მზია – (შემორბის) ქალბატონი ტატიანა მობრძანდა, ფანჯრიდან დავინახე, სადაცაა ამოვა...

ლაურა – ვაიმე! (მირბის საძინებლისაკენ)

ზეზვა – (აჩერებს) არა, იქ არ შეიძლება! (ლაურა სამზარეულოსკენ წავა, არც იქ შეუშვებს, მერე კარადისკენ მიდის) მგონი იქაც ვილაც უნდა იყოს, თუმცა არა, ის ხომ გამოვიდა... შედი და ხმა არ ამოილო. (კარს მიუკეტავს)

თიკა – არ გამივიდა პატიმრობის ვადა? მომეცით ტანსაცმელი და აქედან ავახვევ!

ზეზვა – შებრუნდი უკან... ქალბატონი ტატიანა გვესტუმრა. (თიკა უკან შერბის. ტატიანა შემოდის, ლორწეტი აქეთ-იქით იყურება) ქალბატონო, ეძებთ რამეს?

ტატიანა – რამეს არა, ვინმეს!

ზეზვა – თქვენც იმ „ვინმეს“ ანატომიის შესასწავლად ხომ არ მობრძანდით?

ტატიანა – არა, მინდა მარტო დაგელაპარაკოთ... ჯონი თათბირზეა, ჩემი ქალიშვილი დაბადების დღეზე, ლაურა – ამხანაგთან... ასე, რომ შეგვიძლია მშვიდად ვისაუბროთ.

მზია – (შემოდის) რამეს ხომ არ ინებებთ?

ზეზვა – მე – არაფერი, თქვენ, ქალბატონო ტატიანა?

ტატიანა – არც – მე. (მზია გადის) დღეს ძალიან დავილაღე, მაგრამ დაუყოვნებლივ გადასაწყვეტია ერთი საკითხი (საძინებლისკენ მიდის. წინ ზეზვა გადაელობება) უნდა გამიგოთ – წარმოიდგინეთ, რა დღეში ჩავვარდებოდი, როცა ეს კარი შევალე და აბსოლუტურად შიშველი თქვენი მოახლე დავინახე!

ზეზვა – ისე მოხდა, რომ...

ტატიანა – ჯონიმ ამიხსნა, თქვენი ანუ მატერების პროფესიული ამბავია...

ზეზვა – დიახ, ასეა.

ტატიანა – ჰოდა, ჩემ სათქმელსაც მივადექით!.. იქ რა ხმაურობს? (წავიდა კარადისაკენ)

ზეზვა – იქ?.. არაფერი... თუმცა როგორ

არა, კუ გვყავს...

ტატიანა – კუ?.. ეს ოჯახია თუ ზოოპარკი... ჩემ ლაურიკოს ცხოველების ძალიან ეშინია, ისეთი ფაქიზი და მამამიტია...

ზეზვა – მეც შევატყვე... განსაკუთრებით „პლაშჩი“ რომ გაიხადა, მაშინ.

ტატიანა – ვინ გაიხადა „პლაშჩი“?

ზეზვა – ბოდიში... ბაკანი უნდა მეთქვა... კუს ხომ ბაკანი აქვს... ძილის წინ მოიხსნის, თავქვეშ ამოიდებს ხოლმე და იძინებს.

ტატიანა – რა საინტერესოა... ეგეთი კუ არ მინახავს... მაჩვენეთ, თუ შეიძლება. (კარადისკენ მიმავალს ზეზვა გადაელობება)

ზეზვა – არ ღირს, თუ გამოგვექცა, მერე ვეღარ დავიჭერთ...

ტატიანა – კვერცხისმდებელია?

ზეზვა – როგორ?

ტატიანა – კუ ხომ კვერცხებით მრავლდება!

ზეზვა – კი, კი, თანაც ღეში სამს დებს, დილით, შუადღით და საღამოს... როგორი ერობკვერცხი იცის, თითებს ჩაიკვნეტ!

ტატიანა – საოცარია!.. ჰო, რაზე ვსაუბრობდით? დიახ, ძალიან დამავალბებთ თუ ქორწინების შემდეგ მხოლოდ ნატურმორტებს დახატავთ... ჩემი ლაურიკო ვერ აიტანს აქ რომ მენატურე, საეჭვო რეპუტაციის ქალებმა იარონ.

ზეზვა – გასაგებია!

ტატიანა – თუ ამაში შევთანხმდით, მაშინ ნება მომეცით ბინა ყურადღებით დავათვალიერო, მინდა ვიცოდე, სად მოუწევს დიასახლისობა... საძინებლიდან დავინყებ...

ზეზვა – (შეაჩერებს) ვფიქრობ ჯერ მისადების, ტანსაცმლის კარადების ნახვა აჯობებს, თან ფინჯანი ყავა, მგონი არ გვანყენს და მერე, კი ბატონო... მზია, გაუძეხი ქალბატონს და მეც მალე გეახლებით! (ზეზვა კარადის კარს გააღებს) ჩუმად ვერ იქნები? ბებიაშენს რომ ენახე!

ლაურა – რა ვქნა, დამელალა მუხლები, სახლში მინდა.

ზეზვა – ახლა ტირილის დრო არ არის... ცოტაც უნდა მოითმინო!

ტატიანა – (ხმა ისმის) თქვენ არ მობრძანდებით?

ზეზვა – ახლავე, ახლავე, კუს პატარა პრობლემები აქვს და... (ლაურას) ხომ იცი, თუ ბებიაშენს შეგნიშნა...

ლაურა – (ფეხებს აბაკუნებს) მინდა, სახლში მინდა!

ზეზვა – სახლში არ ხარ? მამა, ბებია... ბარემ დედაც მოიყვანეთ და მთელი შემადგენლობა დაკომპლექტდებით...

მზია – (მისაღებიდან შემოდის) მაგის ცოლად მოყვანას აპირებთ?

ზეზვა – მაქვს სხვა გამოსავალი?

მზია – არაფერი უფარგა, არა ჭკუა-გონება, არა შეხედულება, არა... ძლიან ვნანობ შალი რომ არ მოვიხსენი. ნახავდით რა სხვაობაა ჩვენ შორის.

ზეზვა – (ამოიხრებს) უკვე ვნახე!

თიკა – (საძინებლიდან თავს გამოყოფს) მომეცით ტანსაცმელი და წავალ...

ზეზვა – როგორ, ჯონის ან ქალბატონ ტატიანას რომ გადაეყაროთ...

თიკა – გაგვიჟდები! (მოაჯახუნა კარი)

(ოთახში ინვალიდის ეტლი შემოგორდება, არაიდანას, არტაშანდადებული ცალი ფეხი გაფშეკილი უდევს და კალთაში თხილამურები და სამგზავრო ჩანთა უწყევია)

ზეზვა – ეს ვინდაა!.. ნუთუ თქვენ, ქალბატონო არიანა?

არიანა – რა, არ მელოდით?

ზეზვა – ორი კვირაო და, რატომ უნდა დაგლოდებოდით?

არიანა – ჩავედი თუ არა, ვესტიბიულში მოპრიალეულ იატაკზე ფეხი ამიცურდა და მოვიტეხე.

ზეზვა – იქნებ გაბზარულია?

არიანა – არა, მოტეხილიაო... წარმოგიდგენიათ რა დღეში ჩავვარდებოდი? თაბაშირი დამადეს!

ზეზვა – ეს სავარძელიც როგორ ოპერატიულად გიმოვიათ.

არიანა – კი, კლინიკამ მომაქირავა... ოჰ, საკუთარი სახლი მაინც სულ სხვაა – გადამავინყა ჩემი გაჭირვება.

ზეზვა – ქალბატონო არიანა, ორი კვირა, მგონი ეს ბინა თქვენი არ გახლავთ. იმდენი გადამახდევინეთ, რომ თმა ახლაც ყალყზე მადგას...

არიანა – რა ვიცოდი, ფეხი თუ მომტყდებოდა?!

ზეზვა – ცოტა ხმადაბლა, ნუ ხმაურობთ, ხალხს სძინავს.

არიანა – ხალხს რომ სძინავს, ეგ რა ახალი ამბავი თქვი, მაგრამ ჩემი ბინა რა შუაშია.

ზეზვა – იმ შუაშია, რომ ყველა ოთახი დაკავებულია და თქვენი დასარჩენი ადგილი არ გვაქვს.

არიანა – როგორ, ჩემ სახლში...

ზეზვა – ორ კვირას მაინც...

არიანა – (სავარძელს საძინებლისაკენ მიაგორებს. ზეზვა შეაჩერებს) ხელი არ მახლოთ, თორემ პოლიციას გამოვუძახებ!

ზეზვა – ორი კვირით არ მომაქირავებ?

არიანა – არ მახსოვს...

ზეზვა – თქვენ რა, ფეხთან ერთად ტვინ-

იც მოიტეხეთ?

არიანა – რევოლუცია არ მომხდარიყოდა, ნახავდით ტვინი ვინც მოიტეხა!.. ახლავე პატრულს გამოვიძახებ! (მოიმარჯვა მობილური, მაგრამ მზია არიანასაც თავში ტაფას ჩასცხებს)

მზია – დედიკონა, არ უნდა მექნა? ხომ არ მოკვდება?

ზეზვა – ნუ გეშინია, ასეთები იოლად არ კვებიან... შეაბრძანე სამზარეულოში, ჯონის გაუხარდება! (მზია არიანას ეტლს მიაგორებს)

ჯონი – (პერანგის შეკვრით გამოდის, უკან უცხოელი მეძვი მოჰყვება თმის ვარცხნით) რა ხდება, ეს ვინ ინვალისი შემოგვითესლეთ, რა ამბავია, ფულს ასეთი აურზაურისათვის ვიხდი? არ უნდა გვაცალოთ არაფერი?

ზეზვა – ჯერ ეს ერთი, თქვენი გადახდილი ფული არ მინახავს და მეორეც...

ჯონი – ნახავ, აბა საფლავეში ხომ არ წავიღებ!

ზეზვა – მე თუ ციხეში გამისტუმრებთ, მერე გინდ საფლავეში წაიღეთ და გინდ პარლამენტში...

უცხოელი მეძვი – (სავარცხლიან ხელს ირგვლივ მოატარებს, აქცენტით) ჯონი, მოაშორე ესენი!

თიკა – (საძინებლიდან შალმოსხმული გამოვარდება) რაო, რაო? ვინ არის ეს ქალი, ამდენს რომ ბედავს... ამ ჩვენ სამშობლოში ყველა თავზე არ დაგვაჯდა?

ტატიანა – (შემორბის) ჩემი სიძე, ვილაც ქალთან? აკი თათბირზე ვარო... ღლაპი გაგზარდე, ჩაგაცვი, დაგახურე, კაცად გაქციე, შე... შე... (ხელჩანთას მოუქნევს)

თიკა – მე კიდევ ამას უნდა გავუხსნორდე (უცხოელს თმაში ხელს წაავლებს)

არიანა – (სავარძლით მოგორავს და თავზე სველი ტილო ადევს) რა ამბავში ხართ... გაერთიეთ ახლავე ჩემი სახლიდან... ახლავე-მეთქი! (სავარძლიდან ვისაც მისწვდება იატაკის ჯოხს ურტყამს)

ლაურა – (კარადიდან თავს გამოყოფს) აუ, რა სანახაობაა!.. მიდით!.. დაჰკა, ბებია, დაჰკა... აბა, ყოჩაღად, მამაჩემის საყვარლებო!.. შენ გაჩუმდი!.. შენ მიდი, უცხოელო!

ტატიანა – შვილო, შენც აქა ხარ?.. დედა, ეგ ვისი რა გაცვია!

ლაურა – რაო, არ მოგწონვარ?..

ტატიანა – კი, კი, ვინ არის შენზე უკეთესი...

ლაურა – ამას არ ვევახები! (ანიშნებს ზეზვაზე)

ტატიანა – გითხარი, გაგაყოლებ კუკულაძეს-მეთქი, აქამდე ხომ შენც მოისვენებდი და მეც...

ლაურა – არ მინდა, არა, კუკულაძე მელო-

ტია, თავზე როგორ მოვეფერო!

თიკა – ნუ შეჭამე, გოგო, გული, შენც სადაც თმა აქვს, იქ მოეფერე!

ტატიანა – არა უშავს, ბებია, ჯერ ერთი, ჭკვიანების უმეტესობა მელოტია, მეორეც, მამაშენმა დედაშენს ისეთი რქები ამოუყვანა, კუკულაძის თმის ამოყვანა გაუჭირდება?

მზია – (შემოდის თავისი ჩემოდნით და ხელჩანთით. ზეზვას) კილოს მიწუნებდით და ვითომ ეს კულტურული გარყვნილები მჯობიან? ნევედი, ახლა, მე...

ზეზვა – (სასონარკვეთილი) სად მიდიხარ?

მზია – ჩავალ ჩემ სახლში, მიტოვებულია და მივეპატრონები...

ზეზვა – მერე, მე ამ დომხალში მტოვებ?

მზია – რა ვქნა, რა გიშველო!

ზეზვა – წამიყვანე და შენ სახლს ერთად მოვეპატრონოთ!

მზია – დედა! თავი სიზმარში მგონია!.. ოღონდ მოისურვე, წამოდი და იქაც შენი მოსამსახურე ვიქნები! (ზეზვა მოლბერტს ხელს დაავლებს და გარბიან)

არიადნა – თქვენ გაგწყვიტათ ჭირმა, ველარ უნდა მოგიცილოთ?

(ჭექა-ქუხილი, გვრგვინვა, ყველა გარბი-გამორბის. ბნელდება. მშვიდდება სცენა. წყნარი მუსიკა. თანდათან განათდება და გამოჩნდება გამოქვაბული, შუა ცეცხლი და ტყავებზე მიწოლილი ორი პირველყოფილი ქალი და კაცი)

მზია – (ხელს წაჰკრავს) გაიღვიძე, კაცო, არ გესმის? საგონებელში ვერ ჩაგაგდე, მთელი ღამე ღმუი და ბორგავ!

ზეზვა – (თვალეების ფშენებით წამოჯდა) აუჰ, ეს რა ვნახე, ადამიანო, ნეტა ყველაფერი მართლა სიზმარი იყო?

მზია – რა ნახე, ეგეთი, არ ითქმის?

ზეზვა – იმას რა მომაცოლებს, გახსენებ-ზეც ტანშიც მაჟრიალებს... რაო, რას მეუბნებოდი, ბოდიში, მოგატყუე, ქუთაისელი კი არა შორაპნელი ვარო... რა არის, მზია, შორაპანი?

მზია – (გაოცებული) პირველად მესმის!

ზეზვა – ქუთაისი?

მზია – ეგეც!

ზეზვა – მემწვანაილე?

მზია – არ გადამრიო, მომიყვი, რა ნახე ეგეთი!

ზეზვა – არ შემიძლია, ისედაც ტვინი მაქვს აბურღული... მაცალე, ცოტა ამოვისუნთქო!.. თანაც ძალიან მომშივდა, კუჭი დინოზავრივით შემომყმუის... მოიტანე შემწვარი ქათამი, ბრონეულის სანებლით და „შატო-მუხრანი“, ოღონდ მაცივარში ჩაციებული, არიადნას ბროლის ფუჭერებთან ერთად... მერე ყავა ტორტით, ან „ბარამბოს“ შოკოლადი...

მზია – (შეშინებული უკან დაიწევს და საფეთქელთან თითს დაიტრიალებს) ვაიმე, რას ბოდავ, ეტყობა, ნამდვილ ჯოჯოხეთში ყოფილხარ – ქათამი, „შატო-მუხრანი“, მაცივარი, არიადნა... კიდევ კარგი სიზმარი იყო და მაგ ყველაფერს გემო არ გაუსინჯე... ცოტა ძირხვენას ბოლქვები და კუს ფეხი დარჩა გამოსანუნნი და, ვიდრე სანადიროდ ნახვალ, უნდა ვიმყოფინოთ.

ზეზვა – ჰო, კუც მახსოვს... „ქოქოს-ბანკიც“, საფრთხობელასავით რომ აშინებდა ყველას...

მზია – (ხის ტაბლით საქმელს მიუტანს) მიირთვი, ნადირობისას ჯანი დაგჭირდება.

ზეზვა – (დააკვირდება. ცეცხლს გამოჩნ-რეკავს, უფრო განათდება მზია) აბა, ცოტა ხანს ასე იყავი. ფეხი ცოტა წინ გამოსწიე, იდაყვებით მუხლს დაეყრდენი და ხელები გამოიშვირე, თითქოს ხელისგულებს სულს უბერავ...

მზია – რა გემართება?

ზეზვა – არ გაინძრე-მეთქი! (წამახული ნახშირით გამოქვაბულის ბრტყელ კედელზე ხატვას იწყებს) ეგ ჩაიხსენი! (საკინძეზე ანიშნებს)

მზია – რას ამბობ, გამეიარს ვინმე და სირცხვილია... ჰო, კარგი, ოღონდ შენ არ გამიბრაზდე... არა, მაინც სად იყავი, ეგეთ ადგილას... როგორ თქვი, სადაური ვარო?

ზეზვა – შორაპნელიო!

მზია – შორაპნელიო? დიდუ, რა არის ეს სიზმარი, რას არ წამოგაროშინებს! კიდევ რაო, რა ნევიბჭუტურე? მოგატყუეო!.. ესეთი არაფერი მსმენია! რა არის, ზეზვა, ტყუილი?

ზეზვა – შენ მითხარი და მე უნდა ვიცოდე?

მზია – დედას გეფიცები თუ წარმოდგენა მქონდეს!

ზეზვა – არც მე... (ისმის კოსმიური ხმები, მუსიკა - ორივე, ზეზვა და მის მკლავებზე შეყუჟული მზია გამოქვაბულს მიატოვებენ და, დატრიალებული სცენის საპირისპიროდ გარბიან).

ნუნუ
კამუკაშვილი

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ლ
ა
ნ
ა

დედამა თქვა: პაპიდარ
საგალობლოვს მღერისო...
ფრინველებიერ მოდიან, –
ხმა გვრემს გულის ღელვისო.
როცა ნიკა გვიგალოვს,
გვნამს, სამყარო ჩვენია, –
სულოშიერ, გულოშიერ ვნეჭარებთ,
ია-ვარდი გვფენია.

ნ. კამუკაშვილი

სართვლო კალათები

პაპა, რომ წნავს წნელისაგან
სართვლო კალათებია,
ისე მოაჩუქურთმა,
მოიწონა ბებიამ.
ვენახის თავს ამშვენებს,..
გოდრებია ისინი...
დაკრეფილი მტევნები
გვილიმის და გვიცინის!
ჩურჩხელები ამბობენ:
მალე, მზეზე გავშრებით,
საახალწლოდ, ხალისით,
გველიანო ბავშვები.

საჩუქარი

დღეს პატარა დემეტრეს
შეუძინეს მანქანა,
დასვა იატაკზე და...
აქეთ-იქით აქანა.
ეს ლამაზი მანქანა
დათო პაპამ უყიდა,
თავს ინონებს დემეტრე, –
მანქანა მაქვს პულტითა.

ნიავი

ნიავი რას ჩასჩურჩულებს
ბალჩა-ბალებს, ვენახებს?!
მე თქვენთან ვარ, ნუ მოიწყენთ,
მსურს წვიმასთან მენახეთ!
მე ღრუბლებთან მივფრინავ და...
მათ გადავცემ ბარათებს;
მზემ ცოტა ხნით შეისვენოს,
გულდაგულ, რომ ანათებს.
და დაუთმოს ასპარეზი
ღრუბლის ლამაზ აკიდოს,

**ნუნუ
ქამუკაშვილი**

რომ წვიმები, სიყვარულით,
ცაზე ნაზად დაჰკიდოს!
ჩვენ, ხომ, ყველა, მოსავლის ბედს
მზეს, თუ, ღრუბლებს ვანდობთ და...
სიკეთისთვის, მადლიანო,
ცავ და მიწავ, – მადლობა!..

თუშებს

თუშეთია საოცრება, –
ყვავილების თაიგულით,
ყოველ ყვავილს ვეფერები,
და... გარშემო ცეკვით ვუვლი!
ხელს აფუნვდენ ცის კაბადონს,
გვესალმება ცისარტყელაც,
მთებზე კრავნი, – სხივთა კრავნი,
ხან, ღრუბლებში ელვა ელავს!
ვთამამობთ და... სიხარულით,
ნეტარებით გვიცემს გული, –
მთელ ცხოვრებას გაგვინათებს –
ჩვენ, – თუშეთის სიყვარული.

მომღერალი ნიკა

ნიკა, ისე ამღერდა,
რომ, გაჩუმდა ბუღბუღიცი,
ნეტავი ვინ გალობსო? –
სმენად იქცა – სუმბული.
მამას უთქვამს: პაპას გავს, –
მას ქონდაო ტკბილი ხმა!
გვიზიდავდა, გვხიბლავდა,
როგორც ტკბილი თილისმა!
დედამა თქვა: პაპიდაც
საგალობლებს მღერისო...
ფრინველებიც მოდიან, –
ხმა გვცემს გულის ლელვისო.
როცა ნიკა გვიგალობს,
გვნამს, სამყარო ჩვენია, –
სულშიც, გულშიც ვნეტარებთ,
ია-ვარდი გვფენია.

დათვი

დათვი პანტას ბერტყავს ტყეში
აქამდე, რომ არა ჩანდა, –
დაენვივნენ ყურცქვიტები,
ყველას ჰქონდა თითო ჩანთა.
დათვმა ყველას უნანილა,
გადმოევლო ტოტებს ციყვი!
მეც მომეცით, ცოტა, პანტა, –
სამადლობელს უმალ, ვიტყვი!
დამეგობრდნენ ამ სიკეთით:
ყურცქვიტები, ციყვი, დათვი,
ლამაზ დღეებს, – მეგობრობის,
ციდან ლალი მზე, თუ დათვლის?..

გაიდარა

რა ლამაზად, გაიდარა?! –
 მზემ თავისი გაიტანა,
 სხივის გამლას მთელ გულს ატანს, –
 ლამაზია, თვალად, ტანად.
 შვება იგრძნეს გვირილებმა,
 გაიღვიძეს, ადგნენ ადრე.
 ნიავი, რომ თავს ევლებათ,
 ზეიმი აქვთ წითელ ვარდებს, –
 წვიმაც ჰქონდათ, მზის სხივებიც,
 მოუტანეს სიხალისე,
 ზაფხულია, ფრინველთა ხმებს,
 გულში ყველა ციდან ივსებს.

მშვიდობის მტრედი

რას ლუღუნებს, ნეტავ, მტრედი?
 ეკითხება დედას საბა,
 მშვიდობაო, მშვიდობაო,
 მოგიტანთო ლამაზ ამბავს.
 მშვიდობაში, მშვიდობაში, –
 ყოველდღე, რომ, ვისმენტ აბა!
 საჩუქარზე, – ნეტარებით,
 ლალი მტრედიც თვალებს ნაბავს!
 რომ... მიყვარდა, დედა, მტრედი,
 უფრო, მეტად, შემყვარდა!
 ცა, – უღრუბლოდ, ნარნარებდეს, –
 და... გულს გვფენდეს ია-ვარდად!

პურის პური

პური უნდა გამოვაცხო,
 ამბობს ლიზა ბებო
 პურის გამოცხოვა იცის, –
 მართლაც სანაქებო.
 ახლა, თონეს მარილს ვაჭმევ,
 პურს მოიხდის ნანატრს;
 შვილიშვილებს მოეფერა:
 იმედას და ნატას.
 და... დაბრანულ გემრიელ პურს
 მეზობლებთან ატანს.

ბექას კვიცი

ბექამ კვიცი გაზარდა,
 კვიცი, – ნაჩუქარი,
 ხან, ნიავს ჰგავს, წყნარია,
 ხან, კი ნიავ-ქარი!
 ყოველ სიტყვას უგონებს,
 მახვილი აქვს თვალი;
 პატრონს რომ დაინახავს, –
 წამსვე, ის იქ არი.

ბექას შრომა დაფასდა, –
კვიცი არის მალი,
ბექამ, – მსურს გამოვიდე, –
კარგი ბეითალი.
ბეითალი რა არის?
ციცომ თქვა, – დარცხვენით,
– ბეითალი, დაიკო,
ექიმია, – ცხენის.

ღრუბლები

საით მიდიან ღრუბლები?..
და... საით მიუხარიათ?..
ზოგი, – სპილოა, აქლემი
და ზოგიც დიდი ხარია.
ირემი, ირემს კი ბალახს
სთავაზობს, – დიდი ხანია...
სიკეთე ზღვაა ღირსების, –
რა მეგობრულად არიან.

გამრჯე ანანო

სოფელშია ანანო,
მიეხმარა ბებოს,
მხალი ერთად დაკრიფეს, –
ქორფა, სანაქებო.
ბებო, ამ მხალს რა ჰქვია?
მხალში ხელებს ურევს...
„ნაცარქათამა“ ჰქვია, –
ანა ცქვეტავს ყურებს.
ქათამმა რომ გაიგო,
მეც ნაცარა გახლავარ;
გაიცინა, მხალს ვგეგარ?
შეგვადარეთ, აქა ვარ!
მე, ორივეს დავხატავ, –
ამყად თქვა ანანომ,
ნაცრისფერზე იტყვიან,
რომ ერთმანეთს ჰგვანანო.

მური

მურიამ თქვა: არ დამბათ,
ისეც, კარგად, ვიცავ სახლ-კარს,
ბუჩინებს და ბეკეკოებს
მოვუყვები ამბავს, – ახალს.
მთვარე კიდეც, იმედს მაძლევს,
ვანათებო არე-მარეს,
დღე, ისედაც, ნათელია, –
ამიტომაც, მიყვარს მთვარე!
კრუხ-წინილას მოვუვლი და
არ მოვაკლებ ყურადღებას,
სისირებიც მომეშველნენ
და... საამო დილა დგება.

ქალიშვილის ნაჩუქარი ფული იდო. კონდრატემა გონებაში დაიანგარიშა, რომ ეს ყველაფერი დაახლოებით ორი წელი ეყოფოდა.

კონდრატევი ცუდი მამა იყო, ამას აღიარებდა და ამიტომ კიდეც უფრო ეძვირფასებოდა ქალიშვილის საჩუქარი.

სინდისის ქენჯნის გამო ბერიკაცი შეეცადა ქალიშვილის პატარაობა გაეხსენებინა, რის სანაცვლოდაც საკუთარი ბავშვობა გაახსენდა.

დედა საღამოობით ქუჩაში არ უშვებდა, რომ უახლოესი კოლმეურნეობიდან კაციჭამიებს არ გაეტაცათ. ასეთებიც ხდებოდა. კონდრატევის გონებაში დედასა და მამას შორის ჩხუბის მივინყებულ ეპიზოდი ამოტივტივდა. მამამ კარი გაიჯახუნა და წავიდა, დედა უკან გაჰყვა. მერე კი მთელი წელი ხორცი ჰქონდათ – მამა არ დაბრუნებულა.

კონდრატევს ფიქრადაც არ გაუვლია, რომ საკუთარი მამით იკვებებოდა, მაგრამ თავად საჭმლის მონელების პროცესს ბიჭი დანაშაულად აღიქვამდა. ბერიკაცს მუცელლორობის ცოდვა გაახსენდა და სხეულში ჟრჟოლამ და ძლიერმა სპაზმმა დაუარა.

კონდრატევს ტუალეტში გონება დაებინდა. როდესაც ცნობიერება დაუბრუნდა, მხოლოდ ისღა ახსოვდა, რომ შარვალი არ გაუხდია და უნიტაზეზე არ ჩამომჯდარა. უკანალი ხელით მოისინჯა, – სიბინძურე არ აღმოჩნდა. ესე იგი, შარვალი ნამდვილად გაიხადა. ლოგიკის თანახმად, რახან შარვალი გაიხადა და უნიტაზეზე არ ჩამომჯდარა, განავალი ფეხებთან უნდა ყოფილიყო. ყველაფერი რომ ლოგიკურად გამოსულიყო, კონდრატემა განავალი უნიტაზიდან ამოიღო და იქვე დადო.

ბერიკაცმა ტუალეტიდან გამოიხედა და შეკრთა. დერეფანში დალაგებული ტომრები ცხედრებად ეჩვენა, საკვებით სავსე ცხედრებად, რომლებიც შიმშილით დახოცილიყვნენ.

„მეც ასე ვარ... – ნალვლიანად გაიფიქრა კონდრატემა და შიშის ახალმა ტალღამ გადაუარა. – მოვკვდები, მოვკვდები, ჩემო საყვარლებო!“ – აქეთ-იქით აწყდებოდა ოთახს.

უცებ მოეჩვენა, რომ ტომრები სინამდვილეში მისი გარდაცვლილი ცოლები იყვნენ, რომლებიც კონდრატევის მიწიერი სხეულით დაორსულდნენ.

ბერიკაცი კარტოფილის ტომარას გადაემხო და უხეში ქსოვილი ვნებიანად დაკოცნა. მერე კონდრატევი ბურღულიანი ტომრისკენ გადაგორდა და არაადამიანურად მიეაღერსა. შაქრიან ტომარაზე კი ტანსაცმელი გაიძრო და მორიგე-

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ობით, თითოეულ ტომარასთან სქესობრივი კავშირი დაამყარა.

– მიყვარხარ, – ყურში ჩასჩურჩულებდა კარტოფილის, შაქრისა და წინიბურას კონდრატევს.

უცებ ფარდა აეხადა შემზარავ ქუმმარტივას. კონდრატევის წინ მისივე საკრალური სხეული – სამი სასიცოცხლო ენერჯის მომნიჭებელი ცხედარი იდო და ჭამდა რა მათ, ის ჭამდა საკუთარ სიცოცხლეს. ბერიკაცის მიერ თავისი სასურსათო ორეულების გადასანსვლას, იმავე წამს მისი რეალური სიკვდილი მოჰყვებოდა. გამოსავალი დაუყოვნებლივ გამოიჩნებოდა.

– გადავრჩი, გადავრჩი! – დაიყვირა კონდრატემა და ანტრესოლისკენ გაქანდა.

„ეს მხოლოდ საჭმელია“, – ჩასჩურჩულა ეშმაკმა კონდრატევს.

„არა!“ – კონდრატევის სხეულში წკრიალა ხმა მღეროდა.

„ფულები არ გამქრალა“, – ჩასჩურჩულა გონებაში.

– ვერცხლის ფულები! – პასუხობდა კონდრატევი.

როგორც იქნა თოკი გამოძებნა და ყულფი გამოსკვნა. იუდა კონდრატემა ის ჭერთან, მილს მიამაგრა და ქრისტე კონდრატევის სამარადისო ცხოვრებისთვის თავი ჩამოიხრჩო.

თამარ ავდალიანი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პუბლიცისტური მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქართული ფილოლოგიის დოქტორანტი

ქართული აგიოგრაფიული ძეგლებში სშირად თავს იჩენს სინანულის შემცველი რაიმე ექსტი ან ქმედება, რისი საშუალებითაც წმინდანი თუ სხვა პირი ამ გრძობას გამოხატავს. ხშირად სწორედ სხეულის ენა გვიხსნის ახალ ჰორიზონტს პიროვნების შესაცნობად. ცრემლისა და ლოცვის გვერდით ხშირად გვხვდება პერსონაჟების სხეულის მოძრაობანიც, კერძოდ, „დავარდნა ქუყანასა ზედა“, „შევრდომა“, „მიმთხვევა“ და ა.შ.

თ. ავდალიანი

სინანულის სათნოების გამოვლენის ერთი თავისებურება

ქართულ აგიოგრაფიაში

სინანული ქრისტიანული ცხოვრების დასაწყისია, ამიტომაც მისი სიღრმისეული გააზრება სწორედ ქრისტიანულ ხანას უკავშირდება. ის აუცილებელი გზა იმისათვის, რომ ადამიანს უფალმა ცოდვები მიუტევოს. ყოველი ადამიანი უნდა ინანიებდეს იმ პირველცოდვას, რომელიც მთელ კაცობრიობას დამლად გასდევს. სინანული არის ადამიანის სულიერი გარდასახვა, მისი ცხოვრების მიმართულების შეცვლა.

ადამიანის სულსა და გულში სხვადასხვა განცდა, მორალური გრძობები წარმოიშობა საზოგადოებრივი ურთიერთობის საფუძველზე. ერთ-ერთი ასეთი გრძობაა სინანული, რომელიც ეუფლება ადამიანს და წარმართავს მთელ მის ქმედებას. ხშირად სიტყვას არ ძალუძს ემოციისა და განცდის სრულად გადმოცემა, ამიტომ წმინდანებთან მნიშვნელოვან როლს ასრულებს არავერბალური მოძრაობები, რაც სხვადასხვა ემოციისა თუ განცდის გამოხატვას ემსახურება. შესტებსა და მიმიკას ფსიქოლოგიაში გამოხატველ მოძრაობებს უწოდებენ. ისინი ჩვენი ემოციური განცდების ობიექტურ განსახიერებას წარმოადგენს. ამდენად, შესტს ემოციური განცდების სხეულებრივ გამოხატულებად მიიჩნევენ.

აგიოგრაფიული ნაწარმოების პერსონაჟის რაიმე ქმედება თუ საქციელი ყოველთვის ქრისტიანული სწავლებითაა განსაზღვრული. წმინდანის მიერ განვლილი გზა – ესაა გზა თეოზისისა, საკუთარი ცოდვების თვითგაზრებიდან – მონანიებამდე. „მარტვილობისა“ თუ „ცხოვრებათა“ ჟანრის პერსონაჟებს ესმით მაცხოვრის გამოცხადების არსი, ვინც საკუთარი თავგანწირვით მაგალითი უჩვენა ყველა მოკვდავს. უფალი ჯვარს ეცვა ადამიანთა სიყვარულისათვის, კაცობრიობის ცოდვათაგან დასხნისა და მარადიული სიცოცხლის დასამკვიდრებლად; ადამიანთა ცხოვრება-ცხოვნება კი სინანულის გზითაა შესაძლებელი.

ქართულ აგიოგრაფიულ ძეგლებში ხშირად

თავს იჩენს სინანულის შემცველი რაიმე ექსტი ან ქმედება, რისი საშუალებითაც წმინდანი თუ სხვა პირი ამ გრძობას გამოხატავს. ხშირად სწორედ სხეულის ენა გვიხსნის ახალ ჰორიზონტს პიროვნების შესაცნობად. ცრემლისა და ლოცვის გვერდით ხშირად გვხვდება პერსონაჟების სხეულის მოძრაობანიც, კერძოდ, „დავარდნა ქუყანასა ზედა“, „შევრდომა“, „მიმთხვევა“ და ა.შ.

ადამიანის სულიერი სამყაროს გამოხატვა, კონკრეტულად კი სინანულის გამოვლენა ქცევის, შესტისა თუ სიტყვის საშუალებით ხდება. როგორც გრივერ ფარულავა აღნიშნავს, „სწორედ მოქმედებაა ყველაზე ნათელი და გამომსახველი გადმოშლა ადამიანისა, გადმოშლა როგორც მისი გუნება-განწყობილებისა, ისე მიზნებისა. ის, რასაც ადამიანი წარმოადგენს თავის უღრმეს საფუძველში, პირველად განხორციელდება მხოლოდ ქმედების საშუალებით“ [ფარულავა 1982: 157]. მეცნიერი იქვე იმონმებს ალექსეი ტოლსტოის ლიტერატურულ წერილს, რომელშიც ეს უკანასკნელი საუბრობს შესტის მნიშვნელობაზე და გულისხმობს არა მხოლოდ ხელის მოძრაობას, არამედ ადამიანის შინაგან მდგომარეობას, მის სულიერ სამყაროს მოცემულ ნაშში, „შესტს, როგორც სხეულის მოძრაობას, შესტს, როგორც სულის მოძრაობას“ [ფარულავა 1982:157].

ქართულ აგიოგრაფიულ ძეგლებში წმინდანის ნამებასა თუ ცხოვრებას ყოველთვის თან სდევს სინანულის განცდა, რადგან მან ცოდვათა დათრგუნვითა და მონანიების გზით უნდა მოიპოვოს საუკუნო განსასვენებელი. როგორც წინარე თავებში ვსაუბრობდით, სინანულის გრძობის თავჩენა ხდება არა მხოლოდ მთავარ გმირთან, არამედ მეორეხარისხოვან, თანაც, უარყოფით პერსონაჟთანაც.

სინანულის შესტს ვხვდებით „წმინდა ნინოს ცხოვრებაში“, კერძოდ, მეფე მირიანთან. როგორც ვიცით, მზის დაბნელება თხზულების ერთ-ერთი მთავარი ეპიზოდია, რადგან ამას მოჰყვა გაქრის-

ტიანება მირიან მეფისა და მთელი ქართლისა, რომელიც „ცოდვის ნის-ლში“ იყო გახვეული. „წმინდა ნინოს ცხოვრებაში“ გამოიკვეთა მთავარი – მირიანის ფერისცვალება, რაც, ჩვენი აზრით, სწორედ სინანულის აღძვრის საფუძველზე უნდა მომხდარიყო (მი-უხედავად იმისა, რომ ტექსტის ამ მონაკვეთში ეს არ ფიქსირდება). ამ დროს იბადება ახალი ადამიანი, ახალი მირიანი, რომელსაც შიში ეუფლება და ნინოს ღმერთს სთხოვს შემწეობას. მირიანის ფერისცვალებაში, გონების შეცვლაში ღვთის ღვთის წყალობა და მიტევება უნდა ვიგულისხმეთ, რადგან ბერძნულ ენაზე სინანული (μετάνοια) სწორედ გონების შეცვლას გულისხმობს. სინანულის გრძობის გამოვლენას გვაფიქრებინებს რამდენიმე ეპიზოდი „წმინდა ნინოს ცხოვრებიდან“, რომელიც მირიან მეფის სულიერ მდგომარეობას წარმოაჩენს:

თაბარ ავდალიანი

„...შუა სამხარ ოდენ დაბნელდა მის ზედა მზე და იქმნა ღამე უკუნი, ბნელი ფრიად. დაფარნა ბნელმან არენი და ადგილნი იგინი. და განიბნინენს ურვისა მისგან და ჭირისა ურთიერთარს ყოველნი ერნი მისნი, და დარჩა მეფე მარტო და იარებოდა მათა ზედა და მალნართა შინა შეშინებული და შეძრწუნებული. და დადგა ერთსა ადგილსა და წარენირა სასოება ცხორებისა მისისაჲ. ხოლო კეთილისყოფელმან ღმერთმან აქცია გონება მისი უცნობელობისაგან ცნობად და უმეცრებისაგან მეცნიერებად, და მოეგო ცნობასა და განიზრახვიდა გულსა თვსსა და თქუა: „აჰა ესერა, ვხედავ რამეთუ ვხადი ჳმითა მალლითა არმაზს და ზადენს და არა ვპოვე ლხინება ჩემ ზედა. ან უკუე ვხადო, რომელსა-იგი ნინო ქადაგებს ჯუარსა და ჯუარ-ცუმულსა და ჰყოფს კურნებათა მრავალთა მისითა სასოებითა... მეყსეულად ჳმა-ყო და თქუა „ღმერთო ნინოსო, განმინათლე ბნელი ესე და მიჩუენე საყოფელი ჩემი, და აღვიარო სახელი შენი, და აღვმართო ძელი ჯუარისა შენისა და თაყუანის-ვსცე მას, და აღვიშენო სახლი სახლად შენდა და სალოცველად ჩემდა, და ვიყო მორჩილ ნინოსსა და სჯულსა ზედა ჰრომთასა“ [„მოქცევა ქართლისაჲ“ შ. 1963: 342]. ავტორი აგრძელებს მირიანის სულიერი მდგომარეობის შესახებ საუბარს: „მაშინ გარდამოვიდა მეფე ცხენისაგან და დავარდა პირდაქცევით ქუეყანასა ზედა სულთქუმით და ტირილით. და აღდგა და განიპყრნა ჳელნი აღმოსავლეთით და თქუა: „შენ ხარ ღმერთი ყოველთა ზედა ღმერთთა და უფალი ყოველთა ზედა უფალთა, ღმერთი, რომელი ნინო ქადაგებს, და საქებელ სახელი შენი ყოველისაგან დაბადებულისა ცასა ქუეშე და ქუეყანასა ზედა. შენ მიჳსენ ჭირისაგან და სახელსდებითა შენითა მსწრაფლ განმინათლე ბნელი ჩემი. აჰა ესერა მიცნობიეს, რამეთუ გინდა ჳსნა ჩემი და მიახლება ჩემი შენ-

და, და ან ამას ადგილსა აღვმართო ძელი ჯუარისა შენისაჲ, რომლითა იდიდებოდის სახელი წმიდაჲ შენი და იხსნებოდის საქმე ესე სასნაულთა ამათ უკუნისამდე“ [„მოქცევა ქართლისაჲ“ შ. 1963: 342].

შედარებისათვის გვინდა დავიმონმოთ არსენ ბერისეულ რედაქციაში ასახული მირიანის ფერისცვალება: „...მცირედნი რაჲ დღენი წარჳდეს, თუთ თავადი მეფე განვიდა ნადირობად დღეთა ზაფხულისათა მუხრანით კერძო და მოვლო სანახები იგი. მიერ აღვიდა მათსა ზედა თხოთისასა, რაჲთა მოიხილოს კასპი და უფლის-ციხე. მაშინ

განგებთა ზეგარდამოხთა კაცთმოყუარისა მეფისაგან პავლესებრ მოინადირა და მეყსეულად ბნელითა შეპყრობილ იქმნა და დაცემულ და ვერ შემძლებელ სლვად, რამეთუ თანა-მონადირენი იგი მისნი მცხინვარესა მას ნათელსა ჰხედვიდეს ჩუეულებისაებრ და ვიდოდეს, ხოლო მეფე დაშთომილ იქმნა, შეპყრობილი საკრველითა სიბრმისაჲთა, და ზარტყილ იქმნა და წარინირა სასოება ცხორებისაჲ. ხოლო ღმერთმან წყალობის-მოყუარემან ცვალა გონება მისი უმეცრებისაგან მეცნიერებად. განიზრახვიდა თვსაგან და იტყოდა: აჰა ესერა ვხადე არმაზს და ზადენს და არა ვპოვე ლხინება. ან შეუვრდე ჯუარცუმულსა მას, რომელსა ქადაგებს უცხოჲ იგი დედაკაცი და ჰყოფს სახელითა მისითა მრავალთა კურნებათა. მეყსეულად სიბნელე გონებისაგან განაგდო, ჳმა-ყო და თქუა: ღმერთო ნინოსო, რომელი ხარ ჭეშმარიტი ღმერთი, განმინათლე ბნელი ესე ჩემ ზედა მოხუეული და გამომიბრწყინვე ნათელი, რაჲთა აღვიარო სახელი წმიდაჲ შენი და გადიდებდე შენ. მეყსეულად აღდგა და აღიპრნა ჳელნი აღმოსავლით, ღალად-ყო და თქუა: ჭეშმარიტად შენ ხარ ღმერთი ჭეშმარიტი, შენ ხარ ღმერთი ღმერთთა და უფალი უფლებათაო, რომელმან შეჳქმენ ცანი და ქუეყანაჲ, შენ აღვიარებ და შენ თაყუანის-გცემ, რომელმან მიჳსენ ჭირისა ამისგან, და მრწამს, რამეთუ გინდა ჳსნა ჩემი, აღვიარებ სახელსა შენსა წმიდასა და თაყუანის-ვსცემ პატიოსანსა ჯუარსა შენსა“ [ძეგლები 1971: 28,29].

დამონმებული პასაჟებიდან გამომდინარე ვხედავთ, რომ ადამიანის ფერისცვალებას, მის გარდაქმნას, ხელს უწყობს სინანულის გრძობა, რომელსაც წმინდა მამები მეორე ნათლისღებას უწოდებენ. მირიანი ითხოვს ნინოს ღმერთისაგან – „განმინათლე ბნელი“, რაც სულიერი ნათლის შემოსვლას გულისხმობს მის არსებაში. აქვე გვინდა დავიმონმოთ იოანე სინელის სიტყვები, რომ სინანულია ნათლისღების განმარტებელი. ამდენად, მირიანი ნათლისკენ მიმავალი ადამიანია, რაც, ჩვენი აზრით, საკუთრივ, სინანულსაც მოიაზრებს. როგორც ვხედავთ, შატბერდისეულ ვარიანტში კარ-

გად ჩანს მირიანის შინაგანი მდგომარეობა, კერძოდ, „დავარდნა პირდაქცევით“, „განიპყრნა ხელნი“. ამ ქმედებით მკითხველი ხვდება, რომ მირიანს გაცნობიერებული აქვს საკუთარი ცოდვები, რადგან მის ქმედებაში იკვეთება უსასოობა და შიში ჩადენილი ცოდვების გამო.

აქვე გვინდა დავამატოთ, რომ ყურადღებას იქცევს არა მხოლოდ „დავარდნა“, არამედ მირიან მეფის მიერ წარმოთქმული ლოცვა და ლაღადისი უფლის მიმართ. მირიანი სასონარკვეთას არ მიეცა, მსგავსად მანასისა, რომელმაც მთელი ცხოვრება ურჯულოებაში გაატარა და ასურელებთან ტყვედ ჩავარდნილმა ნაცვლად სასონარკვეთისა, ჭეშმარიტი ღმერთი ინამა და ცოდვათა მიტევება მთელი გულით ლაღადყო. მეფის სულიერ მდგომარეობას ეფერებ ასური წარმოაჩენს და ამბობს, მიუხედავად მრავალი უძიძესი ცოდვებისა, მანასემ ცხოვრების ბოლო წლები სინანულში გაატარა.

ამდენად, არსენ ბერისეულ რედაქციაში ნახსენები მირიანის ლაღადი უფლის მიმართ იმის მომასწავებელია, რომ წყვიდადით მოცული მირიანის გონებას ნათელი მოეფინა და ხელმეორედ დაიბადა. ცრემლით ლოცვა და ვედრება უფლის მიმართ დამახასიათებელია ქართული აგიოგრაფიისათვის, „რამეთუ არარაჲ მიგუახლებს ღმერთსა უფროსს ცრემლი ლმობიერთასა“ [ოქროპირი 1955: 132]. მთელი სიმძაფრე მირიანის განცდებისა და მისი შინაგანი მდგომარეობისა გამოხატულია ერთი მოძრაობით „დავარდა პირდაქცევით ქუეყანასა ზედა სულთქუმით და ტიროდა“. როგორც იოანე ოქროპირი მოგვინოვებს: „უკუეთუ ცოდვაჲ გიქმნიეს და ბრალითა შესუარულ ხართ, განირცხით იგი სინანულითა“ [ოქროპირი 1955: 99]. სწორედ საკუთარი ბრალეულობის მძაფრ შეგრძნებას მიჰყავს მირიანი სინანულამდე. იგი „ცოდვისა ოდენ მოქმედს“ უწოდებს საკუთარ თავს და ეს სიტყვები სწორედ სინანულის განცდის შედეგად ითქმება, სიბნელიდან, ბოროტებიდან და უკეთურებიდან სინათლისაკენ სწრაფვის სრული შეგნებითა და მზაობით.

სინანულის გამოხატველ შესტთა ამსახვეველი პასაჟები „შუშანიკის წამებაშიც“ გვხვდება. თხზულებაში დედოფლის ცხოვრების რეალისტური სურათებია ასახული, რაც მკითხველს საშუალებას აძლევს რეალურში იდეალური იხილოს, მძაფრად შეიგრძნოს პერსონაჟის სახის ამაღლებულობა, მისი სულიერი ახოვანება და მარადჟამ მღვიძარება მარადიული ცხოვრების მოსაპოვებლად.

წმინდანობა მრავალი ხილული და უხილავი წინააღმდეგობის გადალახვით მიიღწევა. „მარტვილობაში“ იაკობ ხუცესი დედოფლის პლასტიკის გამოხატველი სცენებით, მისი შესტებისა და მიმოხრის აღწერით (რაც თავისთავად, შუშანიკის სულიერი ძვრების გარეგანი გამოხატულებათა) ცდილობს გადმოსცეს მისი სინანული და მწუხარება. აგიოგრაფი მთელი სიცხადით წარმოაჩენს დედოფლის ემოციას, როდესაც იგი ვარსქენის გამაზღვანებას შეიტყობს:

„ვითარცა ესმა ნეტარსა შუშანიკს, დავარდა იგი ქუეყანასა ზედა და თავსა დამართ სცემდა...“ [ქეგლები 1963: 12]. ანალოგიური ეპიზოდია გადმოცემული, როდესაც შუშანიკი შვილების გამაზღვანების ამბავს გაიგებს: „მაშინ იწყო თავუანის-ცემად ღმერთისა მიმართ ტირილითა დიდითა და თავსა თვსსა ქუე დამართ სცემდა“ [ქეგლები 1963: 23]. შუშანიკის სულიერი მდგომარეობა და მწუხარება ჩანს შემდეგ ეპიზოდშიც – „და ვითარცა მწუხრისა ჟამი აღასრულეს, სახლაკი ერთი მცირე პოვა მახლობელად ეკლესიასა და შევიდა მუნ შინა სიმწარითა სავსე და მიეყრდნა ყურესა ერთსა და მწარითა ცრემლითა ტიროდა“ [ქეგლები 1963: 13]. გრივერ ფარულავა ამ შესტის შესახებ ამბობს: „უფრო ადრე და საჯაროდ მან (შუშანიკმა) ქმრის „უბადრუკობა“ და „საწყალობლობა“ გამოიტყრა, ახლა კი, საკუთარი თავის წინაშე მარტოდ დარჩენილი, მინიერი ცხოვრების უკვე დაწყებულ იავარქმნას გლოვობს“ [ფარულავა 1987: 120]. როგორც ვხედავთ, ცრემლს, ტირილსა თუ გოდებას თან ახლავს „თვითგუემა“, „დავარდნა“, რაც სინანულის განცდას უფრო მეტი სიმძაფრითა და დრამატიზმით წარმოაჩენს. ადამიანის სხეულის მოძრაობა მკითხველისათვის უფრო მეტად თვალსაჩინოს ხდის პერსონაჟის სულში მიმდინარე უდიდეს ძვრებს, მის ფსიქოლოგიურ განწყობასა და მდგომარეობას.

უნდა აღინიშნოს, რომ იოანე საბანისძის „აბო თბილელის წამებაში“ სინანულის სათნოების გამოხატველი პასაჟები არ გვხვდება, თუმცა, შესაძლებელია, აბოს ქმედება, რომელიც მის ნათლისღებას უკავშირდება, სინანულის გამოვლენის გამოხატულებად ჩავთვალოთ.

იოანე ნათლისმცემელი ნათლისღების წინ აღსარებასა და ცოდვათა დათრგუნვას სთხოვდა ხალხს მათივე სულის ცხოვნებისათვის, რაც სინანულის გრძნობის გარეშე შეუძლებელია. აქვე გვინდა დავიმოწმოთ იოანე სინელის სიტყვები, რომ ნათლისღებით ადამიანი პირველქმნილი ცოდვებისაგან იწმინდება და ღმერთს რომ ეს საიდუმლო ჩვენთვის არ მოენიჭებინა, ძნელად თუ ცხოვნიდებოდა ვინმე (იოანე სინელი 2014: 105).

აბო თბილელი თეოზისის გზაზე შემდგარი წმინდანია. ქრისტიანული მოძღვრების ერთ-ერთი არსებითი სიახლე ისაა, რომ მან დააფიქრა ადამიანი საკუთარ შინაგან სამყაროზე და წინ წამოსწია ნების თავისუფლება. სწორედ ეს უმნიშვნელოვანესი ასპექტები განსაზღვრავს აბოს ქმედებას. სულიერი ძიების პროცესში მყოფი აბო მხოლოდ ქრისტიანული მოძღვრების გაცნობიერების შემდეგ გადადგამს გადაწყვეტ ნაბიჯს და მოინათლება – „ისწრაფა მან მიახლებად ქრისტესსა და ნათელ-ილო... უფროს-ლა სავსე მადლითა ქრისტესითა ნეტარი ჰაბო შეეყო მარხვასა და ლოცვასა დაუბრკოლებლად“ [ქეგლები 1963: 58]. ამით იმის თქმა გვსურს, რომ აბო თბილელის ნათლისღება, რასაც თან სდევს მარხვა-ლოცვა, ეჭვი არაა მონანიების გარეშე აღეს-

რულებინა. ვინაიდან იოანე ნათლისმცემელმა ნათელს-სცა წყლითა სინანულად, შესაბამისად, აბოს ნათლისღებაც სინანულის მომასწავებელია.

სინანულის გამომხატველ ქმედებას ვხედავთ „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრებაში“, კერძოდ, ქრისტეფოროსა და თეოდორეს მეორედ გაპარვის ეპიზოდში. ტექსტიდან როგორც ჩანს, მათ ამოძრავებდათ სულიერი მოძღვრის ბაძვის ნადილი-მონასტრების აღმშენებლობა. ნეტარ გრიგოლს უფლისაგან ეუწყა, რომ არ დაებრკოლებინა ისინი, არამედ „თანა-მდგომ ექმნეს კეთილსა მას საქმესა“ [ძეგლები 1963: 279]. ნეტარი გრიგოლის მხილების შემდეგ ქრისტეფორე და თეოდორე საკუთარი ურჩობისათვის „შეუვრდეს“ მოძღვარს. ამდენად, მონაფეების შევრდომა სინანულის გამომხატველი შესტია საკუთარი ურჩობისა და თავნებობისათვის.

ქრისტეფოროსა და თეოდორეს ქმედების მსგავსი სურათი იხილება „იოანესა და ექვთიმეს ცხოვრებაში“ დიაკონთან დაკავშირებით, რომელიც საკუთარი შესამოსლის, კუართის გაცემაზე უარს აცხადებს. მამა ექვთიმე მას კიდევ ერთხელ შეახსენებს მონაგებთა დატევების მნიშვნელობას და კუართის გამო სულის წარწყმედას მონაზონთათვის შეუფერებელ საქმედ რაცხს.

მხილების შემდეგ ექვთიმემ მეცხეულად უბრძანა „მოღება ცეცხლისა და თჳსითა ხელითა შთააგდო კუართი იგი ცეცხლსა, და ესრეთ დაიწუა. ხოლო ძმა იგი შეუვრდა წმიდათა ფერხთა მისთა და შენდობაჲ ითხოვა“ [ძეგლები 1967: 78]. როგორც ვხედავთ, მთავარდიაკონი საკუთარ ურჩობას ინანიებს ამ შესტით („შეუვრდა“), რადგან პატრისტიკულ ლიტერატურაში არაერთგზისაა აღნიშნული, რომ მონაზონების მახასიათებელ თვისებათაგან ერთ-ერთი არსებითია მორჩილება-თავმდაბლობა და ის, რომ „სული თჳსი დადვა მეგობართათჳს“. ამდენად, საკუთარი ქმედებით მთავარდიაკონმა სინანული გამოხატა ნეტარი და ღირსი მამის, ექვთიმეს, წინაშე, რაც მიგვანიშნებს, რომ მძიმეა ბერ-მონაზონთა ცხოვრება და, განსაკუთრებით, მძიმეა ჯვარი წინამძღვრისა. მას ყოველი წვრილმანის გააზრებით, სინანულის გრძნობის დაბადებით მიჰყავს თავისი სულიერი ძმები სასუფეველისაკენ სავალ „ინრო გზაზე“.

მოქმედებასა და ღალადისში იხატება გმირის სულის მეტყველება. ხელთა აღპყრობანი არაერთგზის გვხვდება აგიოგრაფიის გმირების ცხოვრებათა აღწერისას. გმირის ღალადისი და მიმართვა მისი სულიერი მდგომარეობის ერთ-ერთი მთავარი სიტყვიერი გამოხატულებაა მონყალე ღვთის მიმართ, მხოლოდ მას ძალუძს ბოროტთა საპყრობილისაგან აღმოყვანა. ამის მაგალითია უცნობი ავტორის „ევსტათი მცხეთელის წამება“.

„მარტვილობაში“ ჩართულია „თარგუმი“, რომელსაც სამოელ არქიდიაკონი უყვება ევსტათის, რათა მაზდეანი ჭაბუკი ქრისტეს რჯულს აზიაროს და მისი ჭეშმარიტება შეაცნობინოს. სახარებისეული

ეპიზოდიდან იგი უყვება ეშმაკით შეპყრობილი კაცის ამბავს: „მაშინ უბრძანა ქრისტემან ერსა მას ხმელით ქუეყანით მოსვლაჲ. ხოლო ქრისტეჲ და მონაფენი მისნი განვიდოდეს ზღუასა მას, ვითარცა წმელსა, და ფერწნი მათნი არა დაილტვენეს. და ვითარცა განწდეს წმელად, და მოემთხვა კაცი ერთი, რომლისა თანა იყო ლეგეონი ეშმაკი. ღალატ-ყო და თქუა: ქრისტე, შემენიე მე, რამეთუ ბოროტად ვიგუემუბი, ხოლო ქრისტემან შეჰრისხნა ლეგეონსა მას ეშმაკსა და განვიდა მისგან და აღიდებდა ღმერთსა“ [ძეგლები 1963: 40]. ღალადით მიმთხვევა, ჩვენი აზრით, სინანულის გამომხატველი შესტია. როდესაც ცოდვებისაგან დამძიმებულ ადამიანს დაეუფლება ეშმაკი, მას მხოლოდ მონყალე ღმერთის შემწეობა იხსნის დალუპვისაგან. არქიდიაკონის მიერ მონათხრობი ეს პასაჟი, რომელიც ბიბლიურ მოძღვრებას ეფუძნება, მონოდებაა მორწმუნეებისათვის, რომელთაც სინანულის გრძნობა უნდა გამოავლინონ, რათა თავი იხსნან გვენიისაგან.

სინანულის გამომხატველ შესტს ვხედავთ „დავით და ტირიჭანის მარტვილობაშიც“, კერძოდ, თევდოსის მიერ ნერსე კათალიკოსის წინაშე ცოდვათა აღიარებას: „ხოლო თევდოსი შეუვრდა ფერწთა ნერსე კათალიკოზისათა და აღუვარნა ყოველნი იგი შეცოდებანი, რომელნი ქმნა და მოიღო ქრისტეჲს-მიერი ბეჭედი. და ჰრწმენა ყოველითა გულითა თჳსითა უფალი ჩუენი იესუ ქრისტე და ყოველნი მონამენი და წმიდანი მისნი“ [ძეგლები 1963: 191]. როგორც ვხედავთ, თევდოსიმ სასტიკი ცოდვა ჩაიდინა, თუმცა, თავინემ მას დიდსულოვნად მიუტევა. ეს ეპიზოდი გამოირჩევა თავისი დრამატიზმითა და ფსიქოლოგიზმით. აქ კარგად ჩანს თევდოსის სულიერი მდგომარეობა, სინანულის გამომხატველ სიტყვებსა და ცრემლს თან ახლავს შესტიც – „შეუვრდა ფერწთა“, რაც უფრო მეტად ამძაფრებს და ხილულს ხდის პერსონაჟის შინაგან ძვრებსა და, საბოლოოდ, მის ფერისცვალებას.

ადამიანის სულის მდგომარეობისა და მისი გარდაქმნის წარმომარჩენელია ბასილი ზარზმელის „სერაპიონ ზარზმელის ცხოვრება“, რომელშიც წმინდა სერაპიონისა და „კაცი ვინმე ზუავისა“ და შურითა აღსავსეს დიალოგს მოჰყვება ამ უკანასკნელის სინანული:

„ვითარცა მდგომარე იყვნეს ეკლესიას, მყის წინაშე ყოველთასა დაეცა კაცი იგი უწმოდ მდებარე და გარდამოაგდო ენაჲ განსივებული, საშინელთა პეროოდა და გორვიდა. მაშინ განკვრეულმან შეიპყრა ყოველნი იგი დასნი მგალობელთანი, ხოლო რომელთა ასმიოდა კაცისა მისგან გმოზაჲ იგი წმიდისათჳს, ურთიერთას იტყოდეს: „ნუუკუე მის მიერ მოინია მსწრაფლი ესე მხილებაჲ. ხოლო კაცი იგი მოეგო გონებასა და გულსწმა-ყო ცთომილებაჲ თჳსი და დაღაცათუ ენითა ვერ მეტყუელებდა, არამედ ეგრეთცა შეუვრდა მწყობრსა მას მამათასა და წინაშე მათსა აღიარა ცთომილებაჲ თჳსი. ხოლო ყოველნი იგი შეუვრდეს წმიდასა მას, რათა მიუ-

ტეოს ცოდვანი იგი“ [ძეგლები 1963: 337]. აშკარაა, ეპიზოდი გვიჩვენებს ეშმაკით შეპყრობილი კაცის ფერისცვალებასა და სინანულის გრძნობის გამოვლენას უსიტყვოდ, შესტით. სერაპიონ ზარზმელი, როგორც შუამავალი მიწასა და ზეცას შორის, უზენაესს შესთხოვს ცდომილებაში ჩავარდნილი ყრმის განკურნებას. ეშმაკით შეპყრობილი ყრმა მხოლოდ სხეულის მოძრაობით („შეუვრდა წმიდასა მას“) მიანიშნებს მას საკუთარ ვნებათაგან დახსნის სურვილს და სწორედ ამ შესტით გამოხატავს თავისი ცოდვიანობით აღძრულ სინანულის გრძნობას.

საკუთარ ცდომილებათა გამო „შევრდომა“ და სინანული ჩანს „შოი მღვიმელის ცხოვრებაშიც“. შოი მღვიმელმა სიცოცხლე განმარტოებულად გაატარა გამოქვაბულში. წმინდა მამასთან მისულმა მეფემ რა დაინახა „ხატი მისი“, „მყის დააგდო ქუეყანად შარავანდი მეფობისაჲ და განიწნა სარტყელი და მიისწრაფა და დავარდა ფერჯთა თანა ბერისათა“ [ძეგლები 1971: 142]. მეფის სინანულის შესტისა და თავმდაბლობას წმინდა მამის წინაშე ამ უკანასკნელის მხრიდან მოჰყვა შენდობა და ცოდვათა მიტევება. მეფეს მიჰბაძეს დანარჩენმა მთავრებმაც და „ყოველნი მთავარნი შეუვრდეს ფერჯთა მისთა და მიიღეს კურთხევაჲ მისიერი“ [ძეგლები 1971: 142].

ჩადენილი დანაშაულის გამომხატავ შესტს – „შევრდომას“ – ვხედავთ მაკარი მესხის „პეტრე ქართველის ცხოვრებაშიც“. მას შემდეგ, რაც ქალაქის მთავარი საპყრობილეში ჩასვამს წმინდა მამებს, საშინელი რისხვა დაატყდება ქალაქს. ამას მოჰყვება ღვთისმობში მთავრის მიერ ტყვეთა გათავისუფლება: „აღდგა მთავარი ფრიად შეშინებული და წარვიდა საპყრობილედ და შეუვრდა ფერჯთა მათდა და ითხოვდა შენდობასა“ [ძეგლები 1971: 226]. მთავარმა სიტყვითა და შესტით გამოხატა საკუთარი დანაშაული ღირსი და ნეტარი მამის წინაშე.

სინანულის სათნოების გამოვლენა ჩანს გიორგი მთაწმიდელის „იოანესა და ეფთჳმეს ცხოვრებაში“, კერძოდ, „ჰურიან ვინმე შჯულის-მეცნიერის“ ქრისტეს რჯულზე მოქცევის ეპიზოდში, როდესაც იგი მოჰყვა კათალიკოსისა და ექვთიმეს წინაშე ქრისტიანთა გმობას. მისი სიტყვებით განრისხებულმა ექვთიმემ უთხრა: „დაიყავნ პირი შენი, ბილწო ჰურიანო. და მასვე ჟამსა უტყუ იქმნა, და გარე მიექცა პირი მისი“ [ძეგლები 1971: 67]. ექვთიმეს ამ სასწაულს მოჰყვა ჰურიანთა ვნებათა დათრგუნვა და სინანული თავიანთი გულზვაობისა და „უბინო სარწმუნოების“ გმობის გამო: „იყვენეს მუნ მდგომარე სხუანიცა ჰურიანი. და შეუვრდეს ფერჯთა მამისა ეფთჳმესა, რათა შეუნდოს... მასვე ჟამსა მოიქცა

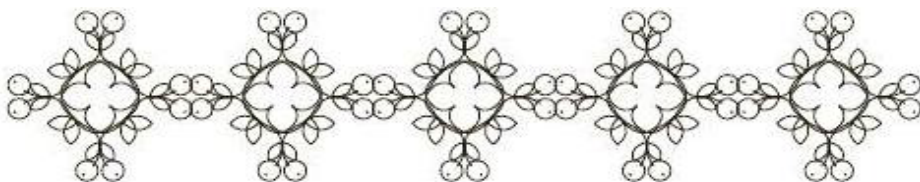
პირი მისი (ჰურიასი) და სიტყუად იწყო. და მეყსეულად შეუვრდა ფერჯთა მისთა და ქრისტეანე იქმნა და დიდად მორწმუნედ კაცად გამოჩნდა“ [ძეგლები 1971: 67].

როგორც ვხედავთ, ამ შესტის გარდა არაფერია აღნიშნული ნაწარმოებში: არც პატიების თხოვნა, არც ცრემლი. მხოლოდ „შევრდომა ფერჯთა მისთა“ გვამცნობს ჰურიანთა სულიერ მდგომარეობას. ისინი უსიტყვოდ, შესტით ინანიებენ საკუთარ შეცოდებას.

ამრიგად, დამონმებული მაგალითებიდან გამომდინარე, შეიძლება დავასკვნათ, რომ პერსონაჟის სულიერი მდგომარეობის ჩვენებისათვის დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ადამიანის სხეულის ენას. აგიოგრაფიული გმირის მხატვრული სახის წარმოსაჩენად ერთ-ერთი მთავარი სწორედ მოქმედება-მოძრაობა, პლასტიკაა, რაც მკითხველს საშუალებას აძლევს ღრმად ჩასწვდეს მთავარი გმირისა თუ ანტიგმირის განცდებს და სინანულის გრძნობა დაინახოს მათს სახეში. ვხედავთ, რომ აგიოგრაფები სინანულის წამოსაჩენად ხშირად მიმართავენ შესტიკულაციას, როგორიცაა „დავარდა“, „შეუვრდა“, „თავსა იცემდა“. აღნიშნულ შესტებს ყოველთვის მოსდევს საკუთარ ცოდვათა აღიარება.

„ცხოვრებათა“ და „წამებათა“ ჟანრის წმინდანები მუდამ ცრემლით, მარხვითა და საკუთარი თავის მხილებით ცდილობენ, მოიპოვონ ღვთისაგან შენდობა და ღირსნი გახდნენ მარადიული ცხოვრებისა. რაც შეეხება მეორე რანგის პერსონაჟებსა თუ ანტიგმირებს, მათთან ვხედავთ სინანულის სათნოებას არა მხოლოდ სიტყვიერად, არამედ სხეულის მოძრაობითაც, რასაც აგიოგრაფიულ ძეგლებში მრავლისმეტყველი ფუნქცია აკისრია. აგიოგრაფს ძალუძს ადამიანი მოძრაობათა ფონზე დახატოს, რასაც ვხედავთ მეფე მირიანისა და თევდოსის სახეთა შექმნისას. სინანულს გულწრფელობა სჭირდება, რადგან განკითხვის დღეს ყველაფერი გამოაშკარავდება. გულწრფელობა ახასიათებთ ქრისტეფორესა და თეოდორეს, რასაც ისინი სიტყვით კი არა, ქმედებით („შეუვრდნეს“) გამოხატავენ.

ამრიგად, აგიოგრაფიულ ნაწარმოებში სინანულის სათნოების გამოვლენის ერთ-ერთი თავისებურებაა შესტიკულაცია, ქმედება, რითაც იკვეთება ამ თუ იმ პერსონაჟის სულის მოძრაობა. ვფიქრობთ, შესტით მეტყველება მკითხველისა თუ მსმენლის ფენომენზეა ორიენტირებული, რათა არა მხოლოდ სიტყვიერი გამოხატვით, არამედ პლასტიკით უფრო თვალსაჩინო და ცხადი გახდეს ქრისტეს მადლს ნაზიარები გმირის შინაგან სამყაროში მიმდინარე ძვრები.

ნანა რჩეულიშვილი

ქიტიკა-პუბლიცისტიკა

მაგრამ, პოლიტიკური რომანტიზმი მხოლოდ მე-19 საუკუნის დასაწყისში არ გაჩენილა ქართულ ფილოსოფიურ-ესთეტიკურ აზროვნებაში. ამას წინ უძღოდა მნიშვნელოვანი ლიტერატურული პროცესი, განპირობებული თუნდაც პოლიტიკური ამბიციებით. ვგულისხმობთ, ქართული სამეფო ტახტის მემკვიდრეთა სევედიან ჰანგზე მომართულ პოეტურ სტრიქონებს. ამიტომაც ვიტყვით, რომ ქართულ მწერლობაში პოლიტიკური რომანტიზმი ჯერ კიდევ ბატონიშვილთა პოეზიაში ჩაისახა, - მარიამ, ქეთევან, თეკლე, მირიან და ფარნაოზ ბატონიშვილების პოეტურ რწებში, საიდანაც ამჟამად გაიყურება მოთქმამ დაკარგულ ეროვნულ თავისუფლებასა და ქართული სახელმწიფოებრიობის დამხობაზე.

ნ. რჩეულიშვილი

ქიტიკა-პუბლიცისტიკა

აკოლიტიკური რომანტიზმი

„აკოლიტიკური“ სტატიას ვუწოდებთ კიტა აბაშიძის ცნობილი პუბლიკაციის „აკოლიტიკური რომანტიზმი“ გავლენით, რომელშიც ზუსტად განისაზღვრა მე-19 საუკუნის გარიჟრაჟზე, ქართულ მწერლობაში აღმოცენებული მნიშვნელოვანი ლიტერატურული მიმდინარეობის პოლიტიკური სარჩულის არსი. „აკოლიტიკური რომანტიზმი“ 1905 წელს დაიბეჭდა ჟურნალ „მოამბის“ იანვრის ნომერში. „ანტიეროვნული ლაშქრობის წინააღმდეგ მიმართული და ქართული ეროვნული თვითშეგნების გამომავლიზლებელი“ (გ. აბაშიძე, გვ. 370) ხსენებული ნაშრომი სამართლიანად ითვლება მნიშვნელოვან დოკუმენტად ჩვენში ეროვნული თავისუფლებისათვის ბრძოლის ისტორიის მთელ მანძილზე. ხოლო ლიტერატურის ისტორიაში, პირველად, მან დაუდო საზღვარი ნამდვილ რომანტიკულ აზროვნებას, უკიდურესად პოეტური მგრძობელობით გაჯერებულსა და მხატვრული სახეებით შეფერილს. მაგრამ, პოლიტიკური რომანტიზმი მხოლოდ მე-19 საუკუნის დასაწყისში არ გაჩენილა ქართულ ფილოსოფიურ-ესთეტიკურ აზროვნებაში. ამას წინ უძღოდა მნიშვნელოვანი ლიტერატურული პროცესი, განპირობებული თუნდაც პოლიტიკური ამბიციებით. ვგულისხმობთ, ქართული სამეფო ტახტის მემკვიდრეთა სევედიან ჰანგზე მომართულ პოეტურ სტრიქონებს. ამიტომაც ვიტყვით, რომ ქართულ მწერლობაში „აკოლიტიკური რომანტიზმი“ ჯერ კიდევ ბატონიშვილთა პოეზიაში ჩაისახა, - მარიამ, ქეთევან, თეკლე, მირიან და ფარნაოზ ბატონიშვილების პოეტურ ცდებში, საიდანაც ამჟამად გაიყურება მოთქმამ დაკარგულ ეროვნულ თავისუფლებასა და ქართული სახელმწიფოებრიობის დამხობაზე.

„იგრგვინვა ცამან ჩვენზედა რისხვითა საშინელითა, დაჰფარნა ჩრდილოთ ღრუბელმან მნათობთ არენი ბნელითა, ნარჰხდეს ნალკოტნი მალაღნი, ჰო საცთურითა

ძნელითა, ვა, დიდებულნი პალატნი იქმნა მტერთ საცინელითა...“ (მარიამ ბაგრატიონი)

წარსულის იდეალურ ფერებში წარმოსახვითა და სოფლის სამდურავით სავსე ბატონიშვილთა პოეტური აზროვნება (ამაზე შორს ისინი არ წასულან) უტყუარი ფაქტია იმისა, რომ რომანტიზმის დამკვიდრებას ქართულ მწერლობაში საფუძვლად დაედო ქვეყანაში არსებული პოლიტიკური ვითარება. მაგრამ პოლიტიკური ამბიციების გარდა, ადამიანის ცნობიერებაში გაღვივებულმა ღრმა ინტიმურმა ნაკადმა წინ წამოსწია და უფრო თვალსაჩინო გახადა პიროვნული „მეს“ ფილოსოფიური სიღრმე და მისი ახალი მოთხოვნები პიროვნების თავისუფლების, მისი გამორჩეულობის შესახებ. ამიტომაც, „აკოლიტიკურს“ ვუწოდებთ რომანტიზმის ნაკადს, უკიდურესი მგრძობელობითა და „მე“-ს ღრმად ინტიმური განცდებით გაჯერებულს.

ცნობილია, რომ გერმანული რომანტიზმის ჩამოყალიბებაში დიდი როლი ითამაშა ფილოსოფოსმა ფიხტემ, რომლის ნაშრომშიც „მეცნიერებისმცოდნეობა“, დასმული იყო პრობლემა - „აბსოლუტის, უნივერსუმის წვდომის გზის“ ძიება. ფიხტეს სუბიექტური იდეალიზმი, მისი „მეს“ ფილოსოფია, საშუალებას აძლევდა რომანტიკოსებს „ჰარმონია ეძებნათ არა სინამდვილეში, არამედ უნივერსალურსა და ზებუნებრივში“ (ხავთასი, 1985, 91-92). სამყაროს აღქმის ამგვარ მეთოდს პირდაპირ ეხმაურება ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტური აზროვნების ფილოსოფია, იმის შესახებ, „რომე არის სხვა სოფელი“, რომელიც გზას უხსნის ადამიანს კოსმოსში მეტის შესაცნობად. პოეტის პირადი წერილები, რომლებიც „ალსავსეა სევედითა და დაღლილობით ცხოვრების ბობოქარი დინების გამო“, ერთმნიშვნელოვნად მიუთითებენ მის სულიერ შფოთვისა და მიღმიერ სამყაროსაკენ სწრაფვაზე. „ჩვენი არსებობის მიზნის მიუწვდომ-

ელობამ, ადამიანის სურვილთა უსაზღვროებამ და ყოველივე ამქვეყნიურის ამოებამ საშინელი სიცარიელით აღავსეს ჩემი სული“-ო, ასე წერდა ბიძას, ზაქარია ორბელიანს. (ქართველ მწერალთა ეპისტოლური მემკვიდრეობა, ტ1, 2011, 152). მისი რომანტიკული აზროვნება ჭაბუკობიდანვე გასცდა ეროვნული თვითშემეცნების საზღვრებს და მსოფლიო გონის ერთ-ერთ ნიშანსვეტად იქცა.

„ზენაართ სამყოფს“ ელტვის ბარათაშვილის სული მის ლირიკულ ლექსებში:

„მე შენსა მჭვრეტელს მავიწყდების სანუთროება, გულისთქმა ჩემი შენს იქითა ეძიებს სადგურს, ზენაართ სამყოფს, რომ დაშთოს აქ ამოაება...“ („შემოლამება მთანმინდაზე“)

ევროპული რომანტიზმისათვის დამახასიათებელ განცდათა შორს მიმავალი დისკურსები თანდათანობით იკიდებდა ფეხს ახლადგაჩენილ ქართულ რომანტიზმშიც. თუ ალექსანდრე ჭავჭავაძემ, ერთი შეხედვით უბედნიერესმა კაცმა, დაგმო ეს სოფელი, როგორც „ბოროტებისა და სიცრუის ქური“, ბარათაშვილმა, რომანტიკული აზროვნების მაღალმა მეტრმა, მოუსმინა რა „ხმა იდუმალს“, დაამკვიდრა პიროვნების მიერ ამსოფლად „წილობის მოთხოვნა“, პირველი აუმხედრდა „ბედ-მდევარს“ და დაიწყო აღქმული ქვეყნის ძიება ხილული სამყაროს მიღმა. ასეთი განცდები ნაწილობრივ აკმაყოფილებდა ქართული არისტოკრატის ისეთი მაღალი ფენის წარმომადგენლების შინაგან მოთხოვნებს, როგორებიც აღ. ჭავჭავაძე და გრ. ორბელიანი იყვნენ. თუმცა, მათი ცხოვრება-შემოქმედება მაინც პოლიტიკურ ჩარჩოებზე იყო მორგებული, რაც ერთგვარად აძნელებდა და ხშირად, ახლაც ართულებს მათი პიროვნების ერთიანი რაკურსით წარმოსახვას. ჭავჭავაძე და ორბელიანი იმდენად იყვნენ ჩართულნი რუსთ ხელმწიფის სამსახურში, რომ ნებსით თუ უნებლიეთ, ოჯახურ გარემოს მონყვეტილებმა, მშობელ დედებსაც კი ვერ მიაყარეს თითო პეშვი მინა. მოგვიანებით, მათი ცხოვრებისა და შემოქმედებითი აზროვნების პლატფორმა შემრიგებლური გახდა რუსული პოლიტიკის მიმართ, რამაც, ერთგვარად, საშუალებაც კი მისცა ბარათაშვილის პოლიტიკურსა თუ აპოლიტიკურ თვალსაზრისებს, ყოფილიყო უფრო „სამშვიდობო“, თუ გავითვალისწინებთ შემდეგ სტრიქონებს:

„სადაც აქამდის ხმლით და ძალით ფლობდა ქართველი.

მუნ სამშვიდობო მოქალაქის მართავს ან ხელი.“
ასევე – „უამ-ვითარებით გარდახვენილთ შენთ შვილთ მი და მო.

მოაქვთ მამულში განათლება და ხმა საამო...“
(„საფლავი მეფის ირაკლისა“)

ასეთი იყო ბარათაშვილის პოლიტიკური შეფასებანი იმ დროისათვის, როდესაც წერდა ლექსს „საფლავი ივერიისა“ (ზემოხსენებული ლექსის ძველი სათაური). თუმცა, ისიც შესაძლებელია, ავტორი ამ „საფლავში“ საქართველოს თავისუფლების

მზესაც მოიაზრებდა.

ქართული პოლიტიკური რომანტიზმი, თავისი ეროვნული სარჩულით, საუკუნის დასაწყისშივე მწარედ დამარცხდა. თუმცა, კიტა აბაშიძე 1832 წლის ქართველ თავადაზნაურთა შეთქმულებას უწოდებს „შესანიშნავ მომენტს მე-19 საუკუნის ჩვენი ისტორიისას“ (ლიტერატურული ძიებანი, 1998, 391), მაინც თვლის, რომ ეს დამარცხება ქართული რომანტიკული პოეზიის აღმავლობის დასაწყისი იყო. სამწუხაროდ, თუ საბედნიეროდ, „რომანტიკული პოლიტიკური ამბავი“ (იქვე, 413) ჩქარა იქნა მივიწყებული და ისტორიის კუთვნილებად ნაქცევ ტკივილიან სარეცელზე იშვა ნამდვილი რომანტიკული პოეზია. ამ დროიდან, ქართული რომანტიზმი თავისი ფილოსოფიურ-ესთეტიკური მრწამსითა და შინაარსით მსოფლიო ლიტერატურული განვითარების ერთიან მაგისტრალს შეუერთდა.

ალექსანდრე ჭავჭავაძე და გრიგოლ ორბელიანი ჭაბუკური გატაცებების შემდეგ თითქოს შეურიგდნენ რუსული მმართველობის მკაცრ მოთხოვნებს და უარი არ თქვეს პიროვნულ სამხედრო კარიერაზეც. მაღალი არისტოკრატული ფენის წარმომადგენელთა მხრიდან ამგვარ მიდგომას გარკვეული გავლენა ჰქონდა მომავალი თაობის მისწრაფებებზე. ვგულისხმობთ, ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და მისი მეგობრების დაუოკებელ სწრაფვას სამხედრო სამსახურისაკენ. საგულისხმოა, რომ ილია ჭავჭავაძემ მაღალი შეფასება მისცა დიდბუნებოვანი წინაპრის, ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლიტერატურულ მემკვიდრეობას, დაინახა რა მის პოეზიაში ქართული ხასიათი, ღრმა მგრძობელობა და დიდი პატრიოტიზმი, მაშინ, როცა კიტა აბაშიძეს გაუჭირდა მისი მიგნება. უკვე მოგვიანებით კი, ვახტანგ კოტეტიშვილმა ცხადყო, თუ რაოდენი მამულიშვილური გრძობა ჩაუქსოვია პოეტს თავის ლირიკაში. „ნაღვლიანი პოეტი, – წერდა ლიტერატურისმცოდნე, – ანმყოთი გულმოკლული, სოფლის არარაობით სასონარკვეთილი და თითქოს ფილოსოფიურად შერიგებულიც, მაინც საჭიროებს ერთგვარ სასიცოცხლო ელექსირს და როგორც ნამდვილი რომანტიკოსი, წარსულისაკენ იცქირება და ოცნებას შეჰღალადებს“ (კოტეტიშვილი, 1959, 62.):

„ნუ მიტევებ, ოცნებავ, მომეც ძველნი ხილვანი, მომეც მე ძველნი ცრემლნი და ძველნიცა ოხვრანი“.

ციტატაც კოტეტიშვილს დავესესხეთ, რაკილა მასზე იყო მორგებული პოეტის სულიერი განწყობის საოცარი ანალიზი. ეს „ძველნი ხილვანი“, „ძველნი ცრემლნი“ და „ძველნი ოხვრანი“ მიგვითითებენ პოეტის უცვალელებელ განწყობაზე, მის ერთგულებაზე სამშობლოს გმირული წარსულის მიმართ. მის ლირიკაში ისმის ყველა ის თემატური ჰანგი, რომელიც ევროპული რომანტიზმისათვის ახლობელი იყო. უპირველესად დავასახელებთ მგრძობელობას, რომელიც ჭავჭავაძის პოეზიის

მიუცილებელი საგანია. აი, რას ამბობს პოეტი:

„მგრძობლობა სჯობს ყოვლთათვისებათ ცით მოვლენილთა,

შვენებასაც და გონებასაც ისასულდგმულებს!“

ცნობილმა ლიტერატურისმცოდნემ, უარყო რა აზრი ჭავჭავაძის პოეზიაზე აღმოსავლური, კერძოდ სპარსული პოეზიის გავლენის შესახებ, უპირატესობა ილია ჭავჭავაძისეულ შეფასებას მიანიჭა და საკითხიც დასვა ამ შეფასების უფრო ფართო სპექტრით წარმოჩენის საჭიროებაზე.

გრიგოლ ორბელიანის რომანტიკული აზროვნება, ანმყოფი არმილებიასა, წარსულის გაიდებასა და მასში ისტორიული გმირების ძიებით გამოირჩა. ის იყო კაცი, რომელიც სისხლიანი მახვილით ხელში ბრძოლის ველზეც რომანტიკას ეძებდა. მისი პირადი წერილები, რომლის ადრესატებიც მაღალი სამხედრო პირები იყვნენ, გამოირჩევა მგრძობიარე განწყობებით ბუნების სურათების ხილვისას. „ისეთს მწვერვალებზედ ვიყავით, ენა რომ მცოდნოდა, გავიგებდი საუბარს ცის ბინადართა. დასანანი, რომ ირგვლივ ნისლი სუფევდა, თორემ მე აქედან თქვენც გიხილავდით... ნისლი, ვით ზღვა, ხან ლელავს ჩვენს ფერხთაქვეშ, ხანაც მყისიერ ქრება და ჩვენს ქვემოთ გვიხსნის ჯოჯოხეთის უფსკრულსა. ხოლო მოპირდაპირე მხარეს – საამურ მწკრივად გადაჭიმულა რიგი მაღალ მთათა თუ მწვერვალთა. აი, ერთ-ერთი იმ ცვალებად დეკორაციათაგან, როს მთათა მწვერვალნი და ეს საშინელი ხევი გაშიშვლდნენ.“ (ქართულ მწერალთა ეპისტოლური მემკვიდრეობა, 2012, 123). ვლადიმერ შმიდტისათვის აღწერილი მსგავსი განცდებით სავსეა პოეტის პირადი წერილები, რომელთა გამოძახილიც ასევე დიდებულად აისახა მისივე პოეზიაში. ქართულ პოეზიაში ძნელად თუ მოინახება მაგალითი განთიადისა („სადღეგრძელო“) და შემოღამების („სალამო გამოსალმებისა“) ისეთი მაღალმხატვრული განცდით აღწერისა, როგორც ეს შეძლო პოეტმა-გენერალმა. შესანიშნავია, რომ ეს სურათები ბუნების ცვალებადობისა, მასში ინვევენ საოცარ პირადულ განცდებს, – მას არ სურს „სისხლი კაცისა“, ის ლოცავს მისგან მიმავალ სატრფოს, რაკი იმ წუთებში, აზროვნებს როგორც ჩვეულებრივი მოკვდავი, პოეტი-რომანტიკოსი და არა როგორც მეფის გენერალი.

ზემოთ ვახსენეთ ნიკოლოზ ბარათაშვილის ყრმობისდროინდელი პოეტური შედევი „ხმა იდუმალი“. 18 წლის მოაზროვნე, მეოცნებე ყმაწვილი, „ჩუმი ნაღველით“ შეპყრობილი, რომელმაც „სცნა წუთისოფელი“, მზად იყო მიეღო მისგან თა-

ნანა რიკვიშვილი

ვისი წილხვედრი. ეს იყო თამამი გამონგევა. ამგვარი პიროვნული მოთხოვნა უცხო იყო იმდროინდელი საზოგადოებრივი აზროვნებისათვის. პოეტისათვის, ნებისმიერი პოლიტიკური მდგომარეობა ვერ გამოირიცხავდა პიროვნების თავისუფლებას. ბარათაშვილისათვის რომანტიკული აზროვნება სრულიად აპოლიტიკური და უმართავია. სწორედ ამამია მისი სიძლიერე, როგორც პოეტისა და მოაზროვნისა.

რაც შეეხება ბუნების განცდას რომანტიკოსების აზროვნებაში, ამ მხრივაც განსხვავდა ბარათაშვილი. ჯერ კიდევ ვაჟა-ფშაველას მოსვლამდე შენიშნა მან, რომ არსებობდა „ენა რამ საიდუმლო უასაკოთა და უსულთ შორის“. გარდა ამისა, ჭაბუკმა პოეტმა გამოთქვა სურვილი გარდაქმნილიყო ბუნების ძალებსა და საგნებში, დედამინაზე სიკეთისა და სილამაზის დასამკვიდრებლად. მას გულისხმობდა, როცა წერდა:

„მინდა მზე ვიყო, რომ სხივნი ჩემთ დღეთა გარსა მოვავლო,
სალამოს მისთვის შთავიდე, რომ დილა უფრო ვაცხოვლო.
მინდა, რომ ვიყო ვარსკვლავი, განთიადისა მორბედი,
რომ ჩემს აღმოსვლას ელოდენ ტყეთა ფრინველნი და ვარდი.“

ბუნება ბარათაშვილის შემოქმედებაში მაგიური ძალის მატარებელია, მაგრამ ადამიანის გარეშე არ არსებობს მისი კეთილი საწყისი. ადამიანი, მთელი თავისი სიძლიერით, ეუფლება ბუნებას, რითაც იქმნება ჰარმონია კოსმიურ სივრცეში.

აპოლიტიკური რომანტიზმი ქართული ლიტერატურის ისტორიაში შეიძლება მოვიაზროთ, როგორც წმინდა ლიტერატურული მიმდინარეობა, თავისუფალი ყოველგვარი პოლიტიკური აზროვნებისაგან. მისი მთავარი გმირი არის ადამიანი, მთელი თავისი ფილოსოფიური სიღრმით, გრძობათა ნებელობით, შინაგანი ინტიმით გაუღენთილი. დამოკიდებულების ასეთი განსაზღვრა მოგვიანებით ვაჟა ფშაველამ გააუღერა თავის ერთ-ერთ ლექს-შედეგში – „მთას ვიყავ“. ლექსი პიროვნების კოსმიური ძალის სადიდებელი და სამყაროს ფლობის მოტივაციის საუკეთესო აღიარებაა. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ ასეთი ძალის პოეზიას სწორედ ქართული რომანტიზმის განვითარების მაღალმა ხარისხმა მისცა დასაბამი.

დინარე, ყველაზე ხშირად სტუმრობდა: ა) ბიკენტი იალქანიძე და მისი დუქანი სოფელ ხარნალში; ბ) ბერუნი პერტიას სახლთან ახლოს, ბექობზე მდგომი შარუხიას წისქვილი, რომელ ბექობსაც და წისქვილის გარშემო არსებულ მიდამოებს აბრაგი, ზარანდიას ვარაუდით, საყვარელ ქალთან მისვლამდე სიტუაციის დასაზვერად გამოიყენებდა. გ) თვით ბერუნი პერტიას სახლი.

ვინ შეარჩია, ანუ ვისი მეშვეობით დაგვეგმა მუშნი ზარანდიამ აბრაგთან დაპირისპირება? რამდენად ძალუძდათ მათ აბრაგთან პირისპირ შებმა? ნაწარმოების მიხედვით, მხოლოდ ასთიონაა მიჩნეული მკვლელად. ბონია მენისქვილეს, როგორც ქვემოთ დავინახავთ, არცთუ დიდი ხნის წინ შეასყიდვინა ზარანდიამ ზემოსხენებულ შარუხიასაგან წისქვილი და მხოლოდ ამის შემდეგ ასწავლა სროლა; მესამე დასაპირისპირებელი პირი გახლავთ აბრაგის უკანონო შვილი, თოთხმეტი წლის არასრულწლოვანი გუდუნა პერტია. გრაფი სეგედი ბონია მენისქვილეზე საუბრისას ასეთ დასკვნას აკეთებს – „ამის შემდეგ (წისქვილის შესყიდვა ა.ბ.) ყველაფერი ზარანდიას მიერ გადაბირებული მენისქვილის ღირსებებსა და შესაძლებლობებზე იქნებოდა დამოკიდებული“ (გვ. 665-666). რეალურად კი, ჟანდარმის მიერ დაგვემილი კონტროლპერაცია უფრო მეტ ფაქტორებზე იყო დამოკიდებული – რომანში აღწერილი ხაფანგებისა და მათში მონაწილე ყველა დაპირისპირებული პირის ღირსებებსა და შესაძლებლობებზე და ახლადწარმოქმნილ (თუ ხელოვნურად შეცვლილ) სიტუაციურ გარემოებებზე.

რა შედეგები დადეს ზარანდიას მიერ შერჩეულმა პირებმა? ანუ, რა ღირსებებისა და შესაძლებლობების მქონე პირები დაუპირისპირა ჟანდარმმა აბრაგს? დუქანში მიმტანად მომუშავე ასთიონა მარტივად გააბრიყვა მედუქნე იალქანიძემ და თუთაშხიას ნაცვლად ბოდლო ყვალთავა და დათა ჩოჩია მონამღვინა; ბონია მენისქვილე, როგორც აბრაგის წინააღმდეგ მოწყობილი ერთ-ერთი ხაფანგის აქტორი, დათა თუთაშხიამ თავად გააბა მახეში (კატის გამოყენება) და მსოფლმხედველობრივ დაპირისპირებაში დაამარცხა იგი; ყველაზე რთული თუთაშხიასთვის საყვარელი ქალის სახლში მისივე უკანონო შვილის გამოყენებით დაგებული ხაფანგი აღმოჩნდა, რასაც პრინციპული ახსნა აქვს. ამ შემთხვევაში უკანონო შვილის რალაც უნარებზე საუბარი უადგილოა. საქმე თვით აბრაგშია, რომელიც ერთხელ, საირმეში, მიწის მთხრელ სეთურს სტუმრობდა აბრაგ მოსე ზამთარაძესთან ერთად. ეს ორი აბრაგი იქაური მაცხოვრებლების აგრესიულად განწყობილ შვილებს (40-50 სული) გადაეყარნენ ტყეში, რომელი შეხვედრაც მათი მარცხით დასრულდა. მიუხედავად იმისა, რომ დათა თუთაშხიამ ციხეში ყოფნისას აითვისა ფართო მასების მართვის ცოდ-

ნა, არასრულწლოვნებთან ურთიერთობის ენა, როგორც ჩანს, მისთვის ბოლომდე უცხო ენად დარჩა. სწორედ ამიტომ იყო, რომ მას თავის შვილთან საუბარი არ გამოუვიდა (ცალკე საკითხია ის, რომ იგი არ ელოდა ხაფანგს საყვარლის ოჯახში), რასაც მისი სასიკვდილო დაჭრა მოჰყვა.

მუშნი ზარანდია ცხენის „ჩუქების“ შეტყობინების მიღების შემდეგ აბრაგს მახეებს ერთდროულად არ უგებს. იგი მიმართავს თანმიმდევრობითობის პრინციპს. სავარაუდოდ, ხარჯებიდან და საჭიროებიდან (დრო, სივრცე) გამომდინარე. ხარჯებთან დაკავშირებით ზარანდიას მომჭირნე დამოკიდებულების საკითხი ნაწარმოებში ბევრგანაა დაფიქსირებული და აქ დამატებით არაფერს ვიტყვი. გრაფი სეგედის მონათხრობის მიხედვით (გვ. 672), ბონია მენისქვილე უდასტურებს მასთან ლამის სამ საათზე შევლილ თუთაშხიას, რომ ამ საქმეზე იგი მუშნი ზარანდიამ ივნისის თვეში დაითანხმა ქუთაისის ჟანდარმერიაში. ეს ნიშნავს იმას, რომ მაისის ბოლო რიცხვებში სეგედისთან სტუმრად მისული ჟანდარმის მიერ აბრაგის წინააღმდეგ გახმავანებულ საფრთხეებში წისქვილთან დაკავშირებული ხაფანგი, როგორც ან უკვე დაგებული, არ იგულისხმება. ამ ხაფანგის დაგებას ზარანდია სეგედისთან სტუმრობის შემდეგ მიმართავს. გარდა ამისა, ბონია მენისქვილე თუთაშხიას ასეთ რამესაც ეუბნება: „– ახლა მასწავლეს სროლა, ამ საქმისთვის... ქუთაისში“ (გვ. 667).

როდის შეაგზავნა-დაასაქმა ზარანდიამ მკვლელი ასთიონა იალქანიძის დუქანში? გუჯეჯიანებს გამომშვიდობებული და ბარისკენ „მოპარულ“ ცხენთან ერთად დაშვებული დათა თუთაშხია სოფელ ხარნალში მეგობარ ბიკენტი იალქანიძეს შეუვლის. დროის თვალსაზრისით, ნოემბრის დასასწყისია. მედუქნე მასთან სტუმრად მისულ აბრაგს საუბრის დასაწყისშივე უხსნის, რომ ასთიონას კანდიდატურა ციხის ზედამხედველმა უდოდოვმა მისი წინა სტუმრობისას შესთავაზა, რაზეც იალქანიძემ, გარკვეული მოსაზრებებიდან გამომდინარე, უარი არ თქვა (გვ. 653). როდის შედგა ეს ბოლო სტუმრობა? გრაფი სეგედისავე მონათხრობის მიხედვით, მეგობრებს „...წელიწადზე მეტი იყო, ერთმანეთი არ ენახათ“ (გვ. 649). ეს ნიშნავს იმას, რომ ასთიონას მონაწილეობით ზარანდიამ თუთაშხიას გაცილებით უფრო ადრე დაუგო ხაფანგი (წელიწადზე მეტი ხნის წინ), ვიდრე ბონიას ჩართულობით (დაახლოებით ხუთი თვე). ამ მსჯელობისას ათვლის წერტილი, დროის თვალსაზრისით, გახლავთ ოქტომბრის ბოლო, ნოემბრის პირველი რიცხვები.

რაც შეეხება გუდუნა პერტიას თუთაშხიას მოსაკლავად მომზადებას, ამის შესახებ ისევ გრაფი სეგედის მონათხრობიდან (გვ. 624) ვიგებთ, რომ ბერუნი პერტიამ თავის შვილს რუსულის მასწავლებლად პატარაობაშივე დაუქირავა ვინმე ბიქტორ

სამუშაო, რომელიც შემდგომში ლათინურსაც ასწავლიდა ბავშვს. ეს მასწავლებელი პოლკოვნიკ კნიაზევს მუშნი ზარანდიას დავალებით გადაუბირებია. გუდუ პერტია თორმეტ-ცამეტი წლის იყო, როცა მისმა ტოლმა ბიჭებმა რამდენჯერმე უთხრეს, – ნაბიჭვარი და დათა თუთაშხიას ბუმი ხარო! სწორედ ამ ფონზე იწყებს მასწავლებელი სამუშაო ბიჭის მკვლელად ქცევა-მომზადებას, თუმცა თვით მომზადების შესახებ ნაწარმოებში კონკრეტული ცნობები არ გვხვდება. როდის უნდა დაეწყო ზარანდიას აბრაგის არასრულწლოვანი უკანონო შვილის მკვლელად მომზადება? გუდუნა პერტია მათთან სახლში შუალამით მისულ თუთაშხიას ერთ-ერთ კითხვაზე პასუხობს, რომ იგი, იმ მომენტში არის თოთხმეტი წლის, მეთხუთმეტეში (გვ. 673). თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ მისმა ტოლებმა ნაბიჭვრობის ინფორმაცია მას თორმეტ-ცამეტი წლის ასაკში გააგონეს, გამოვა, რომ მუშნი ზარანდიამ გუდუნა პერტიას მკვლელად მომზადება, ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ ცნობის მიწოდებიდან ახლო პერიოდში (დაახლოებით ორი წლის წინ) დაიწყო, რაც ლოგიკურია, ვინაიდან ეს საქმე უფრო მეტ დროს საჭიროებდა, ვიდრე ასთიონასა და ბონიას შემთხვევაში.

მცირე დასკვნები: ა) მუშნი ზარანდიამ ცხენის „ჩუქების“ ოპერაციის შეტყობინების მიღებიდან ახლო დროში აბრაგის წინააღმდეგ პირველი რაც მოიფიქრა და შემდეგში განახორციელა, არასრულწლოვანი უკანონო შვილის მომზადება იყო მამის მოკვლის მიზნით. ამ საქმისთვის მან პოლკოვნიკ კნიაზევს გუდუნა პერტიას მასწავლებელი გადააბირებინა; ბ) ვინაიდან ზარანდიამ იცის თუთაშხია-იალქანიძის ახლო მეგობრობისა და თანამოაზრეობის ამბავი (ციხეში დანყებულები) და ისიც, რომ ამ უკანასკნელს ხარნალში იჯარით დუქანი აქვს აღებული, მედუქნეს უდოდოვის მეშვეობით ასთიონა შესთავაზა მიმტანად; გ) სეგედისთან სტუმრობის მომენტისთვის ზარანდია ამ ორი, – „ა“ და „ბ“ ხაფანგების იმედადაა, ხოლო სტუმრობის შემდეგ, იგი, რატომღაც, იღებს კიდევ ერთი ხაფანგის დაგების გადანყვეტილებას – უკიდურეს სიღარიბეში მცხოვრები, მრავალშვილიანი, თუმცა უკვე გადაბირებული ბონიასთვის ვინმე შარუხიასგან ყიდულობს ბეჩუნი პერტიას სახლთან ახლოს მდგომ წისქვილს და დაჩქარებული წესით იწყებს ამ ახალი მფლობელის სროლაში მომზადებას. დ) ზარანდიამ თუთაშხიას კიდევ ერთი ხაფანგი დაუგო, რომელსაც თავისი დანიშნულება ჟანდარმის საქართველოში ჩამოსვლისას (დეკემბრის დასაწყისი) უნდა შეესრულებინა (გვ. 680), თუმცა ამის შესახებ ნაწარმოებში დანვრილებითი ხასიათის ცნობები არ გვხვდება.

რა შედეგებით დასრულდა ზარანდიას მიერ ორგანიზებული ოპერაცია, მოწყობილი აბრაგის წინააღმდეგ, მისი ფიზიკური მოსპობის მიზნით,

რომელიც, რეალურად ცხენის „ჩუქების“ შეტყობინების მიღების შემდეგ დაგეგმა, როგორც კონტროპერაცია? აი, ეს შედეგებიც: ა) ცხენის „ჩუქების“ თუთაშხიასეული ოპერაციისთვის ხელის ვერ შეშლა („მოპარვისთვის“ ხელის შეშლის მცდელობები ნაწარმოებში არ ჩანს); ბ) ზარანდიას მიერ სახელმწიფოს სასარგებლოდ გადაბირებული ასთიონას გაბრიყვების გზით (იალქანიძის მხრიდან) ორი ბოროტმოქმედის მონაწილეა; გ) ორი გადაბირებულის (მოსე ჯაგალია, ბონია მენისქვილე) დაკარგვა მათი გადასვლით აბრაგის სამსახურში (თუნდაც დროებით, ერთჯერადად); დ) გადაბირებული ასთიონას სიკვდილი; ე) გადაბირებული ბიჭთორ სამუშიას სიკვდილი; ვ) გუდუნა პერტიას მკვლელად ვერ ქცევა, ვერ გაფორმება; ზ) დათა თუთაშხიას „აორთქლება“ და მის სიკვდილში ბოლომდე ვერდარწმუნება; თ) თვით „... მუშნი ზარანდიას ავადმყოფობა მელანქოლიის მძიმე ფორმებით...“ (საქართველოდან პეტერბურგში დაბრუნებისთანავე) „...და სამიოდ წლის მერე რალაც სხვა მძიმე სენით...“ გარდაცვალება (681).

აქ ჩამოთვლილი შემთხვევებიდან (ცხადია, ბოლო პუნქტის ჩაუთვლელად) ჟანდარმისთვის ყველაზე მძიმე, ალბათ, ბონია მენისქვილის სახეცვლილება უნდა ყოფილიყო, რომელიც, არა უბრალოდ მიემხრო დათა თუთაშხიას წისქვილში გამართული საუბრის დასასრულს და პირადი სამსახურიც კი შესთავაზა მას („არ მინდა ფული, ისე გეტყვი იმ კაცებს, ვინც მოვა და მკითხავს...“ გვ. 671), არამედ აბრაგს ზარანდიასთან შეხვედრის ყველა ნიუანსი მოუყვა და ისიც უთხრა, რომ „ძალიან ვერაგი კაცია მუშნი ზარანდია...“-ო (გვ. 672). ამის შემდეგ მენისქვილე აბრაგს დიდი სიფრთხილისკენ მოუწოდებს, ანუ იწყებს ვერბალურ ზრუნვას მის უსაფრთხოებაზე. ეს იყო აღზევებული ჟანდარმის სრული ფიასკო. სავარაუდოდ, ამის შემდეგ, მას ძალიან უნდა გასჭირვებოდა იმ საქმის წარმოება-კეთება, რასაც გადაბირება ჰქვია.

მუშნი ზარანდიასთვის არანაკლებ მძიმე უნდა ყოფილიყო მოსე ჯაგალიას ქცევის გაცნობიერებაც. ყოფილი მეჯინიბე ჯაგალია, თვეში სამ მანეთად ნოკო ბასილაიასთან მისული კაცების დამახსოვრებელი და პოლიციისთვის ამ ცნობების სისტემატურად მიმწოდებელი, ამავე პოლიციას არაფერს ატყობინებს იმის თაობაზე, რომ მას თუთაშხიამ საიდუმლოდ, ოცდახუთი მანეთის სანაცვლოდ ულამაზესი, ორი ათას თუმნინი ცხენის შენახვა-მოვლა დაავალა, რომელი ცხენიც, თუთაშხიასავე დავალებით პირადად უნდა მიერთმია მუშნი ზარანდიასთვის სვიმონ გულიას ვაჟის ქორნილში, დაახლოებით ერთი თვის შემდეგ. ეს ფაქტიც ჟანდარმის ფიასკოზე მეტყველებს, განსაკუთრებით იმ ფონზე, რომ ცხენის ჯაგალიასთვის მიბარებიდან რამდენიმე საათში აბრაგი მარად-

ისობაში გადადის თავისივე უკანონო შვილის მიერ განასროლი ტყვიისგან. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, თუთაშხიას გარდაცვალების მიუხედავად, რომელი გარდაცვალების ვარიანტებს, ჭორის დონეზე არსებულს, ჯაგალიაც შეიტყობდა უცილობლად, იგი უარს არ ამბობს აბრაგისგან მიღებულ დავალებზე და მას ბოლომდე პირნათლად ასრულებს, რაც ჟანდარმისა და მის უკან მდგომი იმპერიული სახელმწიფოს საფუძველთა საფუძვლების შერყევის ტოლფასია, ვინაიდან ასეთი სახელმწიფოსთვის საყრდენის გამოცლას ნიშნავს. უფრო ცუდი ამ ტიპის სახელმწიფოსთვის აქ ის არის, რომ წინააღმდეგობის გამწევ ძალას უჩნდება გარკვეული ცოდნა-გამოცდილება მსგავსი საყრდენების გამოცლის შესახებ.

ახლა მივმართოთ დამატებით ანალიზს.

ვინაიდან დათა თუთაშხია ციხიდან ათას ცხრაას შვიდი წლის სექტემბრის ბოლოს გაიქცა, ხოლო ძმადნაფიც ზანკუს ათას ცხრაას ცხრა წლის აგვისტოში შეხვდა, სამი წელი მხოლოდ რიგითობის მიხედვით გამოდის და არა აბსოლუტური გამობატლებით. ეს ცნობისათვის. მუშნი ზარანდიასთვის ძღვენის მირთმევის ცნობის წინდაწინ შეტყობინების არსი, თუთაშხიასავე სიტყვებით იმაშია, რომ აბრაგი ჟანდარმს საკმაო დროს აძლევს მოსამზადებლად და დარწმუნებულია, რომ მას მაინც არაფერი გამოუვა, რომ მდევნელი დევნილს ვერ აჯობებს.

მუშნი ზარანდია მხოლოდ მაშინ ესტუმრება ჟანდარმთა ყოფილ შეფს, ან უკვე სამსახურიდან გადამდგარ გენერალს – გრაფ სეგედის, – როცა რამდენიმე სასიკვდილო მახე უკვე აქვს დაგებული თუთაშხიასთვის და სასურველი შედეგის დადგომის მოლოდინშია. დათა თუთაშხია პირიქით – წინდაწინ, ცხენის „მოპარვის“ ოპერაციის დაწყებამდე რამდენიმე წლით ადრე ატყობინებს ჟანდარმს თავისი ოპერაციის მთავარ დეტალებს – მხოლოდ ცხენის პატრონისა და მომპარავის ვინაობას, მის „მოპარვა-ჩუქებასთან“ და საქართველოში მისაყვან გზებთან დაკავშირებულს. ზარანდიას სეგედისთან სტუმრობის ერთი სავარაუდო მიზანი თავისი „საგმირო საქმისთვის“ მოწმის (ამბის გამხმოვანებლის) შეძენაა! გარდა ამისა, მას აინტერესებს ერთხელ უკვე დამარცხებული ყოფილი შეფის კიდევ ერთხელ „შენჯღრევა“, ვინაიდან იცის, რომ ეს უკანასკნელი, გადადგომის შემდეგ, საზოგადოებაში კარგად ცნობილი თავისუფალი ადამიანებით (კარიძე, თუთაშხია) ინტერესდება და გარკვეულ სიმპატიებს ავლენს თვით ამ საზოგადოების მიმართაც. ზემოთქმულის გარდა, მოცემულ შემთხვევაში, ზარანდია ცდილობს ისარგებლოს სეგედის საინფორმაციო არხით, რათა ამცნოს თუთაშხიას ის, რომ იგი გენერალური დაპირისპირებისთვის მზად არის. ცხრაას ცხრა წლის მაისის ბოლოს კარიძისგან ინფორმაცია-მიღებუ-

ლი თუთაშხია იღებს გადაწყვეტილებას აგვისტოს პირველ რიცხვებში გაემგზავროს შეპირებული ძღვენის – ულამაზესი ცხენის მისაღებად (ძმადნაფიცის მეშვეობით) და საქართველოში გადმოსაყვანად. ანუ, დათა თუთაშხია ოპერაციის უშუალო განხორციელებას მხოლოდ მას შემდეგ იწყებს, როცა იგებს, რომ ზარანდიამ გამოწვევა მიიღო და იგი მზადაა საპასუხო მოქმედებების განსახორციელებლად. იმავდროულად ვიცით ისიც, რომ თუთაშხიას ბალყარეთში ჩასვლის მომენტისთვის, ბილალ ზანკუს მისთვის გადასაცემი ულამაზესი თაფლებიდან უკვე გამოყვანილი ჰყავს და სრულიად სხვაგან, – ლისკენის ტყეებში მალავს.

მუშნი ზარანდიამ თითქმის ყველაფერი იცოდა დათა თუთაშხიას ცხოვრების, მისი შეხვედრებისა და საუბრების შესახებ, აფიქსირებდა რა აბრაგის აზრებსა და შეხედულებებს აგენტურული შეტყობინებებით. დათა თუთაშხია კი, იცის რა იმის შესახებ, რომ ზარანდია მას აჩრდილივით დასდევს და იცის ისიც, რომ ამ რეალობას ვერ გაექცევა, მიმართავს ღია თამაშს და სწორედ ამიტომ უთვლის რამდენიმე წლით ადრე ჟანდარმს – ულამაზესი ცხენი უნდა გაჩუქო. ეს, ერთი მხრივ. მეორე მხრივ, აბრაგი პირდაპირი ფორმით იწვევს ჟანდარმს მანამდე არნახულ დაპირისპირებაში, რომელიც სცდება პიროვნული დაპირისპირების საზღვრებს და იძენს თავისუფალი აზრისა და თავისუფალი მოქმედებების მასშტაბურ ჰორიზონტებს. თუმცა, ზარანდიას დარად (სეგედისთვის მისაწოდებელი ინფორმაციებიდან ერთი ნაწილის მიწოდება და რაღაც ნაწილის გამოტოვება), თუთაშხიაც მხოლოდ იმ დონის ცნობებს აწვდის ჟანდარმს, რაც მას აწყობს, მის მიერვე დაგეგმილი ოპერაციის ეფექტიანად განსახორციელებლად – მხოლოდ ცხენის პატრონისა და მომპარავის ვინაობას, ასევე საქართველოში მისი შემოყვანის გზებს. შესაბამისად, ჟანდარმმა წინდაწინ არაფერი იცის იმის შესახებ, თუ სხვა რა ფაქტების წინაშე აღმოჩნდება იგი ცხენის „ჩუქების“ შეტყობინებული ოპერაციის განხორციელების პროცესში.

მუშნი ზარანდია ვერავის გაუმჟღავნებდა აბრაგისგან მიღებული ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ შეტყობინებას – სახელმწიფო, მამის ოჯახი და ა.შ. სწორედ ამიტომ ესტუმრა იგი თავის ყოფილ შეფს, გადამდგარ გრაფ სეგედის. თუმცა იგი ვერც სეგედის უმხელს ღიად იმ ხათაბალის ამბავს, რომელ ხათაბალასაც თუთაშხიამ გადაჰყარა. სწორედ ამიტომ, ზარანდია მასპინძელ სეგედის ძალიან შორეული მინიშნებების დონეზე ამცნობს იმის შესახებ, თუ როგორ აპირებს ბოროტების სიკეთედ გარდაქმნას (ცხადია, იმპერიის სასარგებლოდ და აბრაგის ფიზიკური არსებობის საზარალოდ).

მუშნი ზარანდიამ კარგად იცის, რომ აბრაგი არ განკარგავს საძღვნე ულამაზესი ცხენის შესასყიდ თანხებს. ამიტომ, ჟანდარმი უნდა მიმხვდარი-

ყო, რომ „ნაპარავი“ ულამაზესი ცხენის „ჩუქებასთან“ ექნებოდა საქმე და რომ ამ ინფორმაციის მიწოდებით, აბრაგმა მას რეალურად ამცნო შემდეგი – ვიცი, ჩემ წინააღმდეგ დღემდე წარმოებული ყველა ოპერაციის თავი და თავი შენ ხარ; თუმცა დათა თუთაშხია, ზარანდიას პიროვნულ მეტოქეობაში სულ ბოლოს რწმუნდება – ჯერ გრაფი სეგედის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის მეშვეობით (მაისის ბოლოს, რაც მისთვის ნაწილობრივი რწმუნებაა), შემდეგ კი ბონია მენისქვილესთან საუბრისას (ნოემბრის დასაწყისი – საბოლოო დარწმუნება). გუდუნასგან დაჭრილი დათა თუთაშხია სწორედ ამიტომ ამბობს თავისთვის, – „რამ მოაფიქრებინა ეს!.. მაჯობა მაინც...“ (გვ. 676). ეს არ გახლავთ ვარაუდის დონეზე ნათქვამი, ან ნაგულისხმევი აზრი, არამედ უკვე დარწმუნებულის სიტყვებია, ვინაიდან დაჭრილმა თუთაშხიამ ეს მას შემდეგ წარმოსთქვა, რაც ბონია მენისქვილისგან რამდენიმე წუთით ადრე მარწმუნებელი ხასიათის ინფორმაცია მიიღო წისქვილის შესყიდვის საქმეში ჟანდარმის უშუალო მონაწილეობის თაობაზე.

ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ თუთაშხიასეული ოპერაცია გაცილებით უფრო დიდი ოპერაციაა, ვიდრე ის ოპერაციები, რაც თავად ზარანდიამ დაგეგმა ჯერ დოცენტის, ხოლო შემდეგ სახნოვის წინააღმდეგ. ეს ოპერაციები იმ საზოგადოების ცალკეული წევრების წინააღმდეგ მიმართული ოპერაციები იყო და მიზნად იმპერიული სახელმწიფოს გაძლიერებას ისახავდა. დათა თუთაშხიას მიერ დაგეგმილი ოპერაცია კი პირიქით, აღზევებული ჟანდარმისა და მის უკან მდგომი იმპერიული სახელმწიფოს წინააღმდეგ მიმართული ოპერაციაა. ამიტომ აბრაგის მიერ მოფიქრებული ოპერაცია, თავისი მასშტაბებითა და შედეგებით, საბოლოო ჯამში კი, მნიშვნელობით, გაცილებით უფრო დიდი ოპერაციაა. მუჰამედ გუტეს ულამაზესი ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ ოპერაცია არ გახლავთ მხოლოდ საკუთრივ ცხენთან, მის „მოპარვა-ჩუქებასთან“ დაკავშირებული პროცესი. იგი მრავალმხრივი ოპერაციაა, რაც ნიშნავს იმას, რომ მას ახლავს თანამდევნი პროცესები – ზარანდიას მიერ მოსყიდული, იმპერიის სასარგებლოდ გადაბირებული პირების უკან გადმობირება-გამოსყიდვისა და მათი აბრაგის სამსახურში ჩაყენების წარმატებული მცდელობები – მოსე ჯაგალია, ბონია მენისქვილე. ამ შემთხვევაში არავითარი მნიშვნელობა არ აქვს გადმობირებულების რაოდენობას, ვინაიდან უმთავრესი გახლავთ პრინციპის პოვნა და პრაქტიკაში მისი წარმატებით გამოცდა-გამოყენება. თუთაშხიას ეს ოპერაცია არსებული იმპერიული სისტემისა და მისი ერთი იდეური ავტორის – მუშნი ზარანდიას საპირწონე ოპერაციაა. ეს ოპერაცია გვიჩვენებს იმას, თუ როგორ შეიძლება ერთმა, თავისუფალი ნების მოფიქრალ-მოაზროვნე ადამიანმა დაშალოს უკვე

არსებული, ძლიერმოქმედი იმპერიული სისტემა, მშვიდობიანად გააუფლებელყო მისი სტრუქტურული ნაწილები და ისინი ამავე სისტემის წინააღმდეგ გამოიყენოს.

მუშნი ზარანდიამ წინდანინ არაფერი იცის იმის შესახებ, რომ „ნაპარავი“ ცხენის „ჩუქებასთან“ ერთად, რომელსაც იგი ვერ დაიტოვებს და იძულებული იქნება გაზაფხულზე, გზების გახსნის შემდეგ დაუბრუნოს ნამდვილ პატრონს – მუჰამედ გუტე, – დასუსტდება რამდენიმე გადაბირებული, რომელთაგან ერთი (მოსე ჯაგალია) ნოკო ბასილაიასთან მისულ ადამიანებს იმასხოვრებს თვეში სამი მანეთის სანაცვლოდ და აწვდის შესაბამის ინფორმაციას პოლიციას, ხოლო მეორე – ბეჩუნი პერტიას სახლთან ახლოს მდგომი წისქვილის ახალი მეპატრონე (პოლიციის ფულით შეძენილი), ბონია – გაცილებით უფრო დიდი ამოცანის წინაშე: აბრაგის საყვარელ ქალთან მისულებს აფიქსირებს თხუთმეტ მანეთად და იარაღსაშეული ელოდება თუთაშხიას იმ არემარეში გამოჩენას ან მის წისქვილში შევლა-სტუმრობას მისივე მოკვლის მიზნით.

ოპერაციის მსვლელობისას, გარდა ზემოთ ჩამოთვლილი შემთხვევებისა, ჟანდარმი მარცხდება დუქანში, დათა თუთაშხიას მეგობრისა და თანამოაზრისგან – ბიკენტი იალქანიძე. როგორც უკვე ითქვა, ამ დუქანში ზარანდიას შეგზავნილი (დასაქმებული) ჰყავდა მკვლეელი – მიმტანი ასთიონა, რომლის გასაგონადაც იალქანიძე სამზარეულოში ახმოვანებს ყალბ ინფორმაციას, რომელი ინფორმაციის გამგონეც, ამ ცნობის საფუძველზე ნამლავს ყაჩაღ ბოდლო ყვალთავასა და მის ამხანაგს – დათა ჩოჩია. სიკვდილის პირას მყოფი ყვალთავა კი, ცეცხლსასროლი იარაღით კლავს ასთიონას. ყოველივე ეს იმის პირდაპირი დადასტურებაა, რომ ნაწარმოებში აღწერილ რეგიონში არსებობენ იმპერიული სახელმწიფოსთვის წინააღმდეგობის გამწევი ძალები და რომ დათა თუთაშხია „...გალოკილი თითივით მარტოკაცი“ (ზარანდიას თვითმეფასება. გვ. 99) კი არაა, არამედ ძალაა, ასეთი ძალის ცენტრია, მისი ერთი უპირველესი ამძრავი. გავიხსენოთ, თუ რას ეუბნება იალქანიძე აბრაგს განშორებისას, დუქანში დატრიალებული მონამლვა-მკველობების შემდეგ: „შენთან რომ ვარ, ისეთი მინდა გავაკეთო რამე... შენს გვერდით რომ არის, ყველას ასე უნდა ეს... ვინც გიცნობს კარგად...“ (გვ. 663).

რა ძალებზეა საუბარი? თავისუფალი ადამიანების მიერ იმპერიული სახელმწიფოსადმი წინააღმდეგობის გამწევი ძალებზე. ნაწარმოების მიხედვით, ამ ძალებს დათა თუთაშხია აერთიანებს ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ ოპერაციამდეც, მისი განხორციელების დროსაც და ნაწილობრივ, გარდაცვალების მერეც. ამ ძალას თუთაშხიასთან ერთად განასახიერებს ჟანდარმთა ყოფილი შეფი – გრაფი სეგედი, სანდრო კარიძე, ბილალ ზანკვი,

გუჯეჯიანები, ბიკენტი იალქანიძე, ნოკო ბასია-ალაია, მალაქია ნინუა (მან თუთაშხიას სახელით ჯაგალიას უნდა მიაკითხოს მოგვიანებით და უთხრას – ვის და როდის მიუყვანოს ცხენი გვ. 678.), ვინმე უცნობი (ვინც ბიქტორ სამუშიას შუალამით კარებზე მიუკაკუნა და უთხრა – „თუთაშხია ვარ, ძაღლის შვილო!“ – რის შემდეგაც პირველს გული გაუსკდა). ეს და სხვა ადამიანები აბრაგს მხოლოდ სიტყვით კი არ თანაუგრძნობენ, არამედ საჭირო დროს მის გვერდით დასადგომად და სამოქმედოდ არიან მზად. სწორედ ამ ძაღლების იმედად დაგეგმა დათა თუთაშხიამ ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ ბრწყინვალე ოპერაცია და მათივე უშუალო მონაწილეობით (მეტნაკლები ხარისხის), ბოლომდე განახორციელა იგი კიდევ, მიუხედავად გარდაცვალებისა.

ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ ოპერაცია ჰუმანური ოპერაციაა, რომელიც აბრაგის გეგმის მიხედვით არ ითვალისწინებს ბოროტ ან რაიმე ტიპის უზნეო ქცევებსა და მოქმედებებს, ვინმესთვის მატერიალური ან სხვა სახის ზიან-ზარალის მიყენებას, გარდა ერთი პირის დარწმუნებისა და მისი სამსახურებრივი რეპუტაციის შელახვა-შერყევისა – მუშნი ზარანდია. თუთაშხიას სიტყვებით, მისი მიზანი შემდეგია: „თვითონ თუ ვერ დარწმუნდება, რომ ვერ მჯობნის და თუ ვერ მიხვდა, რატომ ვერ მჯობნის – ხალხი დარწმუნდება და ერთხელ კიდევ დაინახავს, ავი საქმე კარგ საქმეს რომ ვერ აჯობებს საბოლოოდ“ (გვ. 648). შესაბამისად, დათა თუთაშხიას მიზანი ისაა, კარგმა საქმემ (არა კეთილმა!) აჯობოს ავ საქმეს.

ოპერაციის მსვლელობისას, როგორც ამის შესახებ ითქვა ზემოთ, ადგილი აქვს დამატებით მოვლენებს, რასაც „მოპარვა-ჩუქების“ ოპერაციასთან პირდაპირი და უშუალო კავშირი არ აქვს. იგულისხმება იალქანიძის დუქანში მომხდარი მონამღვა-მკვლევობები, რომელთა ინფორმაციული სულისჩამდგმელი და „რეჟისორი“ თუთაშხიას მეგობარი მედუქნაა. ვინაიდან ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ ოპერაცია არ ითვალისწინებდა მოვლენების ასეთ განვითარებას, ამიტომ ეუბნება დათა თუთაშხია ბიკენტი იალქანიძეს: „მაგას თუ აპირებდი, მოვალე იყავი, გეთქვა!.. მე ხომ ვერ გკითხავდი?! ჯერ წესია საქმე და მერე საქმეა საქმე!..“ (გვ. 661).

ახლა შევეხოთ ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ ზოგიერთ დეტალს: ა) ბალყარეთში გადასული თუთაშხია ხვდება ძმადნაფიც აბრაგს, ბილალ ზანკუს, რომელმაც ამ შეხვედრიდან „...სამი დღის შემდეგ ჯერ კიდევ გაზაფხულზე მუჰამედ გუტეს თავლებიდან გამოყვანილი და ლისკენის ტყეებში საიმედოდ გადამალული ულაცო დათას მოჰგვარა“ (გვ. 646). როგორც ვხედავთ, საძღვნე ცხენი ბილალ ზანკუმ ცხრაას ცხრა წლის გაზაფხულზე გამოიყვანა (ნანარმოების მიხედვით, ბალყარელს ეს ცხენი არ მოუპარავს, არამედ გამოიყვანა)

ნა) გუტეს თავლებიდან, ანუ წინდანინ მოამზადა ძღვენი, რათა თუთაშხიას, დროის თვალსაზრისით, ჩუქების პროცესში ხელი არ შეშლოდა და მხოლოდ საქართველოში მისი გადაყვანის საკითხი ყოფილიყო აქტუალური. ვფიქრობ, საძღვნე ცხენის წინდანინ გამოყვანა გუტეს თავლებიდან და ზანკუს „ტერიტორიაზე“ გადამალვა თუთაშხიას გეგმის შემადგენელი ნაწილი უნდა ყოფილიყო.

ბ) როგორი იყო აბრაგის რეაქცია ამ ცხენის ხილვისას? „თუთაშხიას ამ ულაცის მშვენება და სახელი გაგონილი ჰქონდა, მაგრამ ასეთს მაინც არაფერს მოელოდა. ისე მოეწონა, რომ ერთიანად აცახცახდა, მოახტა, იქამდე იჯირითა, სანამ თვითონაც გამოეცალა არაქათი და ცხენსაც“ (გვ. 646). როგორ შეაფასა ბილალ ზანკუმ ეს ჯირითი? მან „უკვე ჭარმაგი, სახელგანთქმული აბრაგისა და კეთილშობილი ცხოველის ერთმთლიანობა ნახა, აღტაცებამ თუ სიამაყემ ყელში ცრემლი მოაბჯინა. როცა თუთაშხია ჩამოხტა, ბილალმა აღზნებულსა და სახეგაბრწყინებულ ძმადნაფიცს სინანულით უთხრა:

– ამ ულაცზე ჯდომა ქვეყანაზე მხოლოდ შენ გეკუთვნის, ალლაჰსა ვფიცავ, დათა!“ (გვ. 646).

ეს ორი ციტატა, არა მარტო „სახელგანთქმული აბრაგისა და კეთილშობილი ცხოველის ერთმთლიანობას“, არამედ ცხენის, როგორც თავისუფლების სიმბოლოსა და მისი მხედრის, როგორც თავისუფალი ადამიანის ერთმთლიანობას გამოხატავს. დათა თუთაშხია, როგორც ლიტერატურული პერსონაჟი, გმირი აქ უკვე თავად გვევლინება თავისუფლების სიმბოლოდ. იმავდროულად, ეს ერთმთლიანობა ნიშნავს იმასაც, რომ თუთაშხია სრულად ეუფლება თავისუფლებას, მის აღქმა-გაგებას და სამოქმედო პრინციპებს, რომელთა გამოყენებითაც იწყებს ასეთ თავისუფლებაზე დაფუძნებული ოპერაციის განხორციელებას (მართვას) ჟანდარმისა და მის უკან მდგომი იმპერიული სახელმწიფოს წინააღმდეგ;

გ) აბრაგი ასაკოვან მოსე ჯაგალიას არამარტო ცხენს უტოვებს მოსავლელად, არამედ დაასწავლის ტექსტს, რომელიც ყოფილმა მეჯინებემ ზარანდიას ცხენთან ერთად უნდა გადასცეს, როგორც თუთაშხიას დანაბარები;

დ) „ქორწილის მეორე დღეს ერთმა კაცმა გულის ეზოში გასაოცარი სილამაზის ცხენი შეიყვანა, მუშნი ზარანდიას მიათვა და თუთაშხიას დანაბარები გადასცა. პოლკოვნიკმა სინანულით განაცხადა, – აბრაგი შეცდა, ძღვენი მე არ მეკუთვნისო. ცხენი პოლიციამ წაიყვანა.“ (გვ. 681). დავაზუსტებ: ამ ცხენის მუშნი ზარანდიასთვის გადაცემის მომენტისთვის აბრაგი ერთი თვის გარდაცვლილია; თუთაშხიას ჟანდარმისთვის წინასწარ არ შეუთვლია, თუ სად და როდის გადასცემდა (მით უფრო, პირადად გადასცემდა თუ სხვისი მეშვეობით) „ნაპარავ“ ულაცს. ამიტომ, დეკემბრის

დასაწყისში ქორწილში სტუმრად მისულ ზარანდიას, თუთაშხიას გარდაცვალების ცნობებიდან გამომდინარე, ცხენის ჩუქება-გადაცემის მოლოდინი, წესით, აღარ უნდა ჰქონოდა. თუმცა, ჯერ მოვესმინოთ გრაფ სეგედის: „მუშნი ზარანდიასთვის თუთაშხიას ამბავი, რა თქმა უნდა, დაუყოვნებლივ გახდა ცნობილი, მაგრამ არ აჩქარებულა, საქართველოში დეკემბრის დასაწყისში ჩამოვიდა, ანუ იმ დროს, როცა მისი წინასწარი ვარაუდით, დათა თუთაშხიასთვის დაგებულ ერთ-ერთ მახეს თავისი დანიშნულება უნდა შეესრულებინა. ჩამოსვლის ოფიციალურ მიზეზად ზარანდიამ ახლო მეგობრის, სვიმონ გულიას ვაჟის ქორწილი დაასახელა“ (680-681). როგორც ვხედავთ, ზარანდიასთვის ზემოხსენებული ქორწილი მხოლოდ მიზეზია, რეალურად კი იმისთვისაა ჩამოსული, რომ პირადად შეესწროს თუთაშხიას ხაფანგში გაბმას. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ ამ დროისთვის აბრაგი ერთი თვის გარდაცვლილია და ჟანდარმს აქვს ცნობები ამის შესახებ, უჭირს დაჯერება და მორიგ ხაფანგზე უარს არ ამბობს.

რატომ არ თქვა ზარანდიამ უარი ბოლო ხაფანგზე? რა ვარაუდი შეიძლება ჰქონოდა მას, ამ შემთხვევაში? პასუხი ორნაწილიანია: ა) დათა თუთაშხიას უხილავობის უძლიერესი მომენტი, გამომდინარე აბრაგული ცხოვრების წესიდან, რაც ნაწარმოებს ერთ-ერთ მთავარ ხაზად გასდევს. სწორედ ეს მომენტი აიძულებს ჟანდარმს არ ენდოს თუთაშხიას გარდაცვალების შესახებ არსებულ ცნობებს, გაცემულს მისივე ყოფილი სამსახურის მიერ; ბ) ზარანდიას ვარაუდი, იმავდროულად, შეიძლება კავშირში იყოს საძღვნე ცხენის მაღალ ფასთან – ორი ათასი თუმანი (გვ. 647). მუშნი ზარანდიას ძალიან უნდა გასჭირვებოდა იმის დაჯერება, რომ აბრაგი ასე ძვირადღირებულ ულაცს ვინმეს ანდობდა („... ამ პიროვნული და საყოველთაო სულმოკლეობის პირობებში“ – სანდრო კარიძე (გვ. 485), მოსავლელად მიაბარებდა, მით უფრო მის მიერვე გადაბირებულ მოსე ჯაგალიას, რომელი გადაბირებულის თვითური ანაზღაურება სამი მანეთი იყო. ამიტომ, ყველა ლოგიკით, ზარანდიას ვარაუდი ის უნდა ყოფილიყო, რომ, დათა თუთაშხია, ასე ძვირფას საჩუქარს თავად მიართმევდა მას. სწორედ ამაზე უნდა ჰქონოდა გათვლა ზარანდიას, რომ სვიმონ გულიას სახლთან მისასვლელ გზებზე ან თუნდაც სადღაც უფრო შორს დაეხვედრებინა აბრაგისთვის ვინმე მკვლეელი და მკვლელობის ფაქტს ცხელ კვალზე თავადაც შესწრებოდა.

რა ხდება მას შემდეგ, რაც „ცხენი პოლიციამ ნაიყვანა“? ჟანდარმი უნდა დარწმუნებულიყო იმაში, რომ აბრაგი ნამდვილად მკვდარია, ვინაიდან ძღვენის გადაცემის თუთაშხიასეული განზრახვა, – უძვირფასესი (და ულამაზესი) ცხენის სხვისი ხელით (არა პირადად) მირთმევა – სახეზეა. სწორედ

ამიტომ იყო, რომ ულაცის სხვისი ხელით „მირთმევიდან“ „ცოტა ხნის შემდეგ პოლიკონიკმა ორი კაზაკისა და მეგზურის თანხლებით თუთაშხიას შესაძლო სიკვდილის ადგილისკენ გასწავა“ (გვ. 681).

ამ წერილის სათაურში გამოყენებული სიტყვა „ოპერაცია“, მართალია, ცხენის „მოპარვა-ჩუქების“ პროცესებს ასახავს, თუმცა იგივე პროცესი სხვა რამესთან გვაახლოვებს, სხვა რამეს გვიხსნის – ესაა აბრაგის მინიშნებითი ხასიათის საუბარი ჟანდარმთან. ამ ცხენთან დაკავშირებული თუთაშხიასეული ოპერაცია თავისუფალი აზრის მქონე თავისუფალი ადამიანის საუბარია ასეთის არმქონესთან, გარკვეული, ჩაკეტილი სისტემის შიგნით აღზევებულთან, რომელი სისტემაც არამხოლოდ ადამიანების, არამედ ძალის გამოყენებით დაპყრობილი ხალხების თავისუფალი ნების წინააღმდეგ მიმართული სისტემაცაა.

მაინც რა უთხრა დათა თუთაშხიამ თავის მამიდაშვილ ჟანდარმს ამ ულამაზესი ცხენის ჩუქებით? რა იყო ამ საუბრის დედააზრი? აი, ისიც: ა) სიბრტყე, რომელზეც იმყოფები, თავისუფლება-შეზღუდული (და შემზღუდავი) სიბრტყეა და რომ მაგ სიბრტყიდან კარგი საქმის მკეთებელ თავისუფალ ადამიანს პიროვნულად ვერ აჯობებ; ბ) სიბრტყე, რომელზეც იმყოფები, არამხოლოდ თავისუფლებაშეზღუდული, არამედ „შეზღუდული და სულიერად ხელმოკლე კაცები“-ს (სეგედი, გვ. 325) სიბრტყეა და შეუძლებელია მათი გამოყენებით აჯობო მოფიქრალ-მოაზროვნე და სულიერად შეძლებულ, სწორი ხედვა-ანალიზის მქონე კაცებს.

მუშნი ზარანდიასა და მის უკან მდგომი იმპერიული სახელმწიფოს მარცხი, ზემოაღნიშნული ფაქტორების გარდა, განაპირობა ამ ორგანიზებული ძალის მხრიდან გამოვლენილი ადამიანის, მისი ღირებულებითი სისტემის არცოდნა-უგულეობელობა. ზარანდია ადამიანში, როგორც ზემოთ განაალიზებული შემთხვევებისას დავინახეთ, უპირატესად ბოროტსა და მოღალატეს, ფულზე დახარბებულს ხედავდა, ასეთს აქეზებდა, ხოლო დათა თუთაშხიამ თავისი საუბრებით მოსე ჯაგალიასა და ბონია მენისქვილესთან გვაჩვენა და აჩვენა ჟანდარმს, რომ ადამიანი გაცილებით მდიდარი, მრავალფეროვანი ბუნებისაა და მისი დაყვანა მხოლოდ ბოროტების ჩამდენ სუბიექტამდე მხოლოდლა იმ ტიპის იმპერიულ სახელმწიფოში შესაძლებელი, რომელშიაც იგი ასე აღზევდა. გარდა ამისა, ასეთი დაყვანა მაშინვე მარცხდება, როგორც კი ჩნდება ალტერნატივა. ზარანდიას კონტროპერაციის მთავარი მიზანი სწორედ ამ ალტერნატივის წინააღმდეგ მიმართული ოპერაციაა და ეს ალტერნატივა, უპირველეს ყოვლისა, დათა თუთაშხიაშია, მის გარშემო არსებულ ადამიანებში, ხოლო გარეგნულად აბრაგის მიერ გარკვეული დროით გამოყვებულ ცხენშია, როგორც მინიშნებასა და თავისუფლების საყოველთაო სიმბოლოში.

